



Adéla Knapová
Nemožnost nuly

Ten okamžik
je pryč.

fra

Česká próza



Adéla Knapová Nemožnost nuly

fra

Česká próza

Adéla Knapová (1976) vystudovala Univerzitu Karlovu v Praze. Od osmnácti let pracovala coby reportérka a autorka v tištěných médiích (Koktejl, Respekt...), od roku 2009 je kmenovou autorkou týdeníku Reflex. Za své texty obdržela různá ocenění. *Nemožnost nuly* je její druhou knihou.

Adéla Knapová
Nemožnost nuly

Adéla Knapová
Nemožnost
nuly

fra

Česká próza
Adéla Knapová
Nemožnost nuly

Fotografie na obálce
Johana Pošová, *Miriam*, 2012
Jako eknihu vydalo roku 2019 Fra,
Šafaříkova 15, Praha 2, www.fra.cz
Elektronické vydání první

© Éditions Fra, 2016, 2019
Text © Adéla Knapová, 2016
Cover photo © Johana Pošová, 2012
Author photo © Radek Brousil, 2016
ISBN 978-80-7521-024-1
ISBN 978-80-7521-084-5 (Pdf)
ISBN 978-80-7521-085-2 (ePub)
ISBN 978-80-7521-086-9 (Mobi)

Obsah

Hlasy	9
1	
Výlet	19
Nula	33
Kosti	36
Blahopřání	44
Bolavý dech	45
Žízeň	50
Hotel	55
Otec	60
Akcident	67
Diagnóza	77
Zrcadlo	78
Matka	85
2	
Moře	89
Entropie	93
Vyznání lásky	96
Za dveřmi	102
Cesta	111
3	
Rok švestky	117
Léto	121
Velký leták	122
Mikuláš	135
Pod hladinou	142
Sestra	159
Rádio	162
Jaro	163
Třetí zákon termodynamiky	168
Křížová cesta	170
Zbytečná láska	185

Hlasy

A pak se to stalo. Nikdo nevěděl jak a proč. Sotva stihl dvakrát mrknout a bylo po všem. Jízdenka se ještě zvolna snášela k zemi, rozhlas pokračoval nevzrušeným hlasem do lidských výkřiků a nastalého zmatku.

Úlek a zděšení. Panika. Jedni rychle ven, na vzduch, druzí blíž, co nejbliž.

Uhněte, chci se podívat. Loktem do břicha, igelitovou taškou s nákupem do kolena. Rána za ránou. Nadávka šplhá po vzteklém výkřiku. Slina do tváře, zaťaté prsty trhají beztak už od rána povolený rukáv saka.

Přitom je dávno po všem. Ten okamžik je pryč. Propásli ho všichni o vlásek.

Když jízdenka konečně dokrouží vzdušným vírem na zem, klekne si, položí obličej na studenou mramorovou podlahu, jeho dech se sráží na ledovém kameni, zatímco očima upřeně pozoruje ty jeho. Modrá na modrou. Bez mrknutí.

Nevydržel však tak dlouho nemrknout. Byl v nevýhodě, jak už živí lidé proti těm mrtvým bývají. Matka ho s křikem tahá za ruku a nutí jej vstát. Něco mu překotně říká, hlas jí důrazem naráží do zubů, ale on nemá chuť ji poslouchat, dál se fascinovaně dívá do těch modrých očí, musí otáčet hlavu, protože ho táhnou pryč; za loket jej totiž tvrdě chytl také otec.

Ven. Od něj. Od toho. Ještě krok, dva a ztratí ho z dohledu.

Matka mu kapesníkem otírá z tváře drobné kamínky a zaschlý prach; bavlněnou látku sliní mezi rudými rty a dře mu obličej kousek po kousku, až po bradu. Štípe to. Kůže červená. Dětská brada se vysunuje a v kapse modrého kabátku ruka natruc svírá špinavou jízdenku. Kořist.

Přes těla dospělých už ho nevidí, ale otec ano, občas tam zabloudí svým pohledem, jako by mimochodem je přitahován stejně jako syn. Vzdalují se od vzrušených hlasů a hluku.

Vítr nadzvedává lemy sak, nafukuje kapuce a trhá lehkou látkou sukni; vlasy mrskají do obličeje. Silněji. Jedním směrem.

Dál a výš. Stoupají. On vmáčknut mezi mlčící rodiče. Hukot z podzemí střídá rámus tady nahore. Proud zatuchlého vzduchu se radostně prorval mezi natěsnanými lidmi a oblečením až sem, spojuje se s větrem z ulice, pohodí společně mastným papírem, s výskavým jáсотem se otřou o zátylek a mizí v mraku nad městem, ze kterého, doufejme, nebude pršet.

Ne teď. Teď se to vážně nehodí. Nemají deštník a zmoknout cestou na návštěvu je nepříjemné a hloupé. Dospělí prodlužují krok, on se víc zachumlá do modrého vlněného kabátku a představuje si, co se tam dole asi děje dál. Není nic zajímavějšího, než ty skleněné modré oči. To téměř neslyšné křupnutí, po němž se do nich vylil chlad.

Sledují s podezřením nebe a spěchají. Jdou

tak rychle, že jim nestačí. Začíná pofňukávat. Zpomalte, já tam nechci. Pojdme zpátky dolů.

Jeho přání hrají na jiném kanále, než jejich pochodový marš. Zrychlit, honem, už ať jsme tam; nemohou se dočkat, až všem poví o té hrůze tam dole.

Co všechno se může jen tak stát. Já ti říkal, že máme jet autem. Teď ještě ke všemu asi zmokneme. Schválně, co na to řeknou.

Zatímco pro jeho rodiče je to uzavřená věc, dopadají mu první kapky podzimní přeháňky na hlavu. Je krásný podzim, říkají, babí léto. Kdo by nosil čepici nebo deštník.

Kapky se chytají za ruce a stékají dolů po schodech do metra. Zem vlhne. Prach se mění v bláto. Ale nemá ho kdo roznášet, lidé se tísní nahoře, byli vyhnáni ven, vlaky metra zastavily a hluk a tlačence, zlost i zvědavost jsou vykázány za policejní pásy.

Jak se teď, k čertu, dostanu domů? Takhle to nestihnu. Co vy? To je pech, řeknu vám.

Někteří se alespoň drží plastové pásy, která hlídá vstup do podzemí; dotýkají se přes ni cizí tragédie. Jen tak si sáhnout. Ještě, že se to nestalo mně. A co se vlastně stalo? To by jeden neřekl. Člověk si musí dávat pozor všude. Neustále. Takový mladý člověk. Bude to v novinách? Tam se dozvíme víc. Už jsem to jednou zažila, byla jsem téměř u toho. Musela jsem všechno popsat policii, ptali se. Pak novináři. Přesto o tom nakonec nikde nepsali. Já teď nebyl tak blízko. Ale snad, když počkáme, dozví-

me se víc. Jen kdyby tak nepršelo. A tam dole to bude nějakou dobu trvat.

Stejně je to nezodpovědnost, zastavit dopravu v celém městě, když všichni spěcháme z práce domů. Myslíte, že to udělal schválně? To mne nenapadlo. Ale nic není vyloučené. V dnešní době.

Byla to nehoda, já to viděla. Slušný člověk. To se pozná. Měl kvalitní oblečení i boty. Nikdo, kdo nosí tak pěkné sako, neskočí pod vlak. Vždyť ani žádný vlak nejel, když tam skočil.

Neskočil. Byla to smůla.

Vypadal úplně normálně, šla jsem kolem něj po schodech. Snad do něj někdo omylem strčil. To se musí vyšetřit.

Škoda, že prší. Zdá se, že podzim je definitivně tady, nedá se nic dělat. Letos bylo dlouhé a teplé léto. Polovina října a stačí lehký kabát a košile. Nemám rád, když takhle lije. Jak mám asi nést tak těžkou věc, prodírat se mezi těmi čumily dolů po schodech a neuklouznout. Jsou prudké a nejezdí. Zastavili je. Mně by ale pomohlo, kdyby je znovu pustili. Alespoň na chvíli, než sjedeme dolů.

Na nás nikdo nemyslí. Podrž to víc, nebo mi rukojeť vyklouzne z ruky. To by byla rána. Nosítka umí být pořádně těžká a kluzká. Tak znovu výš a jdeme, pozor, poslední schod. Jak dlouho jim to tam bude ještě trvat? Viděl vůbec někdo, jak se to stalo?

Vždycky je lepší, když se najde pár svědků. Hlavně musí říkat přibližně totéž. Pak pár fo-

tek, měření, prohledání, podpisy a můžeme nakládat.

Práci v metru nemám rád. Většinou je to ošklivý pohled. Někdy musíme použít silikonovou stěrku s lopatkou, abychom mohli to, co z nich zbude, naložit do pytle nebo na nosítka.

Člověk si zvykne na hodně. Při své práci musím. Někdy je mi ale vážně na zvracení. Třeba když jde o vlak nebo když někoho smete kamion, to mi pak nebývá dobře od žaludku. Ale dnes to jde, jak vidím.

Dnes je dobrý den. Obědval jsem guláš s chlebem. Nejdřív infarkt v parku a teď tohle. Vlastně je to docela netypické pro metro. Tomu se říká smůla, takhle si zlomit vaz. Tedy pro nás je to štěstí. Čistá práce. Jak se něco takového může stát? No jistě, máme počkat. Pojd', sedneme si na lavičku. Kdo ví, jak dlouho to ještě bude trvat.

Člověk se brzo obrní. Je to nutné. Mozek sám automaticky všechny úvahy nad lidským osudem a smyslem života umlčí, zažene do nejzazších koutů mysli. Práce. Suchá fakta. Rychle, věcně, neosobně. Jako koneckonců dnes všechno. Jen ne nic osobního, nic, co by mohlo člověka vykolejit z každodenní rutiny a přimělo ho přemýšlet.

Takže rychle, navléct si rukavice. Ty první praskly. Úplně se mi rozpáraly o hranu nehtu, který jsem si ráno zlomil o klíč od auta. V kapse uniformy mám náhradní, ještě smotané do ruličky. Tenká pryž je ideální, když se chcete něčeho dotknout a nic přitom necítit.

Jakoby všichni lidé byli poslední léta obalení v gumě.

Mohutná kapka se odlepila z potrubí, jímž vede ventilace, uhodila ho do temene hlavy a přinutila rychle vykročit k ostatním na konec nástupiště. Sestoupil do kolejiště. Sahal a necítil. Díval se, ale neviděl. Pouze zaznamenával. Všechno je tak, jak má být.

Otevřené oči. V nich údiv nebo snad překvapení? To se nikdo nedozví. Dívá se na něj. Modrá na šedou. Obě svým způsobem prázdné, bez duše, bez života, ať už mrtvé oči nebo ty živé.

Pod tělem se začala tvořit kaluž. Déšť protekl až sem, i on si chce sáhnout. Ochladilo se. Položil na zem igelitový sáček, opřel si o něj koleno; nebude se přece kvůli nějaké mrtvole válet v blátě.

Když se cestou sem zatáhla obloha, jeho pomněnkové oči začaly volně přecházet do šedé. Někdy prý až zezelenají, vybavil si slova své matky, když se díval do pozoruhodně světle modrých nehybných očí toho druhého. Tady tomu nešednou, pomyslel si, když se k němu sklonil téměř na dotek nosů. Neodolal a položil dlaň na jeho tvář. V pořádku, nic necítil. Ani v konečcích prstů lapených v pryži, ani ve svých spáncích. Pryč jsou časy, kdy mu v podobných situacích začali ruce okusovat neviditelní mraenci a krev v hlavě vřela tak hlasitě, že nic a nikoho chvílemi neslyšel. Krev je hlučná.

Teď vnímal vše jasně. Chladně. Studená guma na vychladlou kůži.

Kapsy saka má téměř prázdné, slyšíte? Zaprotokolujte. Jen peněženka a klíče od auta. Peněženka je plná peněz.

Už dlouho nepotkal nikoho, kdo s sebou měl tak málo věcí. Co vlastně dělal s klíčky od auta tady dole? Drahé sako a zdá se, no to je tedy věc, že má ručně šité boty. Je to poprvé, co na někom mladém vidí ručně šité boty. Dívá se na své sportovní, nepromokavé, které nosí celoročně. Jak se taková věc stane? Kdo něco viděl?

Všichni a nikdo, zazní sborem od těch, kteří dělají svou práci nahoře na nástupišti.

Nakloní se, aby prozkoumal zvláštní úhel, jež svírá ona úhledná hlava s železnou kolejí, ale igelit položený v blátě uklouzne a on padá na tělo pod sebou.

Sakra dávej pozor, vstaň, přestaň mu mačkat hlavu, takhle s tím už nic neuděláme.

Vytahuje malíček z modrého oka, zvedá druhou ruku ze zlomeného nosu. Vzal mu jeho podobu.

Měli jste to už přece nafocené, nebo ne? Je tady zima. Skončil jsem.

Vstává, celý od bláta.

Je to k vzteku, takhle sebou praštit. Myslím, že jsem mu zlomil nos. Něco křuplo, když jsem dopadl. A všimli jste si, že ani nemá rozbitou lebku? Nechce se tomu věřit. Tak nešikovně spadnout.

Sundává si rukavice a odhazuje je do koše na nástupišti. Hej, vy tam na lavičce, už můžete, odneste ho.

Odchází s ním. Za pár minut odstraní pás-

ku nahoře na schodech a netrpěliví, naštvaní, zmoklí a zvědaví lidé se znovu nahrnou dolů do tubusu na cestu domů, na nákupy, do kina, do hospody.

Co se tam dole stalo?

Ale, banalita, říká nahoře prochladlým kolegům, kteří hlídali pásku.

Nestojí to za řeč, nese se davem vlhkých těl, zatímco se dávají do pohybu v rytmu železných jezdících schodů. Hloupost, pitomost. Ale že sprchlo pořádně, co?

Vzdušný vír zvedá lemy kabátů a hluk, změť hlasů, hlášení rozhlasu a brzdy právě přijíždějícího vlaku, to vše a mnohem víc plní k prasknutí prostor pod zemí. Jediné, co zůstalo po neslyšném křupnutí, jsou dvojce gumové rukavice, obal od žvýkaček a kus policejní pásky v odpadkovém koši.

A použitá špinavá jízdenka vystavená na po-ličce v dětském pokoji v nedalekém malém městě.

Výlet

„Ovšem není to tu takové, jak jsme čekali,“ pronesl přezíravě profesor, vytáhl z hromádky prázdných pohlednic hned tu spodní a začal psát srdečný pozdrav kolegům z nádherné, až dech beroucí vyhlídky, tak přesně to formuloval. Sluneční brýle mu přitom sklouzly do poloviny nosu, kde se zastavily o výrazný hrbol, dědictví po otci a dědovi, na něž byl veřejně hrdý.

Jeho žena chtěla namítnout, že se jí tady velmi líbí, netušila, jak i obyčejné věci mohou působit nečekaně monumentálně, rozhlédla se okouzlenýma očima kolem, no třeba tam, nahore, přes jeden hřeben kopců, copak tam nezáří bílá chaloupka, úplně sama v záplavě lesů, a jakých lesů, hustých, hlubokých, sama jako bílý kámen na slunci, a když víc zaostří, možná uvidí i nepatrné bílé tečky oveček. Ale při pohledu na svého muže raději mlčky polkla a pokračovala dál v tichém spřádání představ, zatímco kolegova žena, takový malý pokroucený ratlík, chtěla profesoroва žena dnes už poněkolikáté říct, ale slušnost jí to nedovolila, jejímu muži servilně přizvukovala.

Je tu krásně, napsal profesor na druhou pohlednici, tentokrát bratrovi, aniž by zvedl oči od dřevěného lačkového stolu. Při podpisu pod stručným textem se mu trochu zadržela ruka, to

ta pitomá prkna, naježil se profesor a mocně vzdychl, pozorně sledován milou a inteligentní manželkou kolegy, s níž se náhodou zde, na horské vyhlídce před pár minutami potkal.

Zajímavé, jak k sobě průměrný muž dokáže připoutat celkem chytrou ženu, pomyslel si profesor už v okamžiku, kdy mu kolega poplácal nechutně chlapácky po rameni, jako nějaký místní dřevorubec a ne matematik, zatímco jeho žena se zájknutím taktak vložila třesoucí se dlaň do jeho se slovy, že je profesorova obdivovatelka, má doma obě jeho historické knihy.

Z pohádkové rodinné dovolené, rozepsal se profesor na třetí pohled se sochou místního pohanského boha, podle něhož pojmenovali zdejší obyvatelé proslulé pivo, nečekaně lahodné, jenž adresoval sestře své ženy.

„Na, sem se podepiš,“ posunul po hrubě ohoblovaném stole pohled manželce, stále se ještě dojímající výhledem na kraj, který měli před a pod sebou jako na dlani.

„A zavolej i ty dva. Kde vůbec jsou?“ profesor poprvé pořádně vzhlédl od stolu, ke kterému se zhroutil hned, jak vystoupal na poslední kamenný schod zabudovaný ve stráni, jež zůstala po dávno vykáceném lese a která lemovala východní stranu vyhlídky s bazénem a horskou chatou, u níž právě na dřevěných lavicích u venkovních stolů seděli spolu s dalšími pěti hosty, kteří však dosud nebyli hodni jediného profesorova pohledu, vyjma kolegy a jeho tak milé ženy; s těmi se znovu, tentokrát bez plácání a civilizovaně, ještě jednou pozdravil, jakmi-

le si sedl a na ošoupaném tmavém dřevě popadl dech.

Sýpe jako lokomotiva, vrhla na profesora znechucený pohled mladá žena v kraťasech, téměř kalhotkách, a tričku vyhrnutém do půli břicha, opáleného a plochého, chtěla to se smíchem říct svému příteli, ale ten do sebe právě v okamžiku, kdy kolem nich zadýchaný muž v zelených šortkách, kárované košili, modrém hedvábném šátku kolem krku a vyleštěných pohorkách procházel, lil už třetí pivo, protože po horském výšlapu je žízeň, a navíc tu pořádně peče, vždyť je červenec a tak je to jediné správně.

Žena s holým břichem se tedy namísto slov jen na procházejícího profesora zašklebila, ale protože nad jeho zpocenou hlavou cenilo těsáky slunce a opíralo se do lebky zlomyslně vši silou, profesorova mysl ji i její neuctivý výraz automaticky přiřadila významem ke hmyzu, jež jeho zpocené tělo obletoval v lese, ale nijak výrazně jeho naimpregnovanou kůži ani duševní stabilitu nenarušil; profesor jí tedy nevěnoval žádnou pozornost.

Ke všemu hned po zdolání posledního metru ze šestikilometrové horské túry musel profesor čelit jinému neštěstí, jež bylo koncentrováno v naprosté zbědovanosti horské chaty, kdysi zřejmě luxusní a plně funkční – v což profesor celou cestu po horských hřebenech doufal – nyní však zdevastované, léta neopravované, s bazénem, který vzhledem k mladým stromkům, jež z jeho puklého a zvětralého betonové-

ho a kdysi tyrkysově modře vymalovaného dna rostly, nebyl napuštěn vodou dlouhá léta. Profesor, muž vyžadující od života plnokrevné estetické a duševní zážitky, musí trčet na několika stovkách metrů čtverečních planiny obklopujících onu zříceninu, navíc spolu s několika cizími lidmi, kteří pro něj nemají absolutně žádný význam; dal jim to koneckonců jasně najevo ostentativním nezájmem při svém zadýchaném příchodu.

Jako pakuň v posledním tažení, zamžoural na něj tehdy nevěřičně místní štamgast opírající svou alkoholem a sluncem ztěžklou hlavu v mohutných dlaních se špalkovitými, rozpraskanými a špínou začernalými prsty, protože pořád se myjí jen lufťáci, ne správní chlapi, a on je správný chlap, a kdo říká, že ne, tomu to řádně vytmaví, jako to občas musí vyjasnit manželce, když se jí nechce brát život tak, jak jde, a má výčitky a vzpírá se jemu i životu.

Tady v horách se životu jako takovému protivit nejde, hned člověka rozmáčkne jako červa, odplivl si za funícím profesorem, který ho zrovna mýjel; směsice slin a hlenu přistála na kameni za procházejícími lýtky s křečovými žilami vystupujícími ostře modrou z bledé kůže téměř bez chlupů. Rozmáčkne, zopakoval pro sebe štamgast, jako tyhle dva červy, a upřel pohled na chlapce a dívku, kteří evidentně k muži s křečovými žilami patřili. Prozradila je zářivě zelená trička, vyžehlené hnědé kraťasy s puky a s lacem a hlavně nablýskané pohorky, tak malé, že opilec chvíli mrkal a ostřil na ty

drobné nožky, jež se míhaly v rychlém, až tanečním tempu dětského poskakování, ale rum a pivo byly silnější než jeho snaha, na ty malé pohyblivé kožené cíle uspokojivě zaostřit nedokázal.

„Ale co,“ řihnul si nahlas a zarazil se pohledem na čtvrté bytosti, jíž se na štíhlých bledých nohách také leskly těžké horské kožené kotníčkové boty. Rychle se rozhlédl po zemi kolem sebe, jestli snad nemají všichni lidé na světě pohorky. Ale tak moc se svět nezbláznil, jen se mírně zhoupl v oblasti jeho žaludku, neboť ten nemá rád rychlé pohyby, když se přetahuje s úžehem a opicí najednou. Štamgast se pohledem na tenisky a sandály ostatních uklidnil, uchopil prázdný půllitr jako jediný pevný bod vesmíru, dvakrát se zhluboka nadechl, aby vyrušil účinky rotace zeměkoule, a vydal se křížkovým stehem vyšít po kamenné cestičce mezi stoly svou stopu k horské chatě, kde už na něj čekal mírně zapáchající kuchař, znuděný čísník, další pivo a záchod.

„Vůbec necítí, jak z něj táhne,“ naklonila se žena ratlík k manželovi matematikovi, jakmile se přivítali s profesorem a jeho rodinou, a pohodila bradou k muži v prošoupaných montérkách, tílku a vlněném svetru uvázaném kolem pasu, jehož velké nohy ve žlutých gumových holinách škobrtaly vratce kolem nich. Zarazila pohled do žluté vrzající hmoty a nakrčila pršák, jako by přímo cítila ten puch zapařených nemytých nohou, který pomalu stoupá olejem vyznačenými drážkami látky kalhot nahoru,

aby se na vlnách moře horského slunce vydal houpavě k nim, slušným lidem se sterilními sliznicemi, jež mají dokonale vyvinutý systém varování, a proto teď žena s vizáží ratlíka automaticky dýchá mělčeji v očekávání ataku smradu.

Ještě že je tady profesor, ten dokáže vše posoudit a odsoudit správně, vpila se žena s pršákem do skloněného profesora temena, zatímco můj muž je padavka, pomyslela si, hlavu s vysunutými očními bodci stáhla z pozice průzkumníka a položila krátkou pihovatou ruku předloktím na stůl, až se téměř dotkla profesora ruky, na což on zareagoval podrážděným zavrčením, jako pes, jemuž někdo nezvaný narušil teritorium.

Jakmile však šlehnul pohledem, aby viníka ztrestal, přestal vrčet, naopak zavrtěl polichoceně ocasem a nechal si onu znechuceníplnou větu zopakovat.

„Co všechno nás tu ještě čeká?“ pronesl pak k oddaným hnědým očím za brýlemi bez obroučky patřícím k položené pihovaté ruce, mohutně se nadechl, aby dal vyniknout své velikosti, s uspokojením přijal obdivný souhlas a milostivě kývnul na dotaz, zda je možné pana profesora i jeho rodinu pozvat na něco k pití, přece jen je docela teplo a snad alespoň nápoje v té zřícenině prodávají, soudě dle ostatních, jež popíjejí pivo.

„Tak slyšel jsi, ne,“ štěkl vzápětí ratlík na manželka, který se stoickým klidem vstal a v doprovodu profesora ženy, neboť sám by to všech-

no neunesl, se vydal do horské chaty. Cestou zahlédl dvě hnědé hlavy, protože nic jiného profesorovým dětem z prázdného bazénu nevukovalo.

„Jsou ještě malé, čtyři a šest,“ řekla mu jejich bledá matka. „Chlapec je starší, po prázdninách jde do školy. Ale když je někdy pozoruji, mám pocit, že je to naopak, jako by jeho sestra byla tou starší. Ne že by byl hloupější. To ne. Chytří jsou oba stejně. Jen tak nějak mi připadá méně dospělý,“ zarazila se uprostřed tempa a pousmála se omluvně, neboť šestileté děti mohou být stěží nazývány dospělými, ale její posluchač řekl: „Mnohdy mi děti skutečně připadají dospělejší než my.“

Oba se úlevně zasmáli a dál plavali červencovým polednem ke stínu dřevěné stavby, aniž by tušili, že koupit chlazené nápoje nebude nijak snadné, ale bude naopak třeba právě jejich uvolněného tempa, aby dokázali bez úhony prokličkovat mezi skalami svérázných povah kuchaře číhajícího za naoko přivřenými dveřmi kuchyně a chromého číšníka, jenž napůl leží na dřevěném baru s vyřezávanými motivy zdejšího lesnatého horského kraje a s vyzývavým pohledem sleduje muže a ženu přibližující se prázdnou jídelnou, kde červenobílý kostkovaný ubrus na dlouhých stolech ještě letos nikdo nevyměnil za čistý.

Číšníkův pohled je výzvou na souboj, jediným povyražením a zároveň kritikou nevídaného narušení tempa pozvolného uhnívání.

„Kdyby občas nezívnul, myslela bych, že je

mrtvý,“ šlape chvíli vodu profesorova žena, aby v dostatečné vzdálenosti od predátora v černých kalhotách, bílých ponožkách, kožených sandálech a kdysi zřejmě bílé košili, sdělila spoluplavci svůj postřeh, který má odlehčit situaci. Ten se na ni usměje a pokyne, aby se dvěma třemi tempy ještě přiblížili.

S úsměvem tedy oba zastaví kousek od baru ve vzdálenosti, jež se dá považovat za uctivou, a pozdraví, na což zareaguje tělo protihráče zpomaleným mrknutím. Nic víc, jen rachot nějakého stroje z kuchyně a splachovadla ze záchodu narušují tichou siestu, zarámovanou černou tabulí opřenou o lednici s nápoji, jež nese hrdě bílou křídou napsáno denní menu sestávající z borůvkových knedlíků sypaných mákem, zelňačky a řízku v bramboráku.

Narušitelé se na sebe rozpačitě dívají a očima se snaží dohodnout. Jelikož se však zase tak dobře neznají, je přece jen třeba použít slova. Muž tedy položí první otázku, aby zjistil, co bude profesorova rodina chtít, čímž upozorní na dění kuchaře, jenž okamžitě ukončí pokus o likvidaci kuchyňského přístroje, hlasitě se vysmrká, vyjde z přítmi kuchyně a postaví se do dveří za číšníka.

Síly jsou vyrovnány. Dva na dva.

Štamgast ve žlutých holínkách, který vyšel ze záchodu a zapíná si kalhoty, se nepočítá – kalným zrakem jen zkontroluje svou stále prázdnou sklenici od piva stojící před číšníkem na baru a jako obvykle si jde sednout do jídelny, aby počkal, až dozraje čas dalšího püllitru,

mezitím položí hlavu do dlaní, zavře oči a vypne se.

Vyzyvatelé se zatím shodli na objednávce a ženu zalechtá v podbřišku; no není to tady svým způsobem kouzelné? Rozšiřuje se jí chřípí, přesto se zároveň necítí úplně bezpečně, nejsou zde evidentně vítáni, ale ona to nebere osobně, stačí pozorně pohlédnout číšníkovi za oční důlky a jasně vidí vypálenou krajinu zklamaneho, prázdného života. Ráda by se o svůj dojem podělila se spolubojovníkem; právě se na ni zadíval a pousmál se.

Ale je to úsměv posmutnělý, protože matematikovi je s profesorovou manželkou hezky; je to nejen pěkná žena s bledýma nohama a dlouhými blond vlasy, spíš holčička než žena, která naklání při přemýšlení hlavu mírně na stranu, jako zvířátko, když je zvědavé, ale také cítí, že si s ní rozumí. Jako bych tě znal celý život, chystal se několikrát během společné cesty sluneční koupelí vyhrknout, raději však zavedl řeč na děti, jak jim hlavičky vykukují ven, do světa, kde vládne jejich otec – a nyní je třeba splnit, proč sem dovnitř přišli: „Takže třikrát minerálku, čtyřikrát kořalku a jedno malé pivo.“

Zvuk se odrazí od zdí s obrazy neznámého amatérského malíře, od akvarelových krajinek i jelenů, tam je snad dokonce vlk s ovce, i když vlci tady přece nejsou, nebo ano? Objednávka odražená ode zdí, seřazená jako vagony rychlíku prosvítí kolem kuchaře, zajede až za mrazák v kuchyni, ladným obloukem se vrátí zpět k výčepu, zatančí kolem lahví v lednici

a zastaví v celé nahé kráse na baru, číšníkovi přímo před nehybným tělem.

Chromý muž v nastalém tichu na objednávku chvíli zírá bez mrknutí, pak ji hledá u stropu, prohlíží si její siluetu ve spoře osvětlené chodbičce vedoucí k toaletám. Schyluje se k prohlášení, vrzne mu kotník pajdové nohy.

„Hořkou nemám,“ pohne se nakonec nepatrně tělo, stáhne oči zpět do hlavy, postaví se, sebere štamgastův prázdný půllitr, a aniž by jej umyl, točí do něj pivo.

Čas se zájmem zpomalí a zakonzervuje scénu, aby se v účastnících mohly přeskupit pocity a emoce.

„Vždyť ji za vámi v lednici vidím,“ vytáhne po nekonečné půl minutě profesorův kolega neo-hroženě meč ze šustáků a mávne jím směrem ke skleněné vitríně, kde hned vedle lahví s minerálkou trůní i tmavě zelená litrová lahev s etiketou místní vyhlášené bylinné kořalky.

Kuchař poskočí, jako by matematik špičkou meče popíchl jeho špekové břicho, odrazí se ode dveří a třemi skoky je u baru, zapře se o něj rukama a zahledí se do lednice. Číšník jen zírá na natočený půllitr piva, pomalu ho pokládá na bar, pěna mu stéká po ruce.

Profesorova manželka cítí ve vzduchu spálené maso a rozdrcené kosti, je připravena vytáhnout bílou vlajku své podprsenky a spokojit se s minerálkou, když v tom její společník provede finální a smělý výpad – uchopí natočený půllitr a nese ho beze slova spícímu štamgastovi ke stolu v jídelně.

Kuchař spokojeně zamručí, zasune zpět pistoli nabitou borůvkovými knedlíky a vrátí se se zívnutím do kuchyně. Tady není nad čím dumat, ten chlap nás dostal na lopatky, nalij mu, ať máme klid, vzkazují jeho šouravé kroky a mizující záda číšníkovi s chromou nohou.

„Z pohádkové rodinné dovolené,“ čte polohlasem profesorova žena, osvěžená hořkým likérem a lokem minerálky, potěšená krásnou vyhlídkou i lesklou pohlednicí, kterou spolu s dalšími čtyřmi v chatě u odzbrojeného číšníka ukořistila.

„Ovšem není to tu takové, jak jsme čekali,“ zopakoval znovu, tentokrát hlasitěji profesor a posunul si zpět na kořen nosu sluneční brýle, jež mu do té doby trůnily na hrbu uprostřed.

Manželka ho stále příliš nevnímala, prosívala očima hromadu barev, vjemů, zelené. Kolik různých odstínů mají jen samotné stromy, tyrkysová ze dna bazénu. To je bříza, co roste přímo z puklého dna? Tam, kde se dříve vznášela těla otužilých plavců, protože tady určitě nebyla voda nikdy teplá, jsme v horách, přimhouřila zimomřivě při té představě oči, ale vyrušil ji hlas manžela, jenž se ptal, kde jsou děti.

Přeostříla z krajiny na svůj život plný černých sukní a nažehlených košilí, tělových punčoch a dokumentů, psacího stroje, pračky, kuchyně a dětských hraček mezi slovníky v monumentální knihovně jejího muže. Teď už s tím nic nenadělá, je to její manžel, ty dvě hnědé hlavy tam dole v křoví za bazénem jsou důkazem, jehož existenci nelze zatajit, jakkoli

by to někdy ráda udělala, což ovšem nikdy nahlas nepřizná.

Je jako Sněhurka, napadlo syna při pohledu na matku, která jemu a mladší sestře posunkem nahé bledé paže dala znamení, aby přišli k ní, tam nahoru, kolem prázdného bazénu, po zvětralých betonových schodech se zrezivělým, kdysi červeným zábradlím, nalevo od sádrové muchomůrky, jež je tak velká, že mu sahá až po ramena a na niž není lehké vylézt bez cizí pomoci, což by moc rád, ale před čímž ho pohledem varují všichni, nejen otec, ale úplně všichni dospělí, co je z laviček od sklenic s pivem pozorují – pozor, ulomí se jí hlavička a spadneš, vůbec na ni nelez. Neslyšel jsi?

Tak raději přestane na hladkou sádrovou houbu šplhat a jde k matce, zatímco sestra všem natruc na hřib nejen vyleze, ale také se na hladké hlavičce natřené na červeno triumfálně posadí a balancuje tak dlouho, dokud dospělé nepřestane její osud zajímat, pak sklouzne dolů a za uznalého pohledu naoko rozhněvaného otce připojí svůj kostrbatý podpis tiskacím písmem na pohlednici pro tetu.

„Božínku, ona umí psát, a to jsou jí jen čtyři,“ rozhodí paže ve vzduchu profesorova obdivovatelka, manželka matematika, údiv a hlavně obdiv z ní stříkají na všechny přítomné, chlapec si musí utřít oči, jak je má zalité tím jásosem, zatímco profesor zvedá svou holčičku na klín se slovy, že to je přece samozřejmé.

Ale chlapec ví své, není na tom nic samozřejmého, jen nespravedlivého. Otec sestru cepuje

už od jejích dvou let, aby uměla to, co se chlapec naučil úplně sám. Když se on uměl v jejím věku podepsat, nikdo nad ním nejásal, jen konstatovali, že není žádný zaostalý blb. A sebrali mu z poličky špinavou jízdenku, památku na křupnutí osudu ve velkém městě, podle které se naučil psát první písmena.

Je to nespravedlivé, pomyslí si profesorova žena, když se zadívá na syna se sklopenou hlavou, jak jemně pohorkou okopává mech obrůstající kámen v chodníku vedle dřevěné lavičky. Jde k němu, pohladí ho a podá mu sklenici minerálky; je horko, měl by se napít, určitě má žízeň.

Matka mluví potichu, objímá syna hlasem, ale je přistižena dcerou, která po ní z otcova klínu hodí klubko plné nespokojeného kňourání. „Já mám taky žízeň,“ rozmotává se její hlas ve vzduchu a profesor po manželce šlehne nechápavým pohledem.

Chlapec si rychle ještě lokne a vrátí polo-prázdnou skleněnou lahev matce, která s ní jde k fňukající dceři a zamračenému profesovi.

„A neměli sladkou limonádu?“ vytrčí dívka spodní ret, ještě než natáhne po sklenici spokojeně ruku.

„Ne,“ odpoví chladně matka. „Nic takového tam neměli,“ hledá pohledem oporu v matematikovi. Ten její slova potvrdí přikývnutím.

„Bezťak ses pořádně nepodíval, já tě znám,“ uštědří mu žena ratlík výtku, aby bylo jasné, jak strašný s ním má život, a zkontroluje, zda

si toho profesor všiml – je na jeho straně, na rozdíl od jeho vlastní manželky.

„On se na takové věci nikdy nedívá. To víte, matematik. Vnímá jen, co ho zajímá,“ dodá kvokavě a z ratlíka je rázem slepice obdivně zírající na parádní barvy profesorova bažantího peří.

Bažant si na znamení pochopení prohrábne duhový ocas, aby si i ostatní všimli jeho dokonalého zbarvení.

„Dej mu peníze, půjde pro limonádu,“ oznámí vzápětí bažant své ženě a otočí se k okouzlené slepici se slovy, že kluk už je snad dost starý na to, aby mohl sestřičce koupit pití.

Chlapcova matka strne, neboť si vybaví souboj s číšníkem, vzpomene si na kuchaře v záloze a její bledý obličej získá nádech zelené. Ví, že by to byla drtivá porážka.

„Já tam půjdu s ním,“ vyskočí při pohledu na ni matematik a před znechuceným zrakem své ženy dodá, že stejně musí na záchod.

Dívka sleduje odcházejícího bratra, který si povídá s tím vysokým cizím mužem, zavrtí se otci na klíně, zrudne a špitne, že jí se chce taky čůrat. Seskočí a utíká za vzdalující se dvojicí. Vmáčkne se nevybíravě mezi bratra a jeho doprovod, loktem chlapce odstrčí a pokusí se chytit muže za ruku. Chlapec zpomalí a jde škobrtavě za nimi. Do horské chaty už vstupují bez něj.

Nula

Knihy tlumí hloupost. Knihovna od stropu po zem plná knih obrušuje hrany pitomostí, jež rozmarní hosté vypouštějí mimoděk z úst usrkávajících whisky nebo koňak. Ze starého gramofonu, profesorovy chlouby, se do změti hlasů autoritativně probíjí Chopin.

Profesorova žena přináší na tácu z broušeného skla, součásti servírovacího setu, který dostali před lety jako svatební dar, úhledné čtveřčky sýra na krajce z bílého chleba s kuličkou hroznového vína navrch. Rachot hudebního ultimáta jí tác málem zvrhne na zem. Rychle ho postaví na stolec uprostřed postávajících a posedávajících hostů, bere prázdné talířky po toustech a jakoby náhodou zavadí při odchodu o ovladač hlasitosti. V pokoji je hned příjemněji.

Profesor se ošije. Něco mu vadí. Hosté to nejsou, jejich obdiv vůči hostiteli je projevován v přijatelné míře. Pití to také nebude, je ho dost a drahé. Jídlo? Neví proč, ale necítí se ve své kůži.

Profesorova žena přichází zpět z kuchyně, tentokrát nese jen svou skleničku. S opatrným úsměvem jde přes pokoj k manželovi. Nikdo k ní nemluví; ti, co je cestou míjí, na ni na vteřinu položí unavený pohled a jakoby se usmějí.

Do pokoje nahlíží postava. No jistě, dcera se vrací z tenisu. Profesor hlasitě volá, aby se šla převléct a přišla mezi ně, čímž přetne nitě všech hovorů a je rád. Dcera je jeho chloubou.

Pánové sledují odcházející svalnaté a opálené nohy a kraťounkou bílou sukýnku, dámy také, ale s menším potěšením.

Prostor prořízne výstřel. Všichni sebou trhnou. Ach ta hudba. Ten skladatel. A pak že hudba jen léčí. Já se tak lekla. Uvolněný smích doprovází profesorovo zvolání, že úder tympánů přišel právě včas: „Málem bych zapomněl, přátelé. Kde je to šampaňské? Už musí být vychlazené tak akorát.“

Profesor se hned cítí lépe.

Profesorova žena přichází s tácem s broušenými flétnami. Za ní jde dcera s vlasy vlhkými potem, v zelených minišatech a bosa, nese v utěrce dvě orosené lahve. Průvod uzavírá mladý muž v tričku a teplácích, jeho nohy ve vytaháných ponožkách se prodírají lesem lodiček a polobotek. Nese další dvě lahve. Profesor po něm nesouhlasně mrskne pohledem, ale nenechá se vykolejit.

„Je to dost vychlazené?“ láká profesor veselým hlasem přesně podle plánu k výšinám dnešní party a hedvábný kapesníček zasunutý v jeho tmavomodrém vlněném anglickém obleku se celý třese nedočkavostí.

„Na kolik stupňů má být vlastně šampaňské vychlazené?“ ptá se čísi hlas.

„A tím myslím pravé šampaňské,“ dodá hlas servilně.

„No rozhodně ne na nulu,“ zapiští jiné hlasivky a samy se svému vtipu zasmějí.

„Ó to jistě ne,“ mrkne na majitelku smíchu profesor, otočí se na dceru a pokyne paží, aby mu jednu lahev podala.

„Ovšem slyšel jsem, že vodka nebo slivovice by naopak na nulu vychlazené být měly. Pokud jsou dostatečně kvalitní, nezmrznou, ale začnou se táhnout. Na ab-so-lut-ní nu-lu,“ hlásku je laškovně profesor a bere šampaňské v utěrce do ruky, jakoby bez námahy a mimochodem vytahuje špunt, aby dal najevo, že šampaňské si dopřává často.

Proud nazlátlé tekutiny ale vystřelí za špuntem a přistane na dvou hostech a perském koberci pod jejich nohama.

„Absolutní nula je nedosažitelná,“ pronáší do hlasitého Chopinova ticha profesorův syn a s očima upřenýma na své ruce pomalu otáčením lahve uvolňuje další špunt. Lahev s úlevou pšoukne, nevystříkne z ní ani kapka.

„Cože?“ řízne jej ledovým hlasem otec a vytrhne mu lahev z ruky. Synova víčka otevře překvapení.

Profesorova žena rychle přistupuje k manželovi a nabízí skleničky. Dcera se směje, ledová lahev ji studí na kůži a přes tenké letní šaty vystupují bradavky, na něž většina profesorových kolegů zálibně zírá.

„Jen říkám, že žádný konečný sled kruhových dějů či procesů nedokáže ochladit těleso na absolutní nulu,“ pokouší se ohřát profesorův syn omluvně atmosféru v pokoji k původní teplotě.

Profesor stojí s otevřenou lahví, ignoruje žíz-
nivě skleničky. I on mimoděk zírá své dceři na
prsa. Deska dohrála.

„Proto je jasné, že absolutní nula je nedosaži-
telná. V podstatě se dá říct, že musíme konat
čím dál větší a nakonec nekonečnou práci, aby-
chom těleso ochladili k teplotě blížící se abso-
lutní nule. Ale chápu, že to nevíš. Jsi dějepisář.
Promiň, historik. Tedy. Profesor historie, mys-
lím, že. Tati?“

Kosti

Vzpomněl si na nehybné modré oči a téměř
neslyšné křupnutí lebky, když stál na břehu
z oblázků a díval se na tělo mladé ženy, jak se
rytmicky vynořuje z vln a zase v nich mizí.

Natáhl pravou ruku před sebe a v okamžiku,
kdy její hlava vyrazila ven z moře, sevřel dlaň
v pěst. Ztratila se v ní. Teď by stačilo jen hodit
rukou na stranu a přestala by existovat. Na
chvíli. Fatální věci se dějí jen tak, mimochod-
em. Křup. Znovu zaostřil na postavu, pak na
svou prázdnou dlaň; nejde to alespoň na ma-
lou chvílku?

Svěsil zklamaně paži, nechal ji dál plavat v do-
sahu lodi, jež se houpala ospale pár metrů za
ní. Na slanejš oschlé bosé nohy si nazul tenisky
a stoupal nahoru do kopce nad zátoku. Olivový
háj tam sledoval obzor. Zem tvrdá jako kámen,
vyprahlá, léta neobdělávaná.

Matka všech stromů má kůru tenkou jako papír a přece z oceli, její sukovité větve napínají s praskotem svaly, aby unesly tu rok od roku těžší úrodu; olivy byly ještě malé a zelené, zaklepal na kmen, byla dutý, nahlédl mezi doširoka rozpažené větve, náruč stromu byla prázdná. Připadal si stejný.

Za olivovým hájem začínal les. Z lodi ho předtím neviděl. Jedna z mýtin měla trávu hustou a hebkou jak afghánský koberec. Najednou žádné kameny, kořeny, nic zdánlivě nepřerušovalo zelený běhoun.

Před lety sem z blízké vesnice utekli tři mladí muži v jeho věku. Nebylo jim ani třiadvacet let. Říkali si partyzáni, ale byli to prostě jen kluci z nedaleké vsi, kterým v hlavách hučela hrůza a žilami kolovala opile válka. Byli rozhodnuti oplácet světu stejnou mincí; zabít ty, co zabíjeli, mrzačit ty, co znásilňovali.

Dva z nich od dětství s otci pečovali o vlastní olivové háje. Společně pak olivy lisovali u strýce třetího z nich, toho, který se k nim přidal, když kvůli válce utekl z univerzity. Nepřijel hned, když to vypuklo, ale až do toho nejhoršího, kdy už synové neznali své otce a podřezávali vlastní sestry. Jeho dva společníci měli náskok. Zatímco on ochutnával první unikající cizí život na své tváři, ti dva se bez zaváhání zbavovali krvavých činů a šatů a celí nazí ze sebe smývali svět v prudkých úderech moře, jehož šumění bylo chvílemi na mýtině slyšet.

Byla to cizí krev, kterou oni sami neprolili, přesto jim do kůže vypalovala znamení. Na mý-

tině si sedli, aby poprvé nabili pušky. Radili se, pili víno. Překřikovali se a hrozili životu. Všechno, jen přehlušit hlasy a pláč uvnitř. Nakonec při čekání na znamení, které z nich mělo udělat vojáky spravedlivé odplaty, opilí usnuli. Do trávy se jejich krev vpíjela jako do hedvábného papíru. Proříznutá mladá hrdla se chlípně nabízela nebi a žalovala. Tak mu to alespoň vyprávěl místní rybář, když si od něj ráno půjčoval loď: „Nikdo neví, čím nůž to udělal.“

Právě tehdy tráva pookřála posílena další lidskou tragédií, když se pod zemí spojila s desítkami koster a zbytků nešťastných lidských duší, jež v lesním hromadném hrobě nenacházejí pokoje. Když lebka tlačí na lebku a srdce uhnívá vedle dalších, prožraných červy, trávě se daří.

Na kraji mýtiny z krvavě zeleného sametu roste pár šlahounů ostružin. Je srpen a ostružiny pod tíhou slunce černě krvácejí. Uctívají památku; kořeny trnových paží sají sílu z kostí, jsou hnojeny zbytky duší. Bude ještě několik let trvat, než se svět stočí do úhlu, který z mýtiny udělá pietní místo s mramorovým sousoším.

Lehl si do trávy a slyšel lámání kostí, zavřel oči a cítil, jak mu vše krev v žilách, ty se napnuly, jako by za ně uvnitř někdo tahal; byl na skřipci vlastních žil, jež se zarývají do svalů a řežou až na dřev. Tak blízko smrti a přece si nemohl připadat víc vzdálený.

Slunce se nahlas směje, ptáci se s ním hádají. A někde tam dole na něj volá ona. Mátožně vstal, zatočila se mu hlava, a jak padal zpět do trávy, instinktivně natáhl ruku po jediné

možné opoře. Do dlaně se mu zabodly desítky trnů.

Ostružiny mi pouštějí žilou a mění krev na sladkou šťávu, pomyslel si, když přes slzící oči sledoval rozedrané ruce. Pak rány olízl.

Vstoupil znovu do lesa, jenž dělí olivový háj od mýtiny. A cítil, jak borovice roní smůlu nad jeho rozdrásanýma rukama. Omamně u toho voněly. Zhluboka se nadechl. Čas vrátit se zpátky. Přes šiky oliv dolů do zátoky. K ní, která bude útočit. Jako vždy. K moři, jež bude uklidňovat. K realitě studenta na prázdninách, který nemá s historií mýtiny nic společného. Možná. Nemá totiž nic společného s ničím. Tak to cítí odjakživa. A i kdyby měl, nesejde na tom. Každý vedeme svou válku, myslel si a šel pomalu stínem dutých olivovníků.

Má svou nedotknutelnost světem vetkánu do pohybů. Ne že by mu bylo všechno jedno. Tak se to nedá chápat, spíš nedokáže najít k něčemu vztah; natahuje ruce a nikdy nedosáhne, jiní mu uzmou naději před nosem. Ani dotek mu není dopřán. A on by tak chtěl věci prožívat jinak. Skutečně. Jako ostatní.

Třeba jako ona. Nad vším buď jásá, nebo pláče. Křičí radostí a nadšením, směje se bolestí a soucitem.

Necítit je možné, shrnul bez lítosti svůj osud.

Vlastní krev mi chutná, ale přesto ji necítím. Jsem mimo ohniska všech věcí a dějů, pomyslel si.

Svět se nachází jinde. Odjakživa. Hranice jeho možností jsou vytyčeny ostrými lokty ostat-

ních. On si to nevybral. Zřejmě ten pocit od-
cizení zakoušejí všichni, ale jen někteří se
k tomu svým dechem a pohyby přiznají jako
on, většina naopak předstírá spokojenost s ži-
votem. A jemu se chce křičet: je to podvod,
jaký smysl, jaký účel?

Uslyšel její tělo dřív, než zahlédl vzteklý hlas.
Mávala na něj z břehu rukama, sluncem unave-
né paže a záda rozkrájená ostře bílými plavka-
mi. Z toho rozdílu světů pálí oči. Chtěl se vrá-
tit nahoru, udělat konečně jednou, co cítí jako
jediné správné, zmizet ze světa, jež představuje
dívka omámená sluncem. Živá výhružka, cítil.
Jeho budoucí žena.

Ještě před rokem mu občasné nárazy hran je-
jich světů o sebe, jiskření a drobná zemětře-
ní nevadily. Připadalo mu to dokonce zajímavé.
Osvěžující v jednoduše jeho reality.

Vyprchá chuť ze života tak rychle?

Bylo to nenápadné. Bylo to bleskově ochro-
mující. Jeho život byl ukořistěn. Nechal se o něj
okrást dobrovolně, ještě naopak cpal do dívčí-
na nenasytného, sladce vonícího chřtánu svá
přání, nedočkavě jí předžvýkával své sny. Vy-
skládal před ni vše a ona se tím nečekaně rych-
le probrala, ponechala mu jen to, co jí vyhov-
valo – jeho prázdnotu povinností žít.

U koho si člověk může stěžovat sám na sebe?
Stál v půli cesty dolů na pláž, přidřepl za skal-
ním výběžkem porostlým světle fialovým vře-
sem, tady ho nemůže vidět. Slyšel, že z moře
vylezla na oblázky, její hlas nahradilo výhružné
chřestění kroků. Měl ohromnou chuť vyzout si

tenisky a na silonu, který samozřejmě neměl, je spustit nenápadně na pláž. A pak zmizet. Jen boty by po něm zůstaly. Vypařit se. Jedno kam. Hlavně pryč.

Jako ten slepý muž. Měl taky silon? Asi ne, k ničemu by mu nebyl, když byl slepý.

Sedl si při té vzpomínce ve stínu skály na paty. Vraceli se tenkrát kolem páté ráno centrem města z baru na koleje, kde oba bydleli, když proti nim z temného parčíku vyběhl zářící labrador. Smutně kňučel. Klusal k nim. Byl zraněný? Vypadalo to tak, trčely z něj dráty. Když však doběhl až k nim, uviděli, že jde o kovový postroj pro vodícího psa.

Snažili se ho chytit, ale vždy utekl. Běhali za ním. Přes park, přes křižovatku. Co tady vlastně dělá tak sám, napadlo je po chvíli, kdy už stěží popadali vínem ztěžklý dech.

„Počkej, nebudeme honit psa, najdeme pána. Slepce bude snazší najít, ten před námi určitě nebude utíkat,“ řekl tehdy a napůl se vtipu společně zasmáli.

Problém byl, že kromě psa a jich dvou široko daleko nikdo jiný nebyl.

„Ten pes nejvíc kňučí u vchodu do podzemí,“ všimla si a měla pravdu.

„Ale je brzo, ne? Metro přece ještě nejezdí.“

„Už je po páté?“

„Asi čtvrt hodiny,“ podíval se na své neonově svítící hodinky.

„Tak právě začalo jezdit,“ chytla ho za ruku a vedla k podchodu, jenž z kraje parku mířil ke vstupu do metra. Pes stál mlčky na scho-

dech nad nimi. Proti nim vyjížděly prázdné eskalátory.

„Podívej, podívej,“ stiskla mu paži a hlas se jí zajíknul.

Do kovových krajů eskalátoru narážela teleskopická slepecká hůl. Ležela napůl zasunutá přes dva schody. Nic víc. Nikdo.

Pes byl stále nad nimi kamenně přítomen.

Chytla se jeho paže oběma rukama, tiskla se k němu. Souhlasně kývl. Sebrali hůl a kovové ťukání ustalo. Neslyšeli žádný hlas. Sjeli po druhém eskalátoru dolů na nástupiště a oba ztuhli; na krok od jezdících schodů stály dvě pánské hnědé kožené polobotky na suchý zip. Jako by chtěly nastoupit směrem nahoru, měly nakročeno.

Prošli prázdný vestibul. Našli muže z ostrahy, ale na kamerách nic a nikdo nebyl.

Sebrali boty, dali je do tašky ke složené hůlce, vyjeli nahoru za psem.

Nepočkal ani, až k němu dojdou, stáhl ocas, zaštěkal, otočil se a rozběhl do silnice. Jako zázrakem se řidiči dodávky s pečivem nic nestalo, přestože spolu se psem a sloupem osvětlení vytvořili dočasně hřmící sousoší plné střepů a krve.

Za týden boty vyhodila matka, když je našla v batohu mezi špinavým prádlem, které si vozil jednou měsíčně vyprat z kolejí domů. Nejprve si je ale vyzkoušel otec. Byly mu malé.

Hůlku si nechal. Marně vzpomínal, kde skončila, když se z pláže znovu ozval její hlas.

Proč si vybrala právě jeho?

Jsem tak průměrný. A ona průměrná není. Nebo je? Prsty při těch úvahách přejížděl zlehka přes štíplavě vonící vřes.

Možná právě proto je s ním. Budoucím učitelem matematiky a tělocviku na základní škole. Nejméně vzrušující povolání pro muže. V hlavě se mu mořskou vlhkostí vylíhla larva myšlenky: Je s ním, aby mohla na pozadí jeho nevýraznosti zářit. Aby ji bylo vidět. Protože sama o sobě žádnou hvězdou nebyla, jakýkoli zdroj světla ji vymazal. Byl ideálním pozadím.

Vždy věděl, že jeho údělem není vynikat, od toho měl mladší sestru, která dokázala jediným pousmáním přitáhnout pozornost všech, zatímco on se topil v bazénu. Od toho byli všichni ostatní. Neboť každý jiný mu připadal zajímavější a důležitější než on. Čím dál častěji jej přepadala úzkost, že bude odhalen, že vlastně není člověk. Nedokáže hrát hru na život jako ostatní. Dal by vše za to, aby se dozvěděl, jaká je výhra.

Rozemnul fialové kvítky mezi palcem a prostředníčkem, vůni si otřel do stehna, postavil se a vystrčil hlavu ze zákrytu skály, zamával, že už jde. Nevěděl, jak vysvětlí poškrábané ruce, jež ho už začaly svědit. A to ještě musí dát tenisky do igelitky a přeplavat zpátky na loď. Tušil pálení soli v rankách. Kdo ví, kolik je hodin.

Blahopřání

Z profesorova syna je učitel.

Dcera ze studií zběhla a vydělává peníze. Víc, než na co se kdy zmůže učitel matematiky a tělocviku. Víc, než kolik má plat vážený a známý profesor, přestože už mu vydali tři historické romány.

Peníze vymazaly prvotní profesorovo zklamání nad dceřinou životní cestou. Tenisová raketa je hozená na dně skříně v dětském pokoji, v němž už dávno nikdo nespí. Přesné údery míčků vystřídal ryk drahého automobilu.

Učitel nese v elegantním perleťovém kartonovém obalu dvě lahve archivního červeného vína. Dostal je spolu s mateřským dotykem tváře, jež nahradil políbení, a blahopřáním od otce, zamumlaným beze slov před aulou, v níž jeho jediný syn právě odpromoval.

Profesor vede za loket mladou synovu ženu, budoucí psychiatricku. Vpíjí se do ní očima a ona polichoceně těká očima po lidech kolem. Její ambice jí stácejí téměř černé vlasy do vln; tváře teď už učitelovy ženy jsou zalaty slastným karmínem, koupe se v pozornosti profesorovy osobnosti.

Učitelova sestra to schvaluje. Její vlastní urputnost a úspěch jsou vytesány ve vražedných podpatcích lodiček z hadí kůže.

Učitelovy matky si nikdo nevšímá. Sdílí se svým synem stejný stín.

Profesor objednává. Všem. Jeho profil zalévá odpolední slunce a vyráží jej do očí číšníka jako zlatou panovnickou minci. Ten se však nechá zmást; moc dobře ví, co každého účastníka slavnostní večeře čeká. Vídá to každý den.

Číšníka se ale nikdo na nic neptá. A on dobře zná své místo.

Když přináší lahev sedm let starého ryzlinku a všem nalije do sklenic, otočí se místo na profesora k učiteli, jemuž vedle židle stojí karton s víny a červený tubus s diplomem, a mírně se ukloní: „Mohu blahopřát, pane?“

Bolavý dech

Břečťan olizuje zeď. Je nenasytný. Zdáлки profesorův dům vypadá jako kostka cukru s ukousnutým rohem. Břečťan nosí smrt. Proto se stal symbolem nezdolné životnosti. Listy se mu často mlsně lesknou slinami.

K pravému rohu bíle omítnutého cihlového domu jej hned po svatbě vysadila učitelova matka. Kořeny tenkého zeleného šlahounu si rychle prokousaly cestu pod dům a nemilosrdně sevřely základy. Učitelova matka z toho má tajně radost. Nosí ji ukrytou ve spodním prádle, zasunuje ji hluboko do šuplíku duše. Je to její jediná tajná zbraň.

Kořeny břečťanu se omotávají tence, ale ne-

milosrdně kolem jejích křehkých kostí. Nasměrovala je původně ke svému muži, ale útočník si nenechá poroučet.

Kdykoli se učitelův otec, profesor historie, vrací domů, zelené jazyky mu zdálky provokativně mlasknou do tváře. Mlaskání je pro učitelova otce tajným políčkem vyřazeným v souboji tváří v tvář. Nenechá proto rostlinu žrát dál a výš. Na dlouhém hliníkovém žebříku silnými zahradnickými nůžkami stříhá jednu hlavu za druhou.

Smrt je ale jako hydra; za každou useknutou hlavu jich porodí pět. Neustávající boj se zelenou smrtí udržuje učitelova otce naživu. Kdo vraždí s potěšením, tomu se kořeny vyhýbají.

Lidé v ulici pozorují souboj mimoděk, jako zpestření. Učitelova matka doufá. Neví v co. Hřeje si na drobných prsou naději.

Každé ráno kolem půl osmé odchází učitelův otec i matka z domu. Někdy jdou spolu na konec ulice, kde se jejich kroky rozdělí. Nohy jsou hranoly ze dřeva, ůkají o chodník. Jeho se zapíchnou do podlahy autobusu mířícího k univerzitnímu kampusu za městem, její, světlejší, jako vysoustružené z lípy, klapou dál do centra města. Cestou míjejí další dům pomalu pojídaný od základů zelenými jedovatými jazyky, tyto však nikdo nestříhá.

Před tím domem učitelova matka zastaví. Je to výstavní moderní vila. Křičí ocelí a betonem pod zem, nebi se vysmívá prosklenou střechou. Přesto se z nedalekého starého pařezu břechťan

rozběhl bez respektu až k ní a po kovovém žebrování vylezl do prvního patra.

Ve vile bydlí žena, kterou učitelova matka nenávidí. Je proto břechťanu vděčná, má pocit zadostiučinění. Kdyby v tom domě bydlela ona, spálila by nenechavé kořeny jedem.

Učitelova matka ale vilou po mramorové chodbě nohama z alabastru neklouže. Den za dnem, od rána do rána, mezi sochami a obrazy, jež jsou večer odhaleny ostrými světly a nabízejí se i pohledům z ulice. Stavitel si vzal jinou ženu, když se ona provdala za učitelova otce.

Lipová kolena zapraskají, jak se po nekonečných vteřinách učitelova matka vydává dál k šedé budově soudu na náměstí. Ke stohům papírů a šikům úředních razítek. Alespoň ty má ve své moci ona. I když o tom, kam vytne políček se státním znakem, rozhodují stejně jiní, ona jen ve spěchu razítkuje.

Kdyby nespěchala, mohla mít nejen nohy, ale i ruce z alabastru. Ale bála se zlomyslnosti času. Stavitel byl v cizině příliš dlouho a čas na malém městě ubíhá rychleji těm, co jsou v něm uvězněni. Nemohla už tu tíhu čekání unést. Když jí pomohl učitelův otec, sebral jí ze zad závaží věrnosti a lásky, narovnal ji a položil na postel, ulevilo se jí. Tu úlevu si spletla s láskou. Její nohy byly tvárné, dalo se z nich ještě vyřezat cokoli.

Učitelův otec nebyl stavitel, nožíkem neuměle vykrouhal hůlky.

„Má žena je neplodná,“ říká stavitel učitelově

matce a dlouhými prsty jí cuchá ledově zlaté vlasy.

„Nepočkala jsi na mě. Proto nemám syna. Tvůj syn s ním je můj. Měl být můj. Všechno je špatně.“

Učitelova matka pláče na vybetonovaném dvoře vily. Její nohy zde pozbyly tvar. Nejsou ani slyšet.

„Má žena tě nemůže vystát, protože tvé děti měly být mé. Miloval jsem tě. Nenávidím tě,“ křičí učitelově matce do zacuchaných vlasů stavitel a v obrovské posteli do ní vrtá základy nového domu, který nesmí nikdy stát.

Učitelova matka si do dlaně nabírá stavitelovu maltu. Lepí jí k sobě stehna. Doma ji vymyje proudem vody.

„Pozřu tě,“ šeptá stavitel do otevřených rodidel učitelovy matky.

„I tohle dítě mělo být moje. Zabilas ho,“ křečovitě roztahuje tenká dřívka stehen a noří hlavu co nejlouběji, aby zahlédl svou beznaděj.

„Bylo tam. Mé dítě. Zase jsi na mne nepočkala. Vzal bych si tě za ženu. Opustil bych ji a rozvedl se. Miluji tě.“

Učitelova matka vstává z hedvábného povlečení: „Mám na stehnech modřiny. Naštěstí se na mě nedívá. Mám dvě děti a muže. Nevzala bych si tě. Nerozvedla bych se. Nemohla jsem s tebou mít ani tohle naše dítě. Jsem stará. To čas je zabil. Tys zabil mě. Miluji tě. Už sem nikdy nepřijdu. Tenhle dům je jen její. Ale měl být můj. Je to tvá chyba. Nenávidím tě.“

Břečťan olízl domovní zvonek s profesoro-

vým jménem. Učitelova matka šlahoun bezděčně pohladí. Na listu vedle její stárnoucí ruky se objeví velký tlustý pavouk. Učitelova matka má strach. Rozpláče se. Nedokáže ale rukou pohnout.

„Nedělej mi tu scény,“ zavrčí na ni učitelův otec a postrčí ji do chodby domu.

„Ten pavouk, viděl jsi ho? Jak se na mě díval,“ stojí zdřevěnělá vedle věšáku se zvadlými kabáty.

„V břechťanu se pavoukům daří. To jsi nevěděla? Žijí jich v něm tisíce. Je to pavoučí ráj,“ učitelův otec má mrak na očích. Ale neprší z něj. Je to bouřkový hrad. Cítí ve svalech blesky.

„Už nikdy v ložnici neotevřu okno,“ utíká do patra učitelova matka.

„To sis měla rozmyslet dřív,“ syčí jí v noci ve tmě do ucha učitelův otec pod otevřeným oknem.

„Zítra ten břechťan zničím,“ řekne profesor, než se propadne do snění.

Dům z cihel a vila jsou od sebe vzdáleny několik ulic. Kořeny břechťanu se však pod zemí spojily. Armáda pavouků smrtonošů se vydala jeho žilami na cestu. Učitelova matka ve spánku pláče, ale neví o tom. Její dřevěné tělo dál vysychá. Otevřeným oknem fouká do ložnice horký vzduch.

Žízeň

Kabinet učitele tělocviku je smutné místo. Dva metry úzká nudle. V poličkách staré knihovny se lesknou desítky pohárů, mnohé z nich ukořistili žáci pod učitelovým vedením. Oknem, jež vyplňuje téměř celou úzkou stěnu kabinetu, míří proud paprsků na dveře do chodby sportovní přístavby školy.

Když je učitel v kabinetu, většinou svítí slunce na něj, ať se pohne kamkoli; v malé místnosti se není kam schovat. Paprsky však právě obtékají dvě jiné postavy. Jsou v temně modrých uniformách a rozpačitě se dívají na nedopitý hrnek kávy na stole vedle papírů a počítače.

Švestkově temná barva dodává postavám hloubku a pevnost. Policisté působí solidním dojmem, přestože ještě před pár lety občas sami do tohoto kabinetu nosili starému učiteli volejbalovou síť, aby ji venku na hřišti za školou někdo neukradl.

Dnes se síť do kabinetu nenosí. Nový učitel tělocviku má i novou tělocvičnu, venkovní atletické sportoviště, volejbalový kurt a sklad na zámek.

Právě u železných dveří skladu na konci chodby, s klíčem v ruce a v propocené teplákové soupravě učitele uniformovaní muži zastihnou. Kolem nich hučí děti se zrůžovělými tvářemi a dotírají zvědavostí.

„Nemají žádný respekt před autoritou,“ zažene učitel naznačením pohlavku do žákovských šaten dva čahouny.

„Nechodili jsme spolu do školy?“ sundá si jeden z policistů čepici.

Učitel se pozorně dívá. Modrá je silná. Jeho zrak se v ní ztrácí. Čas nakonec poposkočí a přehodí se výhybka.

„Tys seděl u dveří, ne?“ štípne učitele na jazyku tykání.

Než se bývalý učitelův spolužák stihne také vrátit v čase, zahřmí potichu druhá uniforma: „Jsme tady kvůli něčemu jinému. Spěchá to.“

Učitel přeladí zpět na současnost. Čepice je znovu nasazena, hluk dětí provokuje chloupky v uších, pohyb vlhkého horkého vzduchu zpomaluje. Dvě temné siluety obstoupí učitele, proporce se změní; strach zmenšuje.

Učitel se bojí. Má o to větší strach, oč méně tuší, proč za ním policisté přišli. Odcházejí s ním chodbou od vzrušených dětí.

Učitelově matce se něco stalo. Není čas měnit rekvizity, učitel olepený potem a panikou nasedá do auta s modrým majáčkem. Za okny školy se tísní přestávková zvědavost. Má nejméně sto hlav. Učitel ji vidí, když auto smykem projede zatáčkou.

Před domem rodičů je všechno špatně, zhoupne se učiteli žaludek. Nejen další policejní vůz, sanitka a hasiči.

Dům je holý. Nahá bílá fasáda pláče studem učiteli před očima. Učitel si myslí, že ho tak v očích štípe pot.

Hlavy herců z akčního filmu zmlknou, jakmile ho policisté přivedou před vstupní dveře.

„Ale já nemám klíče,“ reaguje na jejich mlčenlivou výzvu a vidí překvapení.

„Nemáte klíče od domu svých rodičů?“ ptá se nahlas za všechny mohutný hasič a vyčítavě vyfoukne kouř z cigarety směrem ke dvěma policistům, kteří se na to přece měli zeptat hned ve škole, aby se neztrácel čas.

„Už dávno s nimi nebydlím. Možná je má sestra,“ omlouvá se učitel.

„Pro vaši sestru už jeli. Profesor je mimo město,“ přehodí mentolový bonbon v puse starý policista s nejvyšší šarží.

Břečtan je pryč, vidí najednou učitelovo usazené oko. Učitel se stydí. Stojí v zelené teplákovce a vyšmatlaných teniskách před nahou fasádou. Na krku se mu pohupuje píšťalka.

„Nepřišla včera ani dneska do práce. Vaše paní matka. Ještě nikdy. Nikdy. Tohle neudělala. Nebere telefon. Klepal jsem i na okna. Bouchal a volal. Vaše paní matka je vzorem akurátnosti a spolehlivosti. Musel jsem něco udělat,“ zjeví se před učitelem neznámý malý, šlachovitý muž v obleku. Ostatní mu říkají pan soudce.

Čas pracuje pro toxické kořeny, které nejsou vidět. Pod zemí žije na kost ohlodané tělo domu dál. Učitel se podepisuje pod roli, již mu v představení prisoudili. Obrovské beranidlo se švihem blíží ke vstupním dveřím. Za kordonem uniformovaných aktérů se do rytmu rozuzlení komíhá dav sousedů i náhodných kolemjdoucích.

Po druhé ráně rám dveří praská, železná zárubeň se kroutí, dveře vypadávají z pantů.

Tělo učitelovy matky připomíná vyschlou sukovitou loutku. Údivem vykulené oči se lesknou temnou zelení listů. Její nahota pálí učitele na čele, všichni odvracejí zrak.

Učitelova matka k nim jde dál nechápavě chodbou. Nahá prsa vržou s každým pohybem, kůže bosých chodidel šustí po podlaze. Mine zrcadlo a zahlédne scénu, vše si uvědomí; učitelova matka se sesouvá na zem a pláče.

Dveře nejdou nasadit zpět. Temně modré postavy soucitně nastaví učitelově ponížení záda.

Učitelova matka nahá v kuchyni dává do dřezu na prázdné lahve od vína a slivovice. Učitel přes ni hodí ubrus. Vysypaná ošatka s jablky a citrony se válí na linoleu. Prsty nohou učitelovy matky vrůstají nehty do země a pod domem se u potrubí obrostlého kořeny břečťanu spojují s posledními slinami, jež opilá žena nechává vytékat z úst.

„Nenávidím tě,“ křičí na ni dcera.

„Taková ostuda,“ chytá se učitelova sestra za hlavu.

Učitel mlčí. Cítí se ztracený. Neví, proč to matka udělala. Ale nečeká, že se to někdy dozví.

Matka s ním ani se sestrou nemluví. Sedí s očima upřenýma na jeden bod na zdi za kuchyňským stolem.

Učitel prázdné lahve uklidil. Odnosl je do popelnice. Vypláchl dřez. Celý dům páchne zkaženou kyselostí.

„Můžeš mi říct, proč jsi nám to udělala?“
pláče učitelova sestra, opřená zády o ledničku.

„Břečťan je pryč,“ říká učitel a jeho matka mu poprvé pohlédne do očí. Má je zakalené údivem.

„Ty o tom nevíš? Není po něm ani památky,“ odpovídá jejímu pohledu syn.

„Mám žízeň. I ty jednou budeš mít neuhasitelnou žízeň. Ona ne,“ řekne mu matka.

„Fasáda je holá. A nejdou zavřít vstupní dveře. Museli je rozbít,“ mluví dál k matce učitel.

Ale učitelova matka už zase nevnímá. Kal se jí z očí přelil do žil.

„Já ti na nějaký brečťan seru,“ křičí učitelova sestra.

Opilá žena zabalená v ubrusu šumí listím.

„Ten brečťan jsem odřezal a spálil já. A kdybych věděl, co uděláš za ostudu, zapálil bych i dům. Ty bys byla v něm,“ slova učitelova otce večer rámují obraz rodiny s opilou matkou a vyraženými vstupními dveřmi; pak už se nikdy nikdo o tom odpoledni nezmíní. Profesor zakryje rodinný výjev hadrem na podlahu a zanechá ho dozadu za haraburdí v garáži.

Učitelova matka má v očích smrt. Učitelův otec ji v noci drtí a ona mu ve spánku přeběhne pavoučíma nohama po čele. Zanechá po sobě nad jeho levým obočím černé znaménko. Za pár let se zvětší natolik, že se dotkne jizvy u linie vlasů, kterou má učitelův otec od narození.

„Jsem vyprahlá. Hořím. Uhas mě,“ třese učitelova matka vedle sebe spícím tělem se znamínkem na čele.

„Z těla se mi odlupují třísky. Jednu mám zabodnutou v srdci,“ šeptá učitelova matka staviteli, který před ní tančí se ženou s alabastrovými nohama na vnitřní straně jejích víček.

Učitel leží na druhém konci města ve svém bytě a ví, že pro něj není v matčiných očích místo. Jako malý dokázal občas zahlédnout, jak se v modrých duhovkách ženy bledé jako Sněhurka koupou jeho prání. Už léta ale do těch modrých vod neměl přístup. Jako neměl koutek v hnědých očích své bývalé ženy. Věděl to. Teď to i viděl.

Oči učitelovy matky jsou prázdné k prasknutí jiným světem.

Hotel

„Společný pokoj? Nevím, co si od toho slibuješ,“ hlas pětadvacetileté studentky historie se mu omotal kolem krku nečekaně silně.

Profesor se nemůže nadechnout. Ani dotek nažehlených bílých hotelových polštářů, jež zbožňuje, protože jsou znamením jeho úspěchů, tentokrát nedokáže zmírnit bolest. Bílé povlečení nemlčí. Dnes žaluje. Nekonečná řada česané bavlny zaznamenává rok po roku jeho život hostující veličiny. Pošli to dál.

Němé posměšné hlasy v hlavě nelze vypnout ani ztlumit. Její paty jsou tvrdé sametové hřebíky do jeho rakve. Míhají se mu před očima, slastně do sebe nechávají narážet kožené pan-

toflíčky. S každým jejich krokem po rudém běhounu hotelu je večer blíž.

Když zmizí za dveřmi do chodby – jde do baru, sama, čekal snad něco jiného? – pohladí profesor luxusní kožený kufr, který s ním po léta tvoří celek. Je to znak a brnění v jednom. Každý, kdo ho na letišti nebo v hotelové hale vidí, ví. Není možné se splést. Nikdo jiný takový kufr mít nemůže.

Profesor přitiskne svůj pergamenový obličej na hranatou kůži. Je stále stejně pevná jako před padesáti lety; tehdy spolu uzavřeli dohodu.

„Je dokonalý,“ polkl, když jej poprvé spatřil, v obchodě nahlas naprázdno a jeho budoucí žena se nervózně zasmála.

„Je neskutečně drahý,“ polkl podruhé budoucí profesor.

„Žádný jiný nepřipadá v úvahu,“ nadechl se konečně a v krku jej zalechtaly bankovky.

„Jen ty a já,“ řekl temně hnědému kovanému kufru v duchu a vykašlal další peníze.

Na ručně tepaných zámečcích a na klíčích k nim se usmívaly čerstvě vyražené rány jeho iniciál.

„Máš doživotní záruku. Jsi nesmrtelný,“ zardoval se, zapomněl v obchodě budoucí manželku, která na okamžik vypadla z jeho života, a bylo jí trapné se vnucovat.

„Jen ty a já,“ ucítil v krku hlen, když ta slova o půl století později říkal ve studovně studentce.

Nečekal na smyslný úsměv, rychle hrdě od-

kráčel na toaletu, kde se rozkašlal. Setřel si ze spánků pot, srovnal zlatavou hedvábnou vázanku a zasunul ji do výstřihu kašmírového svetru. Doma vzal dvojitou dávku čističe na zubní protézu a úhledně ji uložil vedle pyžama, košil, ponožek a ručně šitých černých lakýrek, jež podřimovaly v bavlněném pytlíku se sametovou mašlí hned pod nedočkavými puký jeho smokingových kalhot.

Otevřeným oknem do kufru vletěl list břechťanu z nedalekého plotu, kde se uchytil poté, co mu profesor na domě usekal všechny hlavy a otrávil kořeny. Za listem unaveně zapadlo noblesní víko.

„Čekal jsem na tebe celou noc,“ říká profesor zmačkaný spolu s pyžamem a hotelovým polštářem.

„Poslouchal jsem nad ránem otevřeným oknem, zda nejdeš přes náměstí,“ mluví dál k hebkým netečným ženským zádům ležícím provokativně na druhé polovině hotelové postele, zatímco venku vstává den.

„Večer jsme měli jít do opery,“ přechází vztekle do útoku, ale obnažená prsa, jež se k němu vyzývavě otočí, jej probodnou bradavkami.

„Pojď, pojď,“ vrhá se na hladké bílé tělo svým, seschlým, pomalu obnažovaným rozepínajícím se pyžamem.

„Podívej se na sebe,“ vydechne s opovržením oblý zadek ústy, jež se k němu zase otočí zády.

„Dřív ti to nevadilo,“ mlaskne víko od kufru.
„Vzpomeň si. Spala jsem s tebou někdy za

světla?“ zhasne profesorovy naděje lopatka nahého těla tyčícího se monumentálně proti otevřenému oknu.

Profesor hltá očima, co může; pružné tělo mu nabídne pohled na nadobro ztracenou minulost a odchází do koupelny.

Když dojdou slova egu, ozývá se profesorovo tělo. Kouzlo nesmrtelnosti a kufru přestalo účinkovat. Vyprchalo. V zahrňavajících plicích opět zachrastí, jako poslední dobou každé ráno. V poníženém podbřišku pálí zelená moč. Mísa je v koupelně hned vedle vany. Víc uboze už se cítit nemůže.

Profesorovy bosé nohy povrzávají přede dveřmi do koupelny, z níž se ozývá sprcha, hranoly seschlých lýtek se třou o sebe a břicho hrozí prasknout.

Respekt a úcta dnes nejsou na programu, směje se mu přes dveře proud vody olizující mladé tělo. Čas se převalí znuděně na druhý bok, kufr mlčí. Kouzlo bylo zlomeno už dávno, jen profesor si toho nevšiml; rozráží dveře koupelny, stahuje kalhoty, sedá na mísu a močí.

Na holé temeno mu kápne voda z rozkroku, jež jej beze slova cestou ze sprchy mívá. Na zrcadle se sráží hnus a opovržení. Hromádka profesorova téměř nahého těla se třese na keramické míse. Moč syčí, profesor automaticky sahá po obalu s protézou na umyvadle, než si uvědomí, že není doma, že dneska se zuby spal. Čekal. Doufal.

„Beru si od tebe peníze. Takhle promarněný víkend jsem ještě nezažila. Už mi nikdy nevolej.

Na přednáškách mě ignoruj.“ Ve dveřích koupelny zůstávají zapíchnutá její poslední slova.

Profesor hltá vodu z kohoutku.

„Jsem vyprahlý,“ pění mentolem a vytahuje z pusy umělé zuby.

„Hořím,“ přisává bezzubé dásně ke kovu a loká. Jeho tělo už ale vodu nevsakuje, dál praská a loupe se. Jedna laťka žeber se mu při finálním bouchnutí dveří zalomí do plic.

V nemocnici leží na pokoji sám. S kufrem. Všichni k němu chodí uctivě. Jen manželka ne. Učitelova matka je mrtvá.

S úctou mu v nemocnici do zářezů větví připevňují infuze.

„Mám třísku v plicích,“ řve na ně v noci, když sterilní stěny debatují o jeho osudu.

„Uhas mě,“ sahá kořeny po siluetě syna ve dveřích, jež plní návštěvami povinnost.

„Obětuj se,“ šeptá přes půlku města do ucha spící dceři.

„Chci tě,“ pokládá na dálku mrtvé manželce prst na krční tepnu, aby ukradl mízu.

„Nedostaneš. Ani kapku,“ směje se kufr leskle a dokonalá ruční práce zámečku klapě do rytmu pochodu doživotní záruky.

Ráno se profesor budí zbrocený potem a čeká, až mu sanitář pomůže na kolečkové křeslo.

„Vyžehlili jste mi smokingové kalhoty? Určitě mi z univerzity přijdou předat ocenění,“ pronáší ke krokům venku na chodníku před nemocnicí, když čeká na dceřino auto.

Otec

Ten den bylo pod mrakem, pofukoval mírný vítr, nebylo teplo, ale ani zima, počasí necítilo potřebu být výjimečně krásné či ošklivé, bylo naprosto průměrné, šedé, nezajímavé.

Odtažitá nepodstatnost se znuděně táhla otevřeným oknem podél zdi tmavého suterénu, odbočila mimoděk úzkou chodbou doleva a na okamžik zaváhala v otevřených dveřích, kde narazila na jedovaté světlo zářivek. Tisíce a tisíce béžových a světle hnědých vajec ji přijaly lhostejně, ospale zaklíněny v papírových platech. Stovky plat. Desítky palet. Koncentrovaná křehkost se místy silácky dotýkala stropu pokrytého polystyrénem.

Učitel zaklonil hlavu a v panice se mu ruce vymrštily před obličej; co když na něj ta vejce spadnou.

Vzpomněl si, že ho sestra požádala, aby zkontroloval, zda v poslední zásilce vajec nejsou některá prasklá.

„Musíš je vyhodit a otřít plato, jinak se můžou rozmnožit červi. Bojím se, že jsem ve skladu zahlédla mouchy,“ podala mu klíče.

V okamžiku, kdy si její slova vybavil, měl pocit, že slyší mlaskání tlustých masitých těl všude kolem sebe. Desítky, stovky tisíc vajec. Miliony červů.

Opatrně sundal několik plat vajec ze stohu

hned u dveří, položil je na zem a klekl si k nim. Bral jedno vejce po druhém do ruky, prohlížel je ze všech stran. Trvalo mu to příliš dlouho, cítil. Začal přejíždět plata očima a pátral po mokrých skvrnách; tak odhalí rozbité vejce rychleji.

Po chvíli uviděl první mapu. Věděl, že značí invazi, ale nechtělo se mu do souboje se zkažeností. Podvědomě zadržel dech a zvedl vejce, rozpadlo se mu v ruce, žloutek stékal po předloktí a v rosolovitém bílku, který v prohlubni papírového plata vytvořil jezírko, se rochnili dva červi.

Neměl nic, čím by setřel žloutek z ruky a také bílek s červy. Stál s troskami béžového vejce v ruce, střídavě se díval na svou žlutou ruku a košili a na prázdné místo po vajíčku.

Strnulost rozbil tichý výbuch kapky žloutku, jež slavnostně oznámkovala betonovou podlahu.

Vzápětí dorazily první vibrace hlasů z chodby a nakoply ho, takže zatřepal rukou, odhodil tím zbytky vejce za paletu do rohu, na čtverec s chybějícím vejcem přiklopil další díl vaječné skládanky a oblékl si přes košili bundu.

„Stihli jsme to dřív. Měla jsem strach, že tady ještě nebudeš,“ sestra podala bratrovi kožený kufr.

„Teď jsem přišel,“ řekl bratr a zadíval se na vysokou postavu, která stála v zákrytu za sestrou.

Naposledy viděl profesora v nemocnici, ale to otec ležel a on stál ve dveřích; tenkrát jen na starce hodil zrak a rychle odešel.

„Museli jsme se sejít tady, jinak bych to nestihla,“ řekla dcera otci, ukročila stranou a starý muž vstoupil do světla zářivky.

Plavali v záři všichni tři téměř věčnost, než se syn odvážil položit kufr na zem a přistoupit k otci. Rentgenoval ho pohledem, pátral po sebemenší známce smrti, jež už měla být vepsána nejen v jeho obličejí. Nevěděl, zda se čeká, že otce obejmě. Nikdy to nedělali. Má mu podat ruku? Jako cizímu.

Otec to vyřešil za něj; položil mu dlaň na rameno a pokýval hlavou.

Úlevná vlna z konečků chloupků na zátylku sestry ovládla na chvíli prostor, obtekla vajíčka a vystřelila gejírem výdechu ven ze dveří. „Je dobře, že můžeš nějakou dobu bydlet s tátou. Ne že by to potřeboval,“ usmála se na otce.

Profesor a učitel, dva cizinci byli do sebe stále zaklesnutí jako sousoší, přesto na distanc. Zvuk se pro ně stával prostorem. A prostor existoval jen v rámci tenkých skořápek vajec.

Nevníмали, co sestra jednoho a dcera druhého dělá, co říká, žili bolestně svou společnou minulost plnou výčitek, aby od ní mohli co nejdřív utéct, dělat, že nikdy nebyla a že už žádná jejich společná minulost nebude. A ani ta budoucí, která právě natahovala prošlapaný koberec pod kufr ukrývající léky, pyžamo a holení.

Armáda vajec hlasitě vydechovala póry skořápek ticho zmařených zárodků, protože to jde vajíčkům nejlépe – tedy téměř nejlépe; na prvním místě jsou vejce přeborníky v rozbíjení se dramatickým a nevratným způsobem. Ale člo-

věk si zvykne na všechno, i na násilí vajec, trá-
ví-li s nimi dny a roky. Mezi nimi. V nich.

Vejce k vejci, chtělo by se říct při pohledu na
dceru, která stále mluví a mluví, skrz své bři-
cho, k vajíčkům v platech, vysmívá se jim, že
z nich nikdy život nebude. To z jejích vajíček
už život vzešel, vibruje dceřino tělo jak smě-
rem k vajíčkům, tak k otci, který ji nevnímá.

Nic moc geniálního se sice z mých vajec ne-
vylíhlo, ale pořád lepší než skončit jako majo-
néza nebo volské oko, myslí si dcera a prochá-
zí s kulometem slov mezi paletami, prosvěcuje
je baterkou, neboť cítí červy.

Dcera vůbec nejprve věci cítí a pak, když se
hodně soustředí, je i vidí; to se však nestává
příliš často. Není čas. Zaplat' pánbůh za pudy,
telepatii vajec s vejci, za automatický život sice
možná nemastný, neslaný, ale když je nejhůř,
vždy se dá úkrokem ze zajetých kolejí trochu
pepře nebo i chilli přidat.

To je úděl žen, myslí si dcera, umět si po-
moci sama. S vejci, se životem, s rozteklým
žloutkem, jehož zaschlou kapku vidí na zemi,
nudným manželem a nepovedenými dětmi.

„Co jsem to chtěla?“ zavibroval její hlas mezi
vejci a dcera se zarazila, najednou jí otřepala
zima.

To se dceři stává málokdy, aby zaslechla sama
sebe. A právě v tom zlomku vteřiny otec i syn
pod kadencí jejího hlasu kapitulovali, přestože
o tom ještě nevěděli.

Znovu tedy nastává ono tenkrát, chvíle rozpa-
čitého sousoší, trapnost umocněná absurditou

místa je dočasně dokázala spojit; fakt, že jsou rukojmími vajec, jež ovládá jediná žena, kterou ve svých životech momentálně mají.

„Nikdy mne nenapadlo, že i vejce mají svůj sklad,“ řekl profesor, a zatímco začátek věty byl ještě poznamenán starým zklamáním, že jeho úžasná dcera nejde v jeho stopách, ale stala se v podstatě hokynářkou, konec již zvonil hrdostí.

Dcera se rozzářila: „Nikdo si to neumí představit. Dokud ho nevezmu sem.“

„Dá se tolik vajec vůbec prodat?“ zeptal se syn a bratr.

Dceři a sestře se sevřely zpupně rty. Bratr byl vždycky kverulant, pochybovač a vůbec naprosto neschopný vzorek slabošského chlapa. Přesně tak sestra bratra vidí, její levé obočí se vytáhlo do obrácené fajfky.

„Tohle tady,“ mávla rukou krotitelka slepičí menstruace: „tohle všechno prodám za tři dny. Někdy. Ale déle než týden mi tu žádné vajíčko neleží.“

Bratra zaštípal zaschlý žloutek pod rukávem bundy. Znovu se jej nepochopitelně zmocnila panika. Kombinace vajec, červů, otce a sestry se mu zdá být k nepřežití. Zvedl beze slova ze země kožený kufr a chystal se utéct do něčeho mnohem horšího, což ještě nevěděl, tušil to jen jeho podivně sevřený žaludek.

„Většina lidí si myslí, že se vajíčka musí skladovat v chladu. V lednicích. Ale to je nesmysl. Důležitá je stabilita. Když je vajíčko ve stálých teplotních podmínkách, vydrží hrozně dlouho.“

Hlas dcery a sestry spolu s nimi zatočil chodbou, ale jejich záda byla rychlejší a odrazila ho zpět. Profesor a jeho syn. Učitel a jeho otec.

Odešli. A nastoupili.

Auto je neutrální prostor. Sledování provozu a řízení poskytují ochranu všem, kteří chtějí zůstat uzavřeni ve své ulitě, i když další člověk je od nich vzdálen jen pár centimetrů, cítí jeho pach a vnímají jeho každické nadechnutí.

Auto je svět sám pro sebe. Nejdostupnější a nejrozšířenější zbraň.

Syn namířil své auto proti otci; řídí, jako by byl sám, a, aby udržel tygra v kleci, pustil nahlas rádio. Syn se nenechá zmást chatrným otcovým zjevem a diagnózou blížící se smrti. Je ve střehu. Právě tygr v posledním tažení je nejnebezpečnější. A on se nachází v jeho těsné blízkosti. Bude s ním trávit týdny ve společném výběhu. Učitel si připadá jako hendikepovaný králík, který má na krku cedulku „oběd“.

Přeje si, aby jízda autem nikdy neskončila. Tady je nezranitelný. Otec je na něm závislý.

„Nemusíš se o mě starat,“ říká otec do hlasu moderátorky ohlašující další písničku.

„Nepotřebuji tě za zadkem. Nepotřebuji nikoho,“ otočí otec hlavu a zkontroluje kufr na zadním sedadle.

Syn chce zastavit, vyložit otce i s kufrem u cesty a odjet. Mlčí. Vyhodí blinkr a spořádaně ve štrůdlu aut odbočí na křižovatce doprava.

„Kudy to jedeš? Tohle je delší cesta. Netrefíš domů?“ otec pohledem na ulice města ožívá.

Automaticky si sáhne pod krk, aby narovnal kravatu, která tam není, do jeho prázdné ruky se vrací nemoc.

Kdyby syn neměl sestru, zaplatil by otci dům s pečovatelskou službou. Ale on sestru má. Má ji přidělenou od svých dvou let a neumí se jí zbavit.

Už si to ani neuvědomuje, jako si neuvědomuje většinu věcí, jež ho omezují, naopak je automaticky přijímá bez protestů. Předpokládá, že se to od něj očekává. Nevidí ani u lidí kolem sebe žádná velká gesta, žádnou osobní statečnost. Je doba proklamované individuality v rámci povolených mezí, čas tupého přejímání všeobecně platných názorů vydávaných za vlastní. Syn žije v době, kdy statečnost znamená povolnost a kdy vrcholem avantgardy je placení v hotovosti a ne kartou.

Syn ví, že na něm nesejde. Ani otci, ani sestře. Ještě nepotkal člověka, který by si ho vážil. Na druhou stranu není ani mnoho těch, co by ho nenáviděli. Je lidem lhostejný. A lidé jsou lhostejní jemu.

„Máš to do školy od nás z domu stejně daleko jako z tvého bytu,“ říká otec, když syn zastaví před vchodovými dveřmi bílé kostky a beze slova vynáší z auta otcův kufr a svou sportovní tašku s oblečením.

Syn si připadá bezbranný. Z otevřených dveří domu dýchá mrtvá matka a syn má pocit, že volá na něj a ne na otce; matka ho láká k sobě.

„Je po poledni. Zítra touhle dobou mi přivezou oběd. Objednal jsem jen sobě. Ty jíš přece

ve škole,“ tygr pomalu obchází své teritorium s kufrem v ruce.

„Jsem zpátky,“ vycení zuby na gramofon a ten spustí Rachmaninova.

„Vrátil jsem se,“ zatne drápy do zábradlí na schodech do patra.

„Jsem doma,“ zařve v koupelně do zrcadla, až se do klapotu zubní protézy hrůzou spustí splachovací záchodu.

„Kam jdeš? Nebudeš nic jíst?“ vykročí ze stínu kuchyně do chodby před odcházejícího syna.

„Atletika,“ zasyčí starý dech opovržením za mizejícími zády v teplákové soupravě a jde si spravit chuť do knihovny.

„Má nemocného otce a nemůže si vzít volno celý den,“ stojí vedle ukázněných hřbetů knih a oknem sleduje odjíždějící auto.

Zvoní telefon. Volá dcera.

„Ano, pěkně jsme si popovídali. Jako otec se synem,“ říká otec. Znamínko na profesorově čele v té chvíli překročilo své hranice a jeho tmavá barva se přelila pod kůži.

Akcident

Pomalou běžet parkem, kolem hokejového stadionu, pak přes můstek ke skautské klubovně, minout altánek a zpět branou na běžecký ovál, to vše působí najednou na učitele, poté co opustil dům s nemocným otcem, optimisticky.

Špičky učitelových tenisek se odrážejí od antuky zlehýnka, jako nohy baletky. Ani ho nepíchá v boku jako obvykle, protože tentokrát běží pomalu, že by s ním udržel krok i rychlejší chodec. Běží tak, jak to vždy říká žákům; pro radost z pohybu, ne proto, že musí, že se někdo dívá, pozoruje, měří či hodnotí.

Žáci z atletického kroužku jsou učitelem běžícím s nimi zahřívací kolečko překvapeni, tohle ještě nikdy neudělal, vlastně měli vždy pocit, že běhat ani neumí, že jediný sport, jehož je aktivně schopen, je fotbálek, který ho o sobotních podvečerech občas vídali hrávat se svými otci a strýci.

Nevědí, že učitel by s nimi běhal rád, ale stydí se, protože je přesvědčen, že už nemá kondičku jako kdysi. Netuší, že několikrát brzo ráno vyběhl z bytu, aby začal trénovat, ale jako každý vystresovaný člověk nedokázal vnímat a poslouchat své tělo, naopak cítil sebenepatrnější pohled náhodných kolemjdoucích a vykládal si ho jako posměšek, tomu jak funí, jak se potí a jak nemožně sebou klátí; pod tlakem automaticky zrychloval a zrychloval, až mu vždy po pár stech metrech došel dech.

Učíteli chyběl pocit kompaktnosti. Kdyby byl vnímavý, všiml by si, že celistvost osobnosti postrádají i jeho žáci. Mění se mu před očima. Z bytostí komplexních se stávají dospívající až dospělé osoby, jež tím přerodem přijímají všechna traumata doby, a tedy přestávají myslet a slepě následují masu, přizpůsobují se,

kopírují. A přes všechny proklamace o opaku nevybočují.

V těch měsících, kdy s nimi stojí na startu a měří jim život stopkami, se z nich stává on. Postupně jim začíná vadit, že při běhu funí, že jsou zpocení, že se jim rozmazává řasenka. A že ostatní se jim smějí, jak se honí ve volném čase za výkony, když můžou kouřit, pít a být v elektronickém světě, kde je každý hvězdou vlastní nekonečné galaxie. Postupně mu z atletického kroužku odcházejí.

Dnes se však výjimečně daří učiteli naslouchat tlukotu svého srdce. Vnímá svůj vnitřní rytmus, přizpůsobuje mu myšlenky a pohyby, stává se při běhu sám sebou, těší ho nenápadná bolest v lýtku, které je stejně jako zbytek těla v příjemném pohybovém šoku.

Je mu jedno, jak vypadá, a právě proto je na něj hezký pohled. Scéna jako z filmu. Pohledný učitel v čele pelotonu žáků kluše odpočinkovým tempem parkem. Dokonce se při takovém běhu dá i sem tam odpovědět na pozdrav duchodcům na lavičkách i maminkám s kočárky.

Pot nevadí, naopak, ten k tomu patří, stejně jako nadšení žáků, kteří dnes nezavodí, kdo bude rychleji v altánku, aby si dal tajně práska z cigarety, ale drží se učitelova tempa.

Není to samozřejmě zase až taková idyla. Učitelovo tělo je sice rádo za pohyb, ale i jemu chvíli trvá, než si zvykne, a zatím bolí, kde může, i když vzhledem k mírnému tempu se snaží svého provozovatele příliš neodradit od podobných budoucích happeningů.

Škoda že je takový mdlý den. Slunce by to chtělo, to by se i jezírko víc lesklo a vůbec všechno by bylo ještě krásnější. Listy akátů se třepetají, sem tam z nich odstartuje hmyz, třeba právě tyhle malé mušky, ty, co vypadají jako kousky smetí a vždy se drží pohromadě, takže pokud chce člověk setkání s nimi zvládnout bez problémů, musí se jim buď vyhnout, nebo při střetu s jejich mračnem zavřít oči a nedýchat.

To už však učitel nezvládá. Je rád, že rytmicky řídí své tělo. Nádech, výdech. Obojí ústy. Nádech nosem nedokáže dodat dostatek kyslíku splašeným plicím. Dívá se na cestu před sebou a současně hlídá děti za sebou. Nádech ústy a sakra rychle plivat, přivřít aspoň oči, i když už je pozdě. Frká jako kůň, až mu z nosu vyletí hlen plný mušek. Plive freneticky malé cizí tečky z úst. Máchá kolem sebe rukama.

Zábavné číslo zvládl učitel na jedničku, smích dětí jej provází, ještě když šíleně zadýchaný a s muškou v oku pomalu přechází do chůze na ovál na stadionu. Jde doprostřed na trávník k malému vybetonovanému obdélníku, na němž stojí bedna z pletiva s uzamčeným venkovním sportovním náčiním.

Žáci jej obestupují. Dívky i chlapci společně. Učitel mává rukama. Tentokrát koordinovaně. Kroutí hlavou, zvedá kolena k hrudníku. Děti vše opakují po něm.

Nikdo si nevšímá drobného tlustého muže, který k nim rázuje z opačného konce stadionu.

Nevnímá ho ani učitel, stále ještě ohlušený

prouděním zpěněné krve a naléhavým zklidňováním vysílených plic. Přitom normálně je velmi háklivý na narušování jediného prostoru na světě, nad nímž má vládu a za nějž je odpovědný. Normálně by se při prvním kroku muže na trávník uprostřed běžeckého oválu zarazil ve vedení rozcvičky, zastínil by si oči, aby lépe viděl, přestože slunce stále váhá za mraky, a když by muž pokračoval v chůzi, hvízdal by na svou píšťalku. Nakonec, neboť muž stále nezpomaloval a byl už jen pár metrů od žáků i od něj, by šel narušiteli vstříc a mohutně by mával rukama do kříže na znamení zákazu vstupu.

Normálně však učitel se žáky neběhal, ale čekal na ně v klidu, pohrávaje si s píšťalkou nebo stopkami, jež mu u pasu jistí guma od tepláků. Dnes běžel. A proto neměl sílu teritorium ani očima hlídat, natož bránit. Oslepení běžeckým výkonem bylo dokonce tak silné, že se muž lekl až v okamžiku, kdy se ten zastavil ani ne na dva metry od učitele a zahleděl se mu do zrudlé, zpocené a zadýchané tváře.

Žáci dál pokračují v rozcvičce, ovšem najednou ve značně zpomaleném tempu. Dobře si všimli, na rozdíl od učitele, nezanedbatelného napětí v pohybech onoho menšího soudkovitého muže, jež tak neúprosně sleduje učitelovu naběhlou žílu na spánku hrozící stále ještě každým okamžikem prorazit kůži.

Učitel nic takového nepostřehl. Dojízďěje na vlně uspokojení roztahuje obličej ve vstřícné grimase kladného televizního hrdiny a přistupuje bezelstně k muži blíž. Je natolik nadšený

sám sebou, že nechtěně narušil metrovou vzdálenost, která je považována za hranici soukromí a zaručuje bezpečí.

Muž mimoděk o krok couvá, aby si znovu intimitu uchránil, a na okamžik se v jeho zlostné tváři odráží překvapení z nečekaného učitelova výpadu.

Když však učitel nedělá nic dalšího, dokonce ani nemluví, muž se uklidňuje. Učitel pouze vágně máchne pravačkou v gestu, jež volně přechází od naznačení podání ruky k obkroužení stadionu vlastnickým gestem.

Muž se rozhodne konat. Ptá se učitele, zda je skutečně učitelem tělocviku na této škole, občas doplujícího fyziku a matematiku, a bradou ukazuje kamsi za šatny, kde lze tušit budovu školy. Jeho zlostný hlas učitele, který se pomalu vdýchává do normálu, zaráží, a tak s mírným zaváháním otázku kladně odkývá.

Učitelova odpověď v muži evidentně spouští nějaký katalyzační proces, zatne pěsti, obličej se mu zkroutí jako škvarek a dech se stává slyšitelným.

Žáci přestávají máchat končetinami, někteří automaticky přistupují blíž k učiteli a tvoří kolem obou mužů přirozenou arénu.

Učitelova tvář vypadá stále stejně, v podstatě bezvýrazně, neboť nemá nejmenší tušení, kdo onen muž je a co po něm chce; pomalu se mu vrací krev do mozku, a tak se muže přátelsky, až téměř něžně, jako by mluvil s prvňáčkem, ptá, o co jde. Nemá z na první pohled emočně nestabilního vetřelce strach, protože jedna

z mála pozitivních vlastností jeho průměrné, nezajímavé a neprůbojné povahy je nekonflikt-
nost; zásadně se nikdy do ničeho nepletl, takže
neměl nepřátele. Prostě jen byl. Je. Zůstává
i nadále klidný, leč už mírně zvědavý.

A zatímco muž zvažuje zcela pragmaticky, jak
o hlavu vyššího učitele dostat na zem a zbít ho,
učitel se rozhoduje ukázat žákům v ještě lepším
světle, přistupuje k muži, pokládá mu zlehýnka
ruku na rameno, sklání k němu hlavu a tichým
hlasem mu říká, že se možná spletl, že možná
vůbec nechce mluvit s ním a ke všemu před
dobře dvaceti puberťáky.

Ale uprostřed učitelovy věty muž zákeřně vy-
mršťuje pravačku, chytá skloněného protivníka
za ucho a vší silou táhne svou ruku k zemi.
Učitel křičí, oběma rukama se zarývá muži do
vlasů, ten skučí, ale učitele zkrouceného bolestí
nepouští. Učitel ho tedy tluče pěstmi do ruky,
ale to už je bolestí z natrženého ucha a tlakem
mužovy ruky na kolenou, se zavřenýma očima
plnýma slz kolem sebe bezhlavě mlátí a kroutí
se, až ho muž konečně pouští. A protože agre-
sor také není žádný rváč, ztrácí rovnováhu
a padá plnou vahou na učitele. Dopadá mu
přímo na pravý bok, kterým ho přiráží k zemi,
až křupou kosti učitelovy ruky, jež leží pod tě-
lem a beton jí nechtěl uhnout.

Muž pád za hrozivého křiku žáků a ječení žá-
kyň zakončuje mohutným heknutím a pokusem
stabilizovat se kolenem, ovšem dosahuje pouze
toho, že se mu trhají džíny a omylem kopne
učitele do zakrvavené hlavy, která znovu tvrdě

narazí do betonu. Učitel zůstává ležet v kaluži krve.

V tom okamžiku na zlomek vteřiny utichá veškerý křik, z pubertáků jsou vystrašené děti.

Muž se pomalu za hrobového ticha zvedá a dochází mu, jaké scény je aktivním účastníkem; bojí se víc než děti, ale jen do okamžiku, kdy se kapka učitelovy krve odrazí od betonu a zavibruje vysokým cé drobné černovlásky, které se tím nervovým vypětím a hlasovým výkonem spustila krev z nosu. V té chvíli začínají znovu solidárně řvát i ostatní žáci a hromadně utíkají k šatnám a hospodářské budově, odkud už se k nim rozebíhá školník vybuzený jekotem, jež připomíná cokoli jen ne sportovní fandění.

Muž stojí, ruce od těla, nohy rozkročené na šířku ramen, funí a vypadá jako gymnasta soustředící se před náročným skokem. Jak se k němu blíží zpět mrak hlasů a emocí, vrací pohled na ležícího učitele a uvědomuje si nebezpečí.

Učitel leží bez hnutí. Muž se smiřuje s tím, že ho zabil. Hrůzu toho faktu však mírní adrenalin a pocit spravedlivě vykonané odplaty; spravedlnost nemá slitování.

Zatímco se v agresorovi bijí protichůdné pohledy na vzniklou situaci, přiskakuje k učiteli školník, sahá mu na krk, klade ucho k nosu, poté rozdává dětem příkazy; některé odbíhají pryč. Školník vstává, upřeně sleduje dočasně zkamenělého muže a přitom si sundává kšandy.

„Dej ruce za záda,“ rozkračuje se těsně před mužem školník a významně pěruje s gumovými šlemi.

Muž to považuje za vtip a dál stojí jako socha antického hrdiny, tak si připadá.

„Dej ty ruce za záda,“ školník je sám zaskočen rozhodností svého hlasu, protože má z muže strach. Ale zároveň jsou kolem něj děti a leží tu nebohý učitel, což automaticky v postarším muži aktivuje ochranné pudry – alespoň tak to bude večer popisovat doma ženě nad čůčkou s párkem i chlapům v hospodě u třetího piva.

Muž nechce školníka poslechnout ani napodruhé, ale vidí, že se k nim blíží dva chlapci a oba mají v ruce oštěp. Je jim maximálně čtrnáct let, ale svaly na rukách a odhodlání v očích hovoří k muži jasně. S mumláním dává ruce za záda.

Školník s jedním bypassem mu třesoucíma se rukama omotává gumu kolem zápěstí i předloktí. Je nervózní, a tak to chvíli trvá. Protesty proti přílišnému utážení nebere v potaz.

Žáci sklánějí oštěpy i hlavy, dívají se na učitele, který zachroptěl.

Školník už jim sice řekl, že pan učitel žije a že krev je asi jen z natrženého ucha, ale moc mu nevěřili. Teprve poté, co z učitelových úst vyšel jakýsi obtížně identifikovatelný zvuk, jsou schopni se pomalu uklidňovat a přecházet do mírného šoku. Koneckonců jsou to děti, jakkoli se rádi tváří jako drsníci.

Přes park houká siréna sanitky, a už je tady, vjíždí na ovál následována policejním autem. Učitel majáčky vidí rozmazaně. Ve chvíli, kdy přišel k sobě, měl pocit, že stále ještě běží par-

kem, všechno ho z toho běhu bolí a jediné, co slyší, je jeho vlastní splašené srdce.

A protože svému srdci mnoho let nenaslouchal, nemá nejmenší tušení, co mu jeho krvavá pumpa říká. Už to, že ji slyší, považuje za zázrak. Než k němu zdravotníci přijdou, ztratí znovu na okamžik vědomí.

Běžně by k úzkosti a panice učitelových šedých mozkových buněk a křeči hladkého svalstva, jež zapříčinila svévolné pomočení se před příjezdem sanitky, stačila samotná nečekaná inzultace, k ní je však ještě třeba přičíst předchozí emoční výprask od otce umocněný vidinou několika týdnů možná měsíců strávených společně s otcem v domě přízraků minulosti. Vznikla tak složitá rovnice o tolika neznámých, že se život nedokázal rozhodnout, zda se smrští, polkne sám sebe a exploduje do nové kapitoly, v níž učitel na všechno zapomene, vždyť kolem a kolem vlastně o nic nejde, nebo nechá své struny rozkmitat v tempu doby a bude nekompromisně pokračovat v cestě k učitelově zkáze, aniž by vzal v potaz možnost úniku do své časové paralely.

Nedokáže-li se rozhodnout život v jednotkách mimo čas, není fér chtít rozhodnutí po zraněném a raněném muži v šoku, který si levou rukou v sádře právě způsobil další modřinu na bradě, když se chtěl poškrábat na nose.

„Nesportovní,“ tepe učiteli v hlavě v nekonečné smyčce.

„Nic to není,“ omotávají zdravotní sestry kolem profesora syna naučené věty.

„Jen zlomená ruka, natržené ucho, naražená žebra a lehký otřes mozku,“ otevírají a zavírají se dveře nemocničního pokoje.

„Nic to není. Byl jste v šoku. Pociťujete na sobě šok?“

Vykulené oči, vyceněný chrup, prsty pravačky jako kladívka zaťaté do pelesti postele. A pak ta vejce. Celé plato vajec na nemocničním stolku.

Diagnóza

„Co si pamatuješ? Jak se to stalo? Jak se cítíš?“

Když přišla jeho bývalá žena, odvezli druhého pacienta z pokoje na rentgen.

„Byl jsi napaden, zraněn. Před žáky. Agresora podle všeho neznáš, ale učíš jeho syna,“ žena, jež kdysi chodila bosá po koberci jeho bytu, ví víc než on. Bylo to tak vždycky.

„Prý jsi dal jeho synovi facku a vyrazil jsi mu zub. Šikana. Tvrdí jeho otec. Ten, co tě zbil,“ popochází psychiatricka nehlučně po pokoji s oděrem chloru a dezinfekce. V ruce drží učitelovy lékařské záznamy.

„Ředitel i žáci ale uvedli, že to není pravda. Dal jsi mu jen náznak facky. Aby netloukl spolužačky. Jen náznak. O zub přišel při rvačce úplně s někým jiným. Jen jako byla ta tvá facka. Ty lidi nebiješ. Mluvíš se mnou?“ dívá se učiteli do očí a on zvedá ruku před obličej, zavrátí dlaň. Její postava v ní mizí.

Učitel přivírá oči a doufá, že když dlaní hodí na stranu, odhodí s ní pryč i ji, kterou do své ruky schoval. Nechce oči otevřít.

„Má za tebou přijít nějaký jiný psychiatr?“

Rty učitelovy bývalé ženy se dokážou pohybovat rychleji než slova, která z nich padají: „Vyšel jsi na mě. Mám službu. Nevybrala jsem si tě dobrovolně.“

Zrcadlo

I když je pravák a v sádře vězela jeho levá ruka, byla snaha rozříznout podélně bagetu a promazat ji máslem s marmeládou téměř groteskní. Nakonec se mu to podařilo. Přesto bylo víc másla na lince, na níž bageta ležela, než na pečivu. Nenamáhal se hledat talíř a sednout si se snídaní ke stolu. Bokem se opíral o kuchyňskou linku, v pravé dlani k sobě mačkal obě poloviny bagety a díval se oknem na začínající den.

Dům byl stejně tichý jako ulice. Bylo ještě příliš brzy.

Normálně učitel vstával v půl osmé, protože žádná z jeho vyučovacích hodin nezačínala v osm. Obvykle spal rád a dlouho.

V otcově domě nedokázal pořádně zabrat, přestože se mu v krvi roztahovaly léky, jimiž ho v nemocnici vybavili. Usínal vysílením až nad ránem, aby se obratem probudil.

Tupě zíral na ještě spící ulici, žvýkal den staré pečivo a snažil se přemýšlet.

Kus bagety spadl na zem. Rybízová marmeláda pleskla na linoleum. Rychle ukousl další kus nalomené bagety, zapřel se pravačkou o předloktí, v níž svíral pečivo, a ohnul se, aby spadlý kus sebral. Neudržel však stabilitu, zakymácel se, bouchl se o dvířka linky do kolena a automaticky ve chvíli, kdy chytil balanc, vymrštil volnou levou ruku ke kusu pečiva na linoleu. Díky sádře však bagetu jen odmrštil na protější zeď, kam se obtiskla máslem se zbytky rudé marmelády.

Flek na bílé zdi se mu nezdál zdaleka tak výrazný jako pomalu se vpíjející skvrna na kalhotách, kam část rybízového želé odstříkla.

Učitel si nacpal do úst zbytek snídaně, který křečovitě držel v pravačce. Když před skvrnu na zdi přisunul vysoký odpadkový koš, a učinil ji tak dočasně neviditelnou, vešel do kuchyně rozespálý otec, probuzený nezvyklými ruchy.

Stál ve dveřích kuchyně v šedém flanelovém pyžamu a díval se na žvýkajícího syna, oddechujícího nahlas přímo proti němu ve špinavých džínách a tílku, neboť obléct si se sádrou košili mu stále dělalo problém.

Za otcem, na zdi v chodbě, bylo velké zrcadlo. Syn se viděl zepředu i zezadu současně. Ani na okamžik nepochyboval, že obě postavy, jež se překrývají, jsou on. Ta záda v pyžamu a hlava s pleší mu připadaly víc jeho vlastní než onen popelavý obličej a krk s poskakujícím polykajícím ohryzkem.

Viděl se v různých časech ve stejnou chvíli. A zíral. Mysl měl vymetenou. Žádné otázky.

Jen život koncentrovaný v jediné setině vteřiny. Možná to trvalo ještě kratší dobu, takové rozlišení však není v synových možnostech.

Do střev se mu zahryzla panika. Není to fér, vidět se natvrdo hned po ránu.

Syn polkl poslední drobky, pohyb slin mu zaškrábal o ušní bubínky. Něco automaticky odpověděl otci, který se mezitím odlepil ze synovy budoucnosti a přeskočil do zbytečné současnosti.

Krev je hlučná, pokud má potřebu něco sdělit. K synovi promlouvala společně s otcovými ústy, takže jeho slova neslyšel, přesto dobře věděl, co říká. Neboť přestože otcova promluva obsahovala jiné věty než včera a předevcírem, říkal stále totéž.

Každým gestem umírajícího těla vynášel soud nad svým jediným synem.

Smrtí učitelovy matky se zvětšila otcova ústa a profesor věřil tomu, že mluví dvojmocně. Přisvojil si mysl své ženy, když její tělo a duše mu unikly, a tímto osvojením se ve svých očích postavil na roveň Duchu svatému, tak neochvějně z něj kapaly pravdy a nezvratné soudy.

Čím zhroucenější byla otcova kostra, čím víc se jeho maso poddávalo houbovitému uhnívání, tím rozhodněji duněl jeho hlas.

Čím dál častěji se cítil být dokonce trojjediným. Otcem, matkou a věřil tomu, že je vlastně i svým vlastním synem.

„Nesnáším tě,“ křičel na syna každý chlup otcova těla.

„Jsi můj život. Musíš mě poslouchat. Dělat, co já chci. Být takový jako já,“ praskaly otci pomalu kosti a vyčítaly.

„Já tě zplodil. Já tě vlastním,“ tento věčný otčův imperativ vřel jako spodní proud téměř nepostřehnutelnou vibrací v každém jeho slovu k synovi.

Tvořil základ proudu slov i to ráno v kuchyni, kdy se znovu začal jako dřevěná káča točit kolem synovy inzultace, toho nejčerstvějšího ponížení.

„Jsi má ostuda. Má životní prohra. Zklamání,“ slyšel v jeho slovech syn, zatímco otec usedl za kuchyňský stůl a mimoděk se tahal za gumu od pyžamových kalhot.

„Potřebuji tě. Jsi já. Nenávidím tě. Jsi já.“ Nikdy nevyřčená slova praskala smrtícím nábojem ve vzduchu.

Otec neměl nejmenší tušení, že před pár okamžiky došla jeho představa dvojmocnosti částečného naplnění i v synově světě. Nevěděl, že se syn uviděl skrze něj, svého otce, a že právě a jen v tom zlomku času bylo možné jejich vzájemné pochopení a odpuštění.

Syn si toho také nebyl vědom. Jedinečnou šanci promarnil.

„Pomůžu ti s košilí,“ vstal otec od stolu.

„Nemusíš,“ syn rychle sebral modrou bavlněnou košili z opěradla židle a strčil do ní zdravou ruku. Z levé mu vyklouzla a on sádrou máchal za zády, jak se snažil konečky prstů látku znovu chytit.

Otec přistoupil blíž a modrou bavlnu chytil:

„Dneska máš výslech. Záleží na tom, co řekneš.“

Odmlčel se bezzubými dásněmi. Pak dodal: „Neříkej, jak to bylo.“

„Proč. Horší už to být nemůže,“ vysunul syn sádru opatrně z druhého rukávu.

Otec se na něj nevěřičně zadíval. Pak zavřel oči na znamení velkého vnitřního utrpení a přešel za syna.

Syn ucítil řezavý otcův dech na krku, když mu starý muž rovnal límeček. S odporem se mu vyškubl.

„Řekni, že si na nic nepamatuješ,“ sáhl mu otec šustící rukou na klíční kost a zapnul košili těsně u krku.

„Každý ví, co se stalo. Povídá si o tom celá škola,“ syn se sklonil, aby si mokrou utěrkou zkusil vyčistit skvrnu na kalhotách. Rukou v sádře ale nedokázal kalhoty držet pevně, látka uhýbala.

Otec se beze slova sehnul a kalhoty mu přidržel. Syn zahlédl pod pyžamovým kabátkem propadlý hrudník rozrytý časem a lékaři. Pod žebry se k podlaze prověsilo scvrklé břicho plné hnědých skvrn a dřelo jemně o látku pyžama. Synovi se z toho pohledu udělalo špatně, rychle se narovnal a bezmyšlenkovitě se pravou rukou zapřel o první věc, na niž narazil. O otcovu hlavu.

Za pár týdnů bude stát nad zmenšujícím se otcovým tělem, které se bude rozpíjet ve vaně. Bude ho s odporem a rezignací omývat žínkou. Bude se ho muset dotýkat. Všude.

A otci to už v tom okamžiku bude jedno. To, co pro něj bylo ještě ve chvíli, kdy pomáhal synovi s košilí a kalhotami, nepředstavitelné, přijme samozřejmě. Bude ležet nahý, umírající a špinavý, zcela závislý na vůli a činech syna, kterým pohrdá.

Tehdy syn pochopí, jak vypadá konec. Ucíť ho. Ne v potu či výkalech. Konec je podle syna ukryt ve ztrátě osobní hrdosti. Je jedno, kolik jí člověk v průběhu života má. V okamžiku, kdy zmizí poslední stopa, může člověk přežívat, jak dlouho chce, ale je už dávno mrtvý.

V synovi ani tato myšlenka neprobudí k otci lítost. Bude se chvilkami cítit provinile, to ano, neboť s bezmocnými nemocnými by se mělo soucítit, čehož on není schopen. Kdyby ho k tomu nepřinutila sestra, nechal by otce zemřít v nemocnici. Jako otec nechal matku.

V okamžicích, kdy bude fyzicky konfrontován s téměř mrtvou podstatou svého otce, bude vidět jen sám sebe. Jako cizí pozorovatel.

Zblízka i zdálky. Zevnitř a o to podrobněji zvenku. Bude mít chuť začít litovat sám sebe, plakat nad tím, co ho jednou čeká. Současně jej to nebude děsit, protože život přece žádná úžasná věc není. Syn žije, protože neví, co jiného by měl dělat. Snaží se plnit, co se od něj očekává. Dává najevo to, co lidé kolem něj, a doufá, že nikdo nevidí, jeho skutečnou prázdnotu.

Syn nakonec vypustí odtokem v oválné smaltované vaně špinavou vodu a osprchuje otce proudem teplé vody. Pomalu ho zabalí do osuš-

ky a začne ho s námahou zvedat nahoru, ven z vany, mírně doprava, snaž se taky, pomoz mi, dělej, no tak, a je to.

Otcovo tělo dopadne do vozíku a je mu chladno, protože kromě osušky, jež spadla na zem, je nahý. Syn se podívá nechtěně na chuchvalec v rozkroku svého zploditele. Tak nějak vypadá past mého života, pomyslí si a píchne ho pod žebry.

Syn přehodí přes nahé třesoucí se tělo starý froté župan a odveze ho do kuchyně. Vozík vrazí do kuchyňského stolu.

„Jíst ještě můžeš sám, ne?“ vytáhne otci z trouby bramborovou kaši se zelím a uzeným masem. Nakrájí maso na kostičky a podá starému muži vidličku. Pak si uvědomí, že otec nemá zuby, a vrátí se pro sklenici se zubní náhradou do koupelny. Přitom cítí, že jídlo je pro otce zbytečné. Jako by kaše padala do nekonečné díry.

Ale to na syna teprve čeká. Nevěděl o tom, když našel rovnováhu na otcově hlavě a rychle z ní stáhl ruku. S mokrou mapou na džínech pak odešel beze slova do chodby, nazul si tenisky, stáhl z věšáku koženou bundu a vyšel před dům. Vzpomněl si, že nemá vyčištěné zuby, ale nechtěl se vracet, a tak prohmatal kapsy. Pod peněženkou našel balíček žvýkaček. Klíče od auta nechal tentokrát viset na háčku za dveřmi a vydal se do školy pěšky. Tak brzo tam ještě nikdy nebyl.

Matka

Dům si konečně žije po svém. A první nesmělé námluvy keřů, akátů ani břechťanu mu nevadí. Naopak, to je společnost, o niž stojí.

Když v brzký listopadový večer pokoří klíč spící zámek vstupních dveří, zavržou cihly a železné nosníky nespokojeností.

„A přece je třeba to udělat,“ říká nahlas dcera. Hodí ta slova kamsi dozadu přes rameno, kde je zachytí konečky zkřehlých prstů bratr, který v rukách svírá kovovou urnu s popelem, a proto se mu sestřiny argumenty brzo zase z pokroucených prstů vysmeknou, těžké vstupní dveře za sebou zabouchne nohou, ty překvapivě hladce a tiše zapadnou na místo; je znát, že jsou z celého domu nejnovější.

„Přece je třeba to udělat, dům nemůže zůstat jen tak, věci se musí přebrat, uspořádat. Dům prodat, asi. Určitě,“ opakuje sestra.

Dům je ledový. Stačil necelý měsíc a život vklouzl do pásma bezčasí. Bratr to cítí v brnicích zubech. Myslí si, že tak na něj působí otec, jehož popel má v dlaních. Cítí se nepříjemně, přešlapuje v chodbě, nechce jít dál do míst, kde donedávna s otcem zápasil.

Už sem nepatřím, tepá mu hlavou, zatímco vstupuje do kuchyně, kde sestra zapíná rychlovarnou konvici.

„Čaj nám udělá dobře,“ mne si sestra promodralé dlaně.

„Nemá cenu na tu chvíli topit,“ říká sama sobě.

Poté se obrací na bratra: „A ty to polož, třeba... ne, na stůl ne. Já nevím. Asi na linku. Na zem? Já nevím kam. Ale víš, jak si táta zakládal na pietě. Jak chodil mámě na hrob a staral se o něj. Čaj nám udělá dobře. Jen kdybych věděla, kde je? Vždycky býval tady nahoře, vedle cukru a soli. Ty přece musíš vědět, kde je?“

Sestra netrpělivě otvírá jedna dvířka kuchyňské linky za druhými, šuplíky s příbory, vařečkami a igelitovými sáčky bouchají do taktu, panty k tomu vržou druhý hlas, až nečekaně harmonická fuga vrcholí sestřiným výkřikem. Po něm kuchyň ozáří ticho; ve spodní skříňce, vedle sáčku s vlašskými ořechy a starým tvrdým pečivem stojí urna s popelem jejich matky.

Moře

Nad městem ležela zima. Napíchla se pupkem na věž chrámu a hrozila vyhřeznout do ulic. Učitel teď chodil do školy každý den pěšky. Dvacet minut ostré chůze. Jen dvakrát, když jej přemohl prudký déšť, sedl do auta; neustále v něm cítil zkažená vejce.

Učitelovy nohy jsou pružiny a jejich pohyb je život. Možná o jeho život nikdo nestojí, ani on sám, ale každé ráno zklamaně zjišťuje, že nemá jinou možnost, než jej žít. Smrt je lákavá, ale nedosažitelná.

Měl by se cítit volný. Minulost s břechťanovými kořeny je mrtvá. Měl by využít nového začátku, říkají mu kolegyně ve škole, možnosti tu jsou. Měl by na Štědrý večer přijít k nim domů, slabikuje z povinnosti do telefonu pravidelně sestra.

Atletický kroužek, v němž jej napadl zuřivý otec, už nevede. Na nabídku bývalé ženy, aby se zastavil na terapii, se ani nenamáhal odpovědět.

Vrací se ze školy, přes teplákovku má přehozenou koženou bundu, na hlavě naraženou vlněnou čepici, v igelitce z obchodu si nese tři velké zavínáče, párátka a pět rohlíků. Ryby nemají hlavy ani ocasní ploutvičky, o to víc, přes všechnu cibuli, v níž jsou naloženy, voní mořem.

Pružiny nohou vržou, sliny se nadšením nad mořskou chutí hromadí v ústech. Mají v rodině předčasné vysychání dřeva, proto se učitelí vždy uleví, když si představí, že je zpátky v moři.

Na rodinnou anamnézu vám kašlu, dýchá učitel a modré oči se mu zbarvují do ocelově šedé, jak se o ně opírá mrak, jenž právě povolil ostré špici kostela, nechal si probodnout břicho a sype vnitřnosti na město se solí nasáklým učitelem uprostřed náměstí s radnicí a třináctipatrovým hotelem.

Úzké betonové schodiště hotelu vede do nebe. Někdo ho tu zapomněl, tak si samo našlo zábavu; v bezhlesném tichu se odpočítávat schod po schodu. Pět set jedenáct. Schodiště sevřené bledě zelenými zdmi už ani nedoufá v dotyk podrážek. Je proto zaskočeno, když na hranu prvního schodu došlápne drobná bosá noha.

Polibek lidské kůže je tak nečekaný, že si jej v plné kráse uvědomí až třístý sedmý schod. Na něm si plosky dívčích nohou na okamžik odpočinou, tunelem schodiště zní po letech tlukot srdce.

Srdce je život, ptají se schody.

Přerývaný dech je touha nebo vysílení, přidá se s otázkami zářivka nad schodištěm, kde dívka zadýchaně stojí.

Smrt je vysvobození, ježí se dívce zimou chloupky na nahém těle, když vystoupá až nahoru.

Musí oblečení vždy nutně někomu patřit, ptá

se o pět set jedenáct schodů níž a dva metry za požárními dveřmi dál sám sebe kuchař, který se právě chystal ven na dvůr hotelu vykouřit si cigaretu, a do cesty se mu připlétla podivná hromádka.

Ženské kalhotky jsou jako křehký žlutý motýl, v první chvíli lákavý a svůdný, pak však děsivě nepatřičný u paty požárního schodiště. Není možné beztrestně stát na chodbě hotelu a svírat v ruce ženské spodní prádlo. A přece je to příjemné. Než se přihlásí občanská povinnost.

„Kde je? Neběhá po chodbách? Nestalo se jí něco? Je nahoře?“ volá kuchař na recepčního.

Nade vším. Svobodná, vydechnou dívčiny plíce.

„Asi úplně nahá,“ ukazuje kuchař všem zaměstnancům hotelu, co se seběhli, citronově žluté bavlněné kalhotky, béžovou krajkovou podprsenku, džíny, svetr a tvídový kabát.

Boty jsou tamhle, kousek od zaparkovaných aut, spolu s nimi tam zůstal ten hrozný život, zastaví se dívčiny šedé oči na dvou malých tečkách na hotelovém dvoře.

„Přece nešla nahoru po schodišti. Víte, jak je to vysoko? Po schodech? A co by tam vůbec dělala,“ odmítavě kroutí hlavou starý recepční.

„Nemůže to být nějakého hosta?“ ptá se pokojská, ale hned rudne a dodává: „Máme jen dva, já vím. Ty staré pány.“

„Jejich to nebude. Navíc by určitě nešli po schodech. Víš, kolik ten tlustý váží?“ debata začíná žít vlastním životem.

Nic nevážím, roztahuje ruce dívka a její různě

vá pleť pomalinku v teplotě kolem nuly bledne. Za chvíli začne modrat, aby se vpila do rámu šedomodré oblohy, která visí tak nízko, až má dívka pocit, že jí za chvíli nebe spadne na hlavu.

„Výtah jede nahoru strašně dlouho. Je už starý. Jako hotel,“ kývou hlavami recepční a narychlo přivolaný ředitel na dotaz policistů a hasičů.

Dívka fascinovaně sleduje, jak se jí na okousaných nehtech sráží vzduch. Lidé jsou nekonečně daleko. Konečně.

„Je to možné,“ říká dívka pološeptem nebi, jež je jako moře před bouří, šedé, chladné.

Učitel se zhluboka nadechne slaného vzduchu. Jako by tady, ve vnitrozemí, stovky kilometrů od nejbližšího pobřeží, ucítil příboj. Zaklání slastně hlavu, zavináče ve skleničce cinknou o dózu s párátky jako spony rybářské sítě o bok lodi. Učiteli svět foukne do očí uprostřed náměstí sůl a on zírá v němé extázi; nic krásnějšího nikdy v životě neviděl.

Nejasné křivky ženského těla na hranici dvou světů. S očima upřenýma na tu nádheru pouští tašku s nákupem na zem a cloní si oči proti šedému mraku, jenž před chvílí vykašlal na město první sníh.

Nemůže být skutečná, myslí si učitel a nic si přitom nepřaje víc, než aby byla a on tam stál s ní.

„Nechci být skutečná,“ vzlyká dívka.

Její promodralé paže klesají rezignovaně k tělu. Nebe jen krčí rameny. Policisté ve vrtulníku,

který dívce hrozí přistát na hlavě, s úlevou ho-voří do vysílačky. Výtah přijíždí nahoru. Dívka dělá krok, dva, tři, čtyři zpět od kraje střechy.

Učitel stojí bez hnutí, je zasažen. Je mu jedno, kdo ona dívka je, jak se jmenuje. Ani její obličej, jenž z takové dálky nemohl zahlédnout, není podstatný. Jedna z třísek jeho vysychající duše odpadla, vítr ji zvedá a nese jako milostný dopis na střechu hotelu. Dívce se nalepí na bosou nohu, zatímco ji uniformovaná žena balí do škrábavé šedé erární deky a hodlá ji svézt výtahem dolů a provést davem přihlížejících do sanitky.

Na dlažebních kostkách plavou v tajících sněhových vločkách mezi střepy skla zavinači. Učitel už o nich neví. Má v očích sůl.

Entropie

Učitel nemůže spát. Láme si hlavu. Převaluje se v malé ložnici, jeho tělo polehávající na levém boku rozsekaly dveře vestavěné skříně pokryté zrcadly na tři kusy. Vidí svou nohu vyrůstat z poloviny břicha. Dveře skříně jsou pootevřené. Za okny je tma. Přítmí tvoří většinu dne. Je zima. Mraky dusí město a učitel se zalyká. Míra neurčitosti systému, v němž žije, se zvětšuje náhodně se objevivšímu centrálnímu bodu navzdory.

Učitel neví, kde onen středobod hledat. Jak znovu oživit obraz z odpoledne. Když už to

vzdává a spánek konečně přichází, vybaví se mu bosé nohy na kdysi zářivě béžovém kobereci. Přicházely kolem zrcadel. Volá do nemocnice. Kdo má dneska službu?

„Dělám výzkum. Potřebuji široké náběrové hrdlo, jinak to nemá smysl. Nemocnice je ideální,“ bývalá žena, jež provozuje výnosnou soukromou praxi, má výjimečně bílý lékařský plášť a na něm připnutou plastovou cedulku se jménem.

„Nevím, proč lidé psychiatry nepovažují za doktory. Prý lékaři léčí tělo a nevěří na duši. Kdo říkal, že psychiatři na duši věří? Dneska jsem tu pitomost slyšela zase,“ bývalá žena mluví s učitelem jako kdysi, když přišla z práce domů. Vydechuje slova jeho směrem, ale na reakci či odpověď nečeká.

„Duše. Stačil jeden pohled a hned jsem věděla, jaké léky nasadit. Kdyby to bylo jen na mně, nechala bych ji v nějakém ústavu, protože už to předtím zkusila dvakrát. Nemyslí to vážně. Tolikrát a nic. Rok v pravidelném režimu v ústavu. Ony by ji ty nesmysly z nudy přešly,“ žena v bílém plášti se postaví ke stolu pod oknem, na němž leží několik bílých papírových složek, a přes jednu přejede dlaní.

Na okenním parapetu jinak sterilně prázdné místnosti balancuje vysoká váza z foukaného smaragdově zeleného skla s tyrkysovými cákanci. Je v ní zastrčeno paví péro.

„Ty žádnou sebevraždu neplánuješ. Proč jsi tady? Znáš tě. Na život by sis nikdy nesáhl. Vážně je to pro tebe na spaní? Pro koho je

chceš? To chce odvahy. A jistotu, že tam to bude lepší,“ bývalá žena se dívá na učitele s despektem a podezřením.

„I když tobě by nevadilo žít v místnosti bez klik. Na oknech. Na dveřích,“ krčí lhostejně rameny psychiatricka a vychází na chodbu za lékařem v zelených kalhotách a haleně, který se jí přišel na něco zeptat.

Učitel už leží opět v posteli s pohledem upřeným na svůj obraz v zrcadle. Dveře skříní jsou nyní řádně zavřené. Prášky od bývalé ženy sporádaně čekají v plastové dóze. Je těžké uvěřit, že nově nalezený střed jeho světa má skutečné jméno. Na polštáři vedle hlavy spí napůl přeložený lístek, který sebral bývalé ženě v nemocnici ze stolu; na zadní straně je na něm narychlo načmáraný název ulice a číslo domu.

Spánek je zbytečný. Učitel dostává těsně nad ránem nápad, který ozáří celé jeho bytí a jímž spasí dvě duše najednou. Myšlenka je tak silná, že se v něm vzedme vlna čehosi, jakéhosi pocitu či citu, s nímž se dosud nesetkal, jímž se zalývá, dusí, každá buňka jeho těla hrozí tím tlakem explodovat.

„Takové to musí být, když se běží maraton,“ zalapá hlasitě po dechu učitel a tělo na posteli se propne jako tětíva luku. Chytá se za srdce, kam jej bodl šíp, jež mu na hrudník přišpendlil vzkaz. Stojí na něm jediná otázka: Máš na to?

Učitel, vysílen přesvědčováním sebe sama, že to dokáže, nakonec přece jen s prvními ranními paprsky usíná. Nemá nejmenší tušení, co bude dělat. Jeho předvídatelný život byl uve-

den v chaos. Bezbřehá nejistota vyvolává pozoruhodnou slast. Lechtání v konečcích prstů na nohou pokračuje i ve snech, jež se divoce střídají za zavřenými víčky. Jsou tak nestoudné a odmítají učitele opustit, že poprvé v životě zaspí celé dopoledne a nevzbudí ho ani vyzvání telefonu. Teprve rány na dveře bytu přimějí nahou učitelovu postavu vyjít do chodby. Na krku se mu pohupuje pištalka. Učitel má žízeň.

Vyznání lásky

Oknem do kabinetu učitele tělocviku výjimečně nesvítí slunce. Dny jsou přidušeny těžkými sněhovými mraky, vzduch se vrství v ledové přísnosti jako olověná vesta, malý radiátor za dveřmi do kabinetu chrastí vysílením. Teplo z něj sálající dosahuje právě tak ke stolu s počítačem, za kterým sedí učitel v nepromokavé větrovce a upřeně zírání na monitor. Dva řádky na bílém elektronickém listu papíru. Na teniskách mu pomalu zasychá bahno smíchané s antukou a zbytky rozbředlého sněhu. Zapomněl si sundat i rukavice, hladká látka se rozpačitě dotýká klávesnice, maže napsané řádky.

„Ale kdo dnes člověku v takové situaci pomůže?“ učitel nahlas váhá. Slova se mu vzpírají. Přesto přesně ví, co by měl dopis vyjadřovat. Rozhodně se musí víc soustředit. Ten první byl špatný. I druhý. Proto nedostal odpověď.

„Čekat.“ Černé slovo na bílém papíru vyplivnutém z tiskárny.

Dívka přešlápla z jedné bosé nohy na druhou a zapřela se chodidlem o nárt, břichem se přitiskla k pracovní ploše v kuchyni, na níž pomalu hnětla těsto na sušenky.

„Tak už chcípni,“ tančí jí slova před očima kolem změkklého kousku másla, který ještě nevmáčkla palcem do těstové koule. Chce plakat, ale nepláče. Už jí to ani není líto. Zvykla si.

Na televizním stolku v její studentské garsoniéře, jež jí platí rodiče, leží štůsek různě velkých papírů. Dopisy, co dostává od té doby, kdy její nahé tělo na kraji hotelové střechy obletělo všechny domácnosti ve večerním zpravodajství.

Elektronická zповědnice sebevrahů. Tam má své dobře odstřelované místo. Strefují se do ní ze všech stran. Ještě že jejich hlasy neslyší.

„Už je mi z ubožáků jako ty nanic,“ opakuje si jeden z mnoha vzkazů dívka s rukama zabořenýma ve žluté, vanilkou vonící hebké hmotě.

„Pošlu přesný návod na zaručenou sebevraždu. Je to vyzkoušený,“ vybaví si další věty blikající na monitoru počítače.

„Pomůžu Vám. Budu s Vámi v ten těžký okamžik. Jestli chcete. Budu čekat,“ zírá dívka na další dopis před chvílí vytažený z poštovní schránky. Má nalepenou známku, ale opět chybí razítko. Pisatel jej přinesl osobně.

Dívka utíká k oknu a iracionálně pátrá po hlavách dole na chodníku. Byl tam. Před hodinou? Dvěma?

Pokládá list na kuchyňskou linku vedle horké-

ho plechu s čerstvě upečenými vanilkovými kolečky. Doprostřed každé sušenky opatrně klade lžičkou oříšek rybízové marmelády. Tento jediný dopis ji skutečně děsí. Ten zdánlivě slušný a neemotivní list papíru jí svírá ledovými rukama krk.

Učitel na dopisy nikdy nebyl. Nepsal je. Jako malý posílal pohledy, když o to byl předem matkou požádán, plnil její přání; trápil se vymýšlením alespoň jedné věty. Co napsat člověku, s nímž si nemá co říct?

Dopisní schránka rodí problémy. Kdykoli v ní učitel nahmatal obálku se svým jménem, bylo to tak. Soud. Rozvod. Pokuta. Složenka. Upomínka. Volby.

Nevěděl, kolik stojí dopisní známka a jestli se vůbec ještě známky na dopisy a pohledy dávají. Teď pečlivě sliní malý obdélník s rytinou sýkorky a lepí jej na bělostnou obálku. Uvnitř je list papíru s jedním odstavcem. Původně mu připadalo neosobní psát dopisy na počítači, ale svůj kostrbatý rukopis po sobě nedokázal přečíst ani on sám. Neosobnost nebyla volbou, ale nutností.

Každým dalším dopisem, na nějž nedostává odpověď, si je učitel jistější. Už mu nedělá takový problém snést slova na řádek, nestojí to tolik sil jako na začátku. Před očima vidí mořskou krajinu a zvonivě duté stromy. Na jazyku ho zalechtá sladká krev ostružin. To by bylo nejkrásnější místo. Mezi všemi a přece sama. Daleko od světa a přímo v jeho břicho. Ale je zima. I tam, na jihu, kde je nejhustší koberec

trávy, co zná, teď jistě fouká chladný vítr a moře je odtažité. Přesto, když přivře oči, zamotá se mu hlava vzpomínkou plnou pryskyřice.

Učitel si vždy pro jistotu před zalepením obálky dopis znovu přečte; vytáhne už složený papír a nahlas přeřká slova. Až na svůj podpis a adresu. Ty nahlas neopakuje, jen koutkem oka registruje, že jsou na svém místě, v dolním pravém rohu papíru. Chtěl původně zůstat v anonymitě, ale to by jej nemohla ta, již nabízí pomoc, nikdy vypátrat a chytit se jeho ruky.

Dopisy, jejichž odesílatele zná, má dívka položené stranou. Jejich papír nese smrt. Dívka si už dlouho myslí, že po ní touží. Chce zemřít v souladu se svou podstatou. O tom je přesvědčena. A drobné zaváhání, jež je v její jistotě permanentně obsaženo, přece neznamená, že ne.

Dívka si myslí, že chce přestat být. Poslední roky je toto přesvědčení přítomno v každém jejím nadechnutí, v každé kapce moči, v myriádách mrknutí dlouhých řas. Přesto v ní vážně míněné dopisy navrhuující hluboce lidskou pomoc v nejtěžší chvíli života vyvolávají strach.

Dívka smrt vzývá v její anonymní a vysoce romantické podobě. Vnímá ji jako jediné východisko z beznadějného pachtění se, v němž – jak má pocit – se celý svůj krátký život zmítá. Smrt je gesto. Takové, které se počítá i v životě běžícím nesnesitelně samozřejmě, jako je ten její. Smrt je stále jediné tabu společnosti, pro niž už nic nemá tajemství, ve které nic není nemožné. Smrt je kouzlo, jež nelze zlomit.

Ale podepsané dopisy přinášející smrt kouzlo oslabují, činí z aktu nebytí reálnou věc. Dívka už nevidí nekonečný spánek a nicotu, ale obličej. Jednu konkrétní mužskou tvář. Vystupuje před ní jasně.

„Výš,“ volá na zpocenou dívku a ta sotva popadá dech.

„Dál,“ křičí na ni, dívka padá a šlacha povoluje.

„Dělej,“ řve samozvaný převozník čím dál víc a dívka utíká, hrůzou svírá ve zpocené dlani dva penízky.

Vzpomínky na tělocvikáře umocněné sevřením pečovatelských snah rodičů tlačí dívku čím dál víc do kouta. Přes obličej se jí lepí bílý papír. Slova z něj se zapichují do jazyka. Budí se lapáním po dechu uprostřed dne, modlí se za spánek uprostřed snu.

Budoucnost ze snu není klidná ani mrtvá. Je pravým opakem dívčiny snahy o nehybnost a bezčasí. Je to smrt s tvář. Hmatatelná. Fyzická. Ta smrt, již se lidé bojí.

Dívka není výjimkou, už z ní má taky strach. Sedí teď často u počítače. Několik hlasů zoufalých stejně jako ona prosí kohokoli z jakéhokoli konce světa o pomoc s koncem. Žadoní anonymně o to, co jí opakovaně nabízejí dopisy od jejího bývalého učitele tělocviku.

Dívka kouše do teplé sušenky a v hlavě jí dál roste strach. Vnitřním smyslem, jako zvířata, vycítila správně, jaká nevýslovná hrůza si na ni brousí zuby. Dívka je rozhodnuta nesmlouvavě udeřit. Ano, její strach je oprávněný.

Učitel nemá strach rád. Nesnáší úzkost. Raději je celý život rezignovaný. Nemá co ztratit, nemusí se tedy bát. Drží se této teorie zuby nehty, jakkoli se ukazuje, že není platná. Vždy je o co přijít, to už teď ví.

Učitel si byl jistý, že nemá žádnou hrdost. A přece ji uprostřed stadionu v kruhu dětí ztratil. Byla mu odebrána ponižujícím způsobem. Cítil, že jí má jen nepatrné zbytky, když sledoval ve vaně bezmocného otce, a věděl, že je celý život víc mrtvý než jeho právě umírající zploditel. Až dosud po hrdosti netoužil. To se však změnilo s pohledem na nebe plné mořského vzduchu. Poprvé po letech se cítí být neobyčejně silný, živí ho vědomí jeho rozhodnutí. Tak hluboce lidského, že by to zřejmě nikdo nepochopil. Jen ona. A na tom záleží.

Učitel si čistí v koupelně zuby, dívá se v zrcadle na pěnu u úst a je na sebe pyšný. Život viděný optikou smrti mu chutná. Snaží se vybavit si slova z dnešního dopisu, jež dívce hodil do kastlíku, ale nedokáže to. Je zaplaven city, stoupají mu krkem nahoru, plive je ven tak dlouho, až už nepění, pak mu však vlna emocí vyhrkne z očí.

Dívka sleduje slzu, jak se jí rozpíjí na horním rtu a ztrácí tvar. Špičkou jazyka ji ochutná, což jí vyhrne koutky úst nahoru. V tom úsměvu na pozadí zrcadla pohlčeného párou je vítězství života. Smrt už není ani gestem. Stala se nadbytečnou. Nutnost bát se o svůj život, protože jí ho chce někdo cizí vzít, zaplašila všechny dívčí

ny sebevražedné myšlenky. Jsou pryč. Jako by nikdy nebyly.

Dívka si zobne malý bílý prášek, zvedá tak proti smrti štít předepsaný lékařkou.

Dívka je zamilovaná. Miluje život. Sedí na vnitřním parapetu okna ve čtvrtém patře, přes saténové pyžamo má navlečený vlněný svetr, upíjí šípkový čaj, jí sušenky a dívá se na noční město. Má je pod sebou jako pták, protože sídliště poskládané z nízkých obdélníkových bytovek stojí na kopci. Do očí jí nocí poblikává červené světýlko z hotelové střechy, nejvyšší budovy ve městě. Vnímá to jako přátelský pozdrav z místa, které dobře zná.

Dívka nemá zimu ráda, přesto fascinovaně sleduje zbloudilou vložku, jak taje přímo před ní na okenní tabulce. V bytě se mísí vůně vanilky s citronovou leštěnkou; garsonka je pečlivě uklizená, dopisy založené ve složkách. Po dlouhých letech, kdy spánek nabízel jediné útočiště před světem, se dívce nechce spát. Když konečně usíná, má před očima učitelův obličej a do ucha ji kouše malý pavouk pro štěstí.

Za dveřmi

Dopisy, na něž nikdo neodpovídá, jsou ty nejvíce těhotné nadějí. Dovolují fantazii malovat smělé obrazy a mysl v ně uvěří ještě dřív, než myšlenka vůbec najde štětec. Učitele naděje na neuchopitelnou věc, již postupně naplánoval

do detailu, kojí, jeho vysychající existence saje novou mízu a jeho duše vrže méně.

Lednici má plnou vaječ, jež mu každý týden nosí sestra. Od určité doby vejce nejí. Ale sestře to nemá smysl říkat. Stále jen obkládá bratra otázkami, na které nechce znát odpověď. Mluví, aby zaplnila prázdnotu mezi nimi, jež teprve po smrti otce otevřela chřtán naplno a pekelně páchne nezničitelným, nechtěným poutem.

Sestra zvoní, pokládá vejce na komodu v chodbě, prochází bratrův byt a mluví. Zmlkne, až když ukončí povinné kolečko, a zase hned odejde, ani se na bratra nepodívá. Učitel mlčí.

Neříká nikomu nic. Nemá díky tomu lehčí život, spíš tišší. Slova jsou těžká; než je stihne vyplivnout z úst, táhnou mu bradu k zemi.

Píše dva dopisy týdně. Na natrženém a sešitém ušním lalůčku má mozol, jak si palcem a ukazováčkem bezmyšlenkovitě znak ponížení mne, kdykoli sedne k počítači a spustí editor psaní. Mozolnatý lalůček je každý večer vtlačen hlavou do bavlněného polštáře. Uprostřed hlubokého spánku se chystá na každodenní ranní brnění, když v tom je jednou nečekaně vmáčkut ještě hlouběji do pomuchlané látky. Ústa chtějí šokem lapnout po dechu, ale jsou násilněna chladnou černou rukou.

Učitel v panice tlačí oči z důlků a mocně nasává zápach kovu a potu. Jeho tělo vylétne nad postel, ruce sevrou za zády bolestivý úhel, trenky se omotají kolem stehen a skřípnou kůži.

Ani tentokrát nemůže vyjeknout bolestí. Pluje trhaně tmou, v níž zběsile tančí bodová světla, která mají černé postavy na hlavách.

To bude film. Mám sen, živý sen, pomyslí si učitel. Pak s ním ve snu znovu trhnou a vedou ho ven z ložnice. Jeho chodidla jsou jediná bosá z těch, co šlapou po světlém koberci.

Světlo mu uštedří pravý hák, až mu z očí vyhrknou slzy. Tu ránu nečekal.

Ještě kousek, nalevo, moc se s ním nemaž, ale že jsme ho pěkně dostali, ani nepípnul. A jak vyjeveně zírá. Jeden by se taky rozbřečel. Přitom je to zmetek. Řekne mu někdo formalitty, ať ho můžeme odvést a všechno tady prohledat? Milimetr po milimetru. Nejdřív tenhle kvartýr a u nás pak i celý to jeho úchylný tělo.

Konečně ho můžu pustit. Zdá se, že bude zticha. Ale že kouká překvapeně. Možná jsem mu tu ruku vzadu zkroutil moc, prasklo v ní a nějak modrá. Snad mě nebudou popotahovat po inspekci. Bylo to on nebo já, řeknu. Že jo? Na to vám kašlu, že byl v posteli. Takový chlap je nebezpečný, i když spí. Já si to obhájím.

Zhasněte světla. Čistý? Fajn. Tak si ho odvezte. Hezky mu dejte medvěda a jdeme. Člověk se v té výzbroji potí, i když je venku zima. Žádné oblečení, jen přes něj něco hodte, ať si to pořádně užije. Cítím, jak mi pot rozežírá záda, bok i tváře. Že jsem se dneska vůbec holil. Ale kdo to mohl vědět? V noci jsem se chtěl na služebně dívat na televizi.

Ani trochu na to nevypadá. Sejmuli ho jako Al Caponeho, ale tohle je jen vyděšený učitel.

Vážně. Říkejte si, co chcete, ale to podezření a obvinění... Prostě tomu nevěřím. Já vím, jsou tu ty dopisy. A papír z tiskárny i obsah počítače ve škole. Všechno odpovídá. Ten chlap je blázen, že to má všechno doma a ve škole. Dobře, vzdávám se, máte pravdu, musí to být on. Co to říkají dole na chodbě? Byl v televizi? No páni, vážně, to je ten učitel, co ho zbili.

Nedívej se tak na mě, ty vedeš vyšetřování. Ani mně nepřipadá, že by toho byl schopen, ale na dojmu nesejde. Teď jde o to najít tu holku. Možná ještě žije. A on si tak klidně spal. Dokonce i pohorky stihnul vyčistit, ale my z nich stopy stejně vyšťouráme. Není už pozdě?

Bojím se, že je. Je pozdě na to se probudit. Tohle není sen. Ruka mě bolí k nevydržení, nemůžu s ní pohnout. A nemůžu se pořádně nadechnout, jak mám od něčeho poškrábaný krk. Jsem bos a mám přes ramena přehozený svůj starý župan. Kde ho našli? Nikdy jsem ho nenosil. Mám ho už od vysoké. Dárek od otce. Obuju si tenisky, to můžu.

Zimní vítr se zvědavě přihnul také se podívat na zatýkání vraha; u vchodových dveří do paneláku, v němž měl učitel byt, pobaveně zavýskl, udělal salto a nazvedl učiteli župan. Učitelovy bledé a vyděšené nohy mrknou na nezažrané tváře sousedů lemující schodiště.

Panebože to je on. Ale ne, neblázněte, učitel? Já je slyšela, je to on, ta bestie. Učí naše děti. Zabils tu holku, zvíře?

I uprostřed noci se probudí, ať jsme sebevíc tišší, nic jim neunikne. Nejzbabělejší zvířata –

sousedí. I ve spánku jejich zvědavé oči cení zuby a nedočkavě odchlipují dásně. Zakousnout se a nepustit. A my je máme chránit, přitom právě teď jsou mnohem nebezpečnější než on. Vrah. Jak rychle se srdce otupí. Jeho nešťastný prosebný pohled i jejich zlostné sliny po mně stékají. Jsem v tomhle světě jen na návštěvě, to je nutné si opakovat. Jsem jako nůž, co se zanorí do masa, aby vyříznul nádor. Skalpel společnosti. Právě jsem vyříznul učitele. Nevratně. Mám pocit, že ho znám. Ze školy. Chodil o dva ročníky výš na gymnázium. Jestli se nepletu, je to on, synáček profesora. Tohle je malé město, vždycky jsem chtěl odsud pryč. A teď tu jsem policajtem.

Je tak nevýrazný, až je neviditelný. Učitel tělocviku. Mimo zorná pole všech. Koho by to napadlo? I po noci ve vazbě mu zůstal obličej strnulý v grimase ohromení. Brzo se zlomí, rozpadne se jako špatně poskládané lego. Vazba ho rozmáčkne jako mouchu. Po každé další noci bude přicházet k výslechu menší a měkčí. Jeho rysy budou tát jako máslo na slunci, postupně se celý rozteče a získá nový tvar. Ten pravý. Už žádné masky a hry. Převtělí se v to, co je. Je na mně, aby to netrvalo moc dlouho. Ta holka možná ještě někde žije. Pokud si můžu tipnout, už jen den nebo dva a bude po všem. Cože? Ta holka volala?

Už tři měsíce sedí schoulený do sebe, je vysoký. Modrá na modrou. Snažím se. Já se tak snažím být jeho jediný přítel. Ale nevěří mi. Tak je to vždycky. Trvá dlouho, než připustí, že nej-

sem jako ostatní, že já jsem tady opravdu pro ně a nesoudím je. V jeho případě ani není co soudit. Stud? Ten je na místě. I zloba. Ó ano, ta hlavně. Zostuzen v přímém přenosu. Já vím. Chyba. Omyl. Pardon napsaný na propouštěcím lejstru. Stane se. Ale vy jste se nebránil. Vy jste nebouchal pěstí do zdí, do dveří cely, do lidí. Vaše duše nekřičela o té velké nespravedlnosti a křivdě, kterou na vás páchali. Nechal jste je, aby vám to udělali. Zmrzčili vás i vaši ruku. Pomáhal jste jim. No dobře, беру zpět, možná jste jim nepomáhal, ale nic jste proti těm obviněním nedělal. A ty dopisy nabízející pomoc se sebevraždou, detailní popisy, jak jí pomůžete zemřít, milý pane, ty jste psal. Mluvte. Žijte. Řekněte, proč jste je psal. Nadechněte se znovu jako svobodný člověk. Nechcete přece opustit jedny mříže a skončit nadobro tady u nás za druhými? Nevzdávejte se. Nakonec každý chce žít svobodně. I vy zase budete jednoho dne chtít. Zapomenete na to ponížení. Na to, jak vám byl odňat svobodný život. Blázinec je jen jinak nazvané vězení. Věřte mi, dělám svou práci už dlouho. Terapii pro život. Má slova se pacientům zapichují do mozku a z těch malých jehliček nakonec vysemení touha po novém životě. Za to jsem placený, uznávám. To je můj dar. Můžete ho dál odmítat. Ale vy přijmete. Dneska ne? Tak si zapněte svestr, jaro je ještě odtažitě.

Dubnové slunce bodá chladně do očí. Od té noci je mám slepé. Vidí, ale nepoznávají. Dnes ráno mi zase nutili míchaná vejce se šunkou.

Odešel jsem se suchým chlebem. Na jazyku mám zavináče, které jsem tenkrát zapomněl na náměstí. Jak je možné, že se člověk upíná k tak nepodstatným vzpomínkám? Cítil jsem moře, pod nohama chladné oblázky z pláže a vypelichaný koberec mýtiny, co jako já čeká na teplo a slunce. Když sedím venku na lavičce a zlomím hlavu dozadu, vpiju se očima do oblohy, zase to cítím. Je zvláštní, že termodynamické zákony platí i na můj život. Čím víc se ochlazuje k absolutní nule a konci, tím větší až nekonečnou práci musím konat, abych nebyl. Měl jsem být raději učitelem fyziky? Život by byl i tak vysilující boj, jenž vždy končí prohrou. Má levá ruka je stále zkroucená jako choroš, dokážu použít jen palec a ukazováček, mnu si jimi ucho, když se nikdo nedívá. Jinak jsem pro všechny mrzák. Udělali ho ze mě, nebo jsem jím byl vždycky?

To nebudeme řešit, pane učiteli, na tom teď nesejde. Pokládám telefon.

Snažím se mluvit co nejprofesionálněji, ale z dnešního dne mám koliku už od pátku, kdy zavolal, že přijde. Všechno jsem nachystala předem, dokumenty, co šly, vyplnila za něj. Musí být hrozné prožít to co on. Umíte si to představit?

Psal ty dopisy, ne? Četli jsme to v novinách. Psal, že ji zabije. Popisoval, jak a kde to udělá. Je to magor. Klidně by to udělal.

Psat dopisy není jako někoho opravdu zabít. Kde vůbec tehdy byla ta holka? Kvůli ní ho zatkli. Nakonec se našla.

Stejně je úchylné nabízet někomu smrt. Já bych taky šla na policii, kdyby mi někdo psal takové dopisy. Jeden nikdy neví. Hlavně dávej pozor.

Vždyť je to mrzák a bývalý učitel. Nevinný. Já s ním vyplním papíry na invalidní důchod a to je všechno. Mohl by si zažádat i o odškodnění, že jo? Mám mu to navrhnout, nebo mám počkat, až se na to sám zeptá?

Co, pane učiteli? Co odškodnění po státu, budete chtít? Asi ne, když neodpovídáte. Ano, sem dolů se podepište. A musíte mi co nejdřív poslat novou adresu, jinak vám budou peníze chodit na starou poštu. Ne, opravdu nebudeme řešit oprávněnost vašeho invalidního důchodu. Už jsem vám to řekla. Mám papír od vězeňského lékaře, ten mi stačí. Nemusíte sem už chodit. Stačí, když mi zavoláte, kdykoli budete něco potřebovat. Tady to podtržené číslo na vizitce je přímo ke mně na stůl.

Proč jste jí psal ty dopisy? Opravdu jste ji chtěl zabít? Nebo, jak říkáte, chtěl jste jí pomoci, když vás o pomoc žádala? Ale vlastně vás o ni přímo nepoprosila. Možná ano? Co u soudu řekla, když vás pustili? Jak chutná nevina? A kolik váží vina? Tak se zeptejte. Do toho. Vaše malé zvědavé úřednické oči za kostěnými obroučkami brýlí vás usvědčují. Přes vaše vstřícné chování cítím zvědavost. Větríte maso, ale umíte se, na rozdíl od většiny ostatních, ovládnout a nedat svůj hlad najevo. Ano, psal jsem jí to. Tomu vy nikdy neporozumíte. Nikdo. Bylo to křehké pouto mezi námi. Pouto

jako láska, ale mnohem víc. Že mi nikdy neodpověděla? Že se obrátila na rodiče a ti na policii? Nezlobím se na ni, vím, že mne chápala a byla mi vděčná. Jak? Prostě to vím. Byl jsem jediný člověk na světě, který jí rozuměl a bral ji vážně. Proč by jinak ve smluvený čas nasedla do vlaku a odjela přesně podle mých dopisů, na místo, kde se to mělo stát, i když já na ni na nádraží nečekal? To všechno bych vám, paní, řekl, kdybyste se zeptala. Nezlobím se na vás, nikdo nemá odvahu.

„Jak jsi mi to mohl udělat?“ křičí do vzduchu tetelícího se nad horkým motorem dodávky plné vajec sestra na bratra.

„Seber si ty peníze a už mi nikdy nechod' na oči. Jsi mrtvý. Nejsi. Nikdy jsi nebyl můj bratr. Ty a matka. Proč? Víš, jaké to bylo pro mě? Zmiz. Žádám daň z krve našich rodičů,“ sestřina dosud pevná kostra zapraská, její rodný dům, už opět olizovaný břechťanem, změnil majitele, učitel dostal připsán na účet svůj podíl z dědictví a ona doufá, že může vše zapřít, odříznout kus stromu, z něhož vyrůstá její větev, a zasadit se jinam.

„Na vysychání dřeva vám kašlu,“ říká mdle invalidní důchodce soudnímu znalci, jež se ho snaží varovat před koupí zchátralého domku s jedním oknem a dveřmi do ulice.

„Ovšem není to tu takové, jak jsme čekali, to musíte uznat,“ nedá se znalec, ignoruje slova bývalého učitele tělocviku, a útočí na prodávajícího, aby učinil své profesionalitě zadost. Zděšeně přelétne zrakem plesnivějící vstupní

chodbu s opadanou omítkou. Do kuchyně s obývacím pokojem v jednom raději už znovu nejde.

„Aspoň máte malou zahrádku,“ vzdychá znalec rezignovaně na rozloučenou s pohledem upřeným na čtverec o velikosti tři krát tři metry před domem porostlý býlím a svlačcem.

„Pokud vám tedy nevadí, že budete muset pro vodu k obecní studni.“ Těmito slovy činí znalec poslední pokus, jak invalidovo šílené rozhodnutí nahlodat.

„Dům nemá vodovodní přípojku, ale to víte a asi vám to nevadí. Stejně jako vás neděsí suchý záchod na dvorku a ztrouchnivělá, vyšlapaná podlaha, dřevá střecha,“ dodává muž už spíš sám pro sebe, nasedá do auta a bez ohlednutí se rychle rozjíždí z prudkého kopce. V pravouhlé zatáčce zamrkají námahou brzdo-
vá světla. O chvíli později se auto stane oranžovou tečkou na obrázku silnice protínající nekonečně zelená pole, jež obklopují vesnici, kam se profesorův syn přestěhoval.

Cesta

„Nevěděla jsem, co udělají. Pochopte. Musela jsem tam jet. Nevím proč,“ dívka sedí vmáčkнутá ve strohé dřevěné židli bez opěrek, předloktí má do sebe zaklesnutá na břicho, pomalým pohledem stoupá po noze dřevotřískového stolu k místu, kde tuší lékařku. Oči se jí zastaví na

klíčních kostech vystupujících ženě z modrého svetru. Její protihráčka dnes na sobě bílý plášť nemá, přestože jsou v nemocnici.

Dívka za ní přišla sama.

„Ani vás to nenapadlo? Co jste čekala? Proč s tím jdete za mnou? Bylo moře teplé?“ Psychiatrička se opírá lokty o pracovní stůl pokrytý lékařskými kartami pacientů, konečky krátkých snědých prstů má zapřeny do špičky před bradou. Vybavují se jí spálená ramena a záda, špičková rybníkářská loďka a oprýskaný lak na nehtech u nohou. Kde vlastně skončily její bílé plavky? A ty prášky, co mu nakonec dala?

„O tom místě psal. Prostě jsem tam musela jet. Abych...“ dívka neví. Cítí, že je všechno špatně. Stydí se za sebe. Je jí stydno za dopisy, jež jí učitel posílal, za to, že byla objektem jeho... čeho? Lítosti? Soucitu? Cítí se trapně kvůli tomu, že si myslela, že je učitel vrah, že ho udala, že na učitele nemůže přestat myslet.

„Nevím, proč jsem jim ty dopisy dala. Měla jsem najednou strach. Byly tak jiné. Neosobní. Intimní,“ nit splývající dívce z jazyka se cuchá a zůstává viset na půl cesty mezi myšlenkou a prázdňem.

„Vy jste mi tenkrát rozuměla. Byl to hrozný pocit. Měla jsem strach. Ze smrti. A on. Můj učitel. Já ho nenáviděla. Musím o tom s někým mluvit. Ten pot,“ dívka utrhne zamotaný uzlík a navleče novou nit utkanou z naděje a důvěry v ženu sedící naproti. Poslední dny se dívka nabízí komukoli, jen pro tu možnost nalézt konečně útočiště před výčitkami.

„Bylo to tam hezké? Nikdo nevěděl, kde jste. Víte, co se tady dělo?“ lékařka se zlobí. Není už dávno učitelovou ženou a pohrdá jím, ale toto pohrdání a výsměch jsou její výsadou.

Lékařce se oči mění v paví pera, svítí v nich všechny barvy vzteku, zelená září nejvíc, oči se mlsně lesknou smaragdovými slinami.

„Proč to říkáte mně a ne jemu? Víte, co jste způsobila? Nemůžu vám pomoci. Dobře víte, že máte na svědomí nevratné škody,“ bývalá učitelova manželka vrhá nůž na nejslabší dívčino místo, její lékařská povinnost je zalezlá v koutě a zakrývá si oči.

Dívka se v židli ztrácí, jako se ztrácela na kraji lesa za olivovým hájem. Do nosu ji udeří vůně pryskyřice.

„Copak jsem mohla vědět, že mě budou hledat? Jak jsem mohla tušit, co všechno se stane? Měla jsem? Já se bála. Přece to vypadalo logicky. Nevím, co mám dělat,“ něco jí na poslední chvíli zabrání vykřiknout, že na učitele v jednom kuse tajně myslí, nemůže si pomoci, nemůže vytěsnit jediného člověka, který o ni kdy stál. O její smrt. Dívka pláče.

Stěny lékařské vyšetřovny se spokojeně zavlní, pláč je tady na denním pořádku.

Na chodbě přede dveřmi ordinace sedí na dřevotřískové lavici mladý muž s dlouhými dredy na hlavě. Chodí už pár týdnů s dívkou. Neví, že mu dívka nikdy skutečně neuvěří jeho lásku, protože ji bude chtít živou a oblečenou.

„Já vám nepomůžu. Dám vám číslo na kolegu. Nejste případ pro mě. Jak jste se na tu pláž

dostala? Musí se jít dlouho lesem a pak kolem oliv strmě po skále dolů. Pokud jste tam nepřišla lodí. Co tím sledoval? Je tam hromadný hrob, i to vám napsal? Opravdu nevíte, že je to můj bývalý manžel?“ žena v modrém svetru pohupuje pod stolem nohou nahoru a dolů do taktu svých slov.

Paví péro ve váze na okně se zachvěje. Dívka se topí. Její beznaděj potřebuje tvář, ale nikdo se nenabízí. Do dveří vstupuje zdravotní sestra a podává lékařce plato vajec.

„Paní doktorka má práci,“ pokyne zdravotní sestra bradou dívce na židli a nespustí z ní oči, dokud ta nezmizí na chodbě.

Rok švestky

Na hranici pozemku invalidního důchodce, patřícího k domku bez vody, stojí švestka. Nový majitel rozpadajícího se domku k ní několikrát za den přistoupí, položí dlaň na kmen. Zafuká a slyší ozvěnu. Nepřekvapuje ho, že je dutá. Švestka je kromě domu jediný majetek, co muž s neupraveným strništěm vousů má.

Stojí na jarním slunci bez hnutí desítky minut, rukou vrostlý do prázdnoty kmenu. Z domů na slepém konci vesnice, vzdálených od jeho několik stovek metrů, se nahoru do kopce čas od času zadívají lidé. Pozorují nového souseda. Muže z posledního domu před lesem, na jehož okraji rostou obří pýchavky. Invalida pod tíhou jejich pohledů zkroutí přehnaně svou pochroumanou ruku a nakrčí obličej v bolestné grimase, přestože to na tu dálku nemůžou vidět.

Větší část švestky je suchá jako papír. Měla mrtvici a ochrnula, dozvídá se důchodce pod kopcem za zatačkou v obchodě, když se tam poprvé vydá pro chleba, máslo a salám.

Když se vrací pomalým krokem s nákupem do kopce, živá polovina švestky na něj zdálky mrká rozpraskanými pupeny s vykukujícími závojičky květů. Rád se opírá pravou rukou o ochrnutou polovinu kmenu, být součástí

stromu je jeho povoláním; švestkové dřevo naplňuje jeho dny.

Možná nakonec přežije, přestože mu nikdo neusiluje o život.

Sedí u čtvercového dřevěného stolu s jedním šupletem. Doposud ho neotevřel. Stůl v domku byl. Stejně jako postel hned vedle stolu u zdi, jako kamna na dřevo s troubou.

Za domem je dvorek vytesaný kdysi lidskou vůlí do skály, na níž začíná les; dvorek je ukrytý před okolním světem z jedné strany zdi sousedovy garáže, z druhé mohutnými akáty. Když prší, páchne na dvorku kanál, není však vidět, prostor je na metr do výšky zaskládaný dřevem a harampádím. Jediná cestička vedoucí neporádkem na dvorku končí u dveří suchého záchodu.

Do dvora ústí pětimetrová chodba, která prochází celým domkem od vstupních dveří. Je vymalovaná bílým vápnem a žlutohnědými listy. Částečně opadaný vzor na zdech zanechal váleček s barvou. Žlutá z listů se prolíná s šedohnědou plísní. Plíseň je tu jako doma. Je tu doma. Nejen na chodbě, ale i v kuchyni nad starou dřevěnou kredencí, přes jejíž špinavá skla není téměř vidět na otlučené talíře.

Do prachu nahoře na kredenci jsou nově postaveny dvě papírové krabice se sportovními poháry a upomínkovými předměty.

Čím víc domek požívá vlhká plíseň, tím víc usychá. Nemá vodu. Vedle kamen je kovový stojánek se smaltovým umyvadlem, pod ním neonově žlutý plastový kýbl, většinou prázdný.

U nohou postele z masivního ořechového dřeva, kterou do domku kdysi záhadně dostali, přestože je širší než dveře i okno, vrčí obrovská nerezová moderní lednička, již si nový majitel přivezl s sebou. Dlouho však v domku nevydrží, důchodce ji brzo vyhodí na cestu, ať si ji případní kolemjdoucí vezmou. Náhodou se mu totiž podaří zprovoznit starou lednici, co se rozvalovala na dvorku; je malá, vejde se do ní sotva pár lahví piva, máslo, zavináče, tvarůžky. K domku i novému majiteli se hodí víc.

Místo skříně používá nový nájemník kredenc. A věšák v chodbě. Na něm spí vyvěšený teplákové soupravy, pod nimi na vykachlíčkované zemi netečně leží sešlapané tenisky a tretry. Na dvorku vedle záchodu našel staré zelené gumáky.

Invalidní důchodce sedí za stolem na jedné ze čtyř židlí, srká černou kávu s lógreem. Počítá očka na zašedlé zácloně prověšené pod tíhou prachu. Jeho oči se prodírají závěsemi mrtvých much a uschlého listí, jež do prostoru mezi okenním sklem vrhnul venkovní svět.

Každý den v jedenáct dopoledne sebere ze stolu hliníkový jídlonosič a vrže čím dál samozřejměji dolů do vesnice, přes náves s obchůdkem, kolem kostela a hřbitova, zatáčkou dolů a ke statku. Pro oběd. Za pár korun mu ho tam stejně jako ostatním důchodcům a zaměstnancům statku nakydají do nastrčených nádob. Zhruba kilometr a půl dlouhá cesta tam a zpět mu zabere dvě hodiny.

Další hodinu se na jídlo dívá. Někdy něco

sní. Jindy jen míchá hmotu lžící a hledá časovou smyčku.

Čím dál častěji na zpáteční cestě ze statku k jeho ploužicímu se stínu přibydou další dva. Jeho noví přátelé. Od rána pijí pivo v kiosku u autobusové zastávky na návsi, pak pokračují u něj na zápraží nebo v pokoji.

Invalidní důchodce nepije tak moc jako oni, ale nevdává mu nalívat jim. Má víc peněz než oni; bude nějakou dobu trvat, než propijí polovinu jeho rodného domu a část bytu ve městě.

Na svůj původní život si invalidní důchodce vzpomene jen výjimečně. Když už se mu to v nestřežené chvíli přihodí, ani to nebolí, neboť v podstatě nemá pocit, že by se něco příliš změnilo. Snad kulisy. Jakkoli to navenek nevypadá, vnitřní život učitele a invalidního důchodce se velmi podobají. Oba jsou duté. Když na ně zaklepe, slyší prázdnou ozvěnu.

Každý den jezdí kolem důchodcova domku na kole na statek mohutný postarší muž. Někdy kolo jen vede a dává pozor na slepou dceru, jež se drží rámu a jde s ním. Slepota vlastní krve muži otevřela srdce, protéká jím potok pomoci potřebným. Jednou na konci léta se vylije z koryta, zaplaví dům invalidního důchodce a strhne mladého invalidu s sebou.

Chodí teď na oběd spolu, důchodce sedí na statku v jídelně a míchá jídlo na erárním talíři, poslouchá přitom vyprávění otce slepé dívky. Po čase se mění tón řeči; čím víc venku štípou ranní mrazíky, tím jsou slova méně přátelská.

„Musíš se umýt,“ vzdychají k němu dobrá

masitá ústa otce slepé dívky a polknou játrový knedlíček z polévky.

„Mýdlo máš? Všichni se myjí,“ leskne se lžice.

„Jestli o sebe nezačneš trochu dbát, nebudeš tady moct jíst. Nebudu s tebou sedět u stolu. Ostatní se mnou už nechtějí pracovat. Kvůli tobě. Smrdíš. Možná máš taky svrab. Musíš se mýt,“ monolog končí, řeka opět meandruje původní krajinou duše dobrého člověka, jež na rozdíl od invalidního důchodce věří už kvůli své slepé dceři, že se dá život žít dobře a má i nějaký smysl, byť neví jaký.

Invalidní důchodce nabere vidličkou bramboru a strčí si ji do úst. Neodpovídá. Je suchá. Není slaná. Splyne s jeho jazykem.

Další dny míjí bicykl, muž i jeho slepá dcera v čepici s bambulkou zarostlý domek na konci slepé cesty na kopci bez zastavení. Jen na Vánoce najde invalida na zápraží položený sáček s mandarinkami a domácím cukrovím. Jinak je sníh kolem domku až do jara značkován pouze podrážkami gumáků invalidního důchodce, jeho dvou společníků, tlapkami myší. Ptáci se k němu na okno neslétají.

Léto

„Měl byste konečně začít něco dělat,“ volají tenká mladá ústa.

Nakrmená dopisní schránka sousedního domu s červeným plotem a velkou garáží zaklapne.

„Aspoň vodu si zařídíte. Vždyť vám kolem domu opravují potrubí. Ty dva metry od silnice k domku snad zvládnete vykopat,“ pošťačka zastaví a dívá se na invalidního důchodce stojícího v otevřených dveřích.

„Nemůžu,“ odpovídá jí.

„Jsem invalida,“ zvýší ještě hlas a významně předvede umně zkroucenou ruku.

„Vím, kolik vám je let,“ pokračuje žena.

„Vím, že jste docela mladý,“ nadechne se ženské tělo v modré košili s vyhrnutými propocennými rukávy a tmavě modré sukni nad kolena, blýskne očima a zavrtá se mu jimi pod volně rostoucí řídký vous.

Vím, kdo jste, zašeptá kožená brašna, již má žena přehozenu přes rameno.

„Jestli chtějí, abych měl vodu, musí mi ji přivést do domu. Já nemůžu,“ leskne se invalidnímu důchodci slunečním žářem brada pod hnědým strniskem.

„Zahlédla jsem u vás na chodbě tretry. Říká se tak těm teniskám s bodlinkami,“ ženina kolena rudě planou.

„Dokázal byste v nich ještě běhat?“

Velký leták

Švestka má na jediné větvi pět plodů. Zelenomodrých. Tvrdých. Malých. Kopírují tvarem pecku uvnitř. Invalidní důchodce je hlídá a laská pohledem.

Na jaře vytrhal býlí z předzahrádky a spálil je. Jeho dva společníci mu přinesli každý nějakou sazeničku. Dvě rajčata, jednu papriku, jeden salát.

Salát hnal listy do nebe. Invalida sledoval, jak se z něj uprostřed znovu vyrašivší džungle plevele stává květina. Když si utrl malý lístek, byl šťavnatý, ale hořký.

Rajčata uschla. Namísto velkých červených plodů se na něj šklebí kuličky tvrdé jako broky. Jedině paprika si vybojovala místo pro život. Invalidní důchodce hrdě stojí na zápraží a zírá na čtyři temně zelené lusky.

Pro sousedy, jež jeho dům míjejí cestou do a z lesa, i pro invalidovy společníky je to záhada. Paprika, která vyžaduje péči, měla zajít, a rajčata naopak plodit.

Živá polovina švestky měla být slitá plody, vždyť letos jsou stromy ovocem obsypány. Namísto toho je na první pohled strom bez úrody, švestky jsou tak malé, že se mezi huským listím ztrácejí.

Kolem zarostlé zahrádky s exhibující paprikou prochází čím dál víc lidí. V nestřežených chvílích malé děti odhrnují listy polomrtvé, srpnovým sluncem spalované švestky a hledají ovoce. Důchodce musí od rána do večera stát vlomený na zápraží a hlídat své poklady. Odpoledne, když se slunce otočí, nosí si pod švestku židli z kuchyně. Může ji dát jen na jediné místo, aby seděl ve stínu a zároveň mu noha židle nezapadla do kanálu. K večeru jeho zkroucené tělo připomíná vlastní kriplovskou ruku.

Z dálky se k němu nesou chaotické tóny hudby navzájem se překřikující s kolotoči, jež okupují náves i plácek před kostelem. Pouť už dávno ztratila svůj význam, namísto do kostela a ke kapličky míří davy z okolních vesnic a z nedalekého města na mechanické labutě, autodrom a centrifugu. Do střelnic a do hospody.

Invalidní důchodce sedí sám pod švestkou, na očích kostěné sluneční brýle, které našel v šuplíku stolu v kuchyni, který konečně otevřel, a sleduje kolemjdoucí rodiny, zamilované páry, spěchající jednotlivce, kteří z lesa nad jeho domem proudí dolů pod kopec a za zatáčku; za lesem je sousední vesnice, a protože silnice z ní vede kolem kopce a je zbytečně dlouhá, všichni chodí zkratkou přes les kolem invalidova domu.

Muž se dívá procházejícím lidem zvědavě přímo do očí, ale oni to nevidí. Přes černá skla nelze zahlédnout invalidovy oči a vetřelci tak míjejí neupraveného muže lhostejně. Jen děti se mu občas zasmějí, ale nejde o nic osobního, děti se často smějí jen tak, protože ještě mohou. Invalidní důchodce to ví, kdysi zažíval výbuchy smíchu dětských hlasů dennodenně, proto jej nechávají různá vyprsknutá slova klidná.

Jeho dva společníci už čtvrtý den nepřišli. To naopak invalidního důchodce zneklidňuje. Nemá o ně strach, zase tolik mu na muži a ženě, kteří mu pomáhají přesypávat písek času, nezáleží. Připadá si však ohrožený, neví, zda se ně-

co nestalo. Není si vědom ničeho, co udělal či řekl, co by mohlo způsobit odvrácení jejich přízně.

„Kde jsou? Podíváte se po nich a dáte mi vědět?“ vržou o sebe neslyšně jeho zuby směrem k procházejícím lidem ve svátečním oblečení, až mu zvoní v uších.

„Nemůžu je jít hledat. Musím hlídat. Nechci mezi lidi,“ stojí invalidní důchodce další den dopoledne na silnici před domkem, zaclání si oči a marně se snaží dole ve vesnici najít odpověď, zahlédnout dvě známé klátící se hubené siluety. Ale i kdyby je viděl, nepoznal by je; z lidí nejsou na tu dálku ani šmouhy.

Těsně vedle něj zastaví veliké zelené auto, kola a nárazníky zanesené uschlým blátem, za okýnkem spolujezdce na něj civí malá chlupatá hlava s velkýma ušima. Pes se čumákem opře o sklo a vycení zuby. Auto se s nadávkami znovu rozjede, taktak mine švestku a zajede do sousedovy garáže, jež je větší než domek invalidního důchodce; ten je na bytelnou zeď garáže přilepen jako vlaštovčí hnízdo, přestože zde stál dávno před tím, než se soused, k jehož výstavnímu domu garáž patří, narodil.

Je to první téměř osobní kontakt invalidního důchodce se sousedem. Ve vesnici už žije déle než rok, ale zatím viděl jen sousedovu ženu, jak obskakuje keře růží a červeného a černého rybízu. Jinak velký sousedův pozemek pokrývá už jen nízce strážný trávník. I o ten se stará žena, jezdí sekačkou tam a zpět, navečer spouští kroupy.

Invalidní důchodce ze souseda doposud viděl jen jeho psa. Jezevčíka. Fenu. Víc ji slyší, než vidí. A i když jsou dny, kdy pes nevrčí a neštěká, tuší jeho přítomnost, kdykoli vyjde na zápraží nebo si sedne pod švestku. Fena jezevčíka je mluvčím svého pána, průměrně vysokého, štíhlého a svalnatého muže, jak invalida konečně na vlastní oči vidí. Právě i se ženou vychází z domu; mýjejí ho, aniž by jeho směrem pohlédli nebo dali jinak najevo, že o invalidově existenci vědí.

Invalidní důchodce se opře rukou o švestku, automaticky se mu vysune bok do strany, aby mohl dát v kotníku nohu přes nohu a postiženou ruku zapřít o vytrčenou kyčel. V černých sklech brýlí se odráží dva do rytmu se pohybující zadky, jeden v hnědých kalhotách, kolem druhého, dvakrát většího, povlávají červené šaty. Do kroku jim vzdálených duněním ochraptelých neutichajících reproduktorů vibruje silnice a asfaltovým jazykem opakuje invalidnímu důchodci po tisíci, že jestli chce své dva spolčníky vidět, bude se taky muset vydat dolů.

Muži se od švestky nechce, ale má hlad. Od té doby, co přijely kolotoče, nebyl ve vesnici, takže ani v obchodě. Ani s ešusem pro oběd. Ráno dojezdil poslední tvrdé perníčky, které vyšťrachal vzadu v kredenci, rozpustil je v kávě a zapil zapomenutým pivem, na něž náhodou narazil mezi prázdnými lahvemi na dvorku, když šel na záchod. Má hlad na cokoli. Velkou, neuhasitelnou žízeň. Zahřmí mu ve střevech a ruka se odlomí od suchého kmenu.

V kredenci v dolní policičce najde svou starou košili, jsou na ní varhánky, jak byla dlouho složená a zastrčená pod ostatním oblečením. Navlékne si ji na tělo prosolené týdenním potem. Pohybuje se jako treska, voní si mořem.

Chvíli se zdá, že nemá nic jiného než tepláky, ale nakonec si vzpomene na hnědý kožený kufr s kováním s iniciálami, jde na dvůr a dlouho se přehrabuje mezi odpadky, jež tam stihl navršit na dřevo a původní haraburdí. Víko kufru je vlnité, jak na něm pracoval sních, mráz a teď umanuté slunce. Zámky s leknutím odskočí a kufr si na invalidního důchodce otevře hubu, znechuceně vydá smokingové kalhoty, s nimiž se už začínala přátelit plíseň. Invalidní důchodce je na sobě nikdy neměl. Nejsou přece jeho. On nikdy smoking nevlastnil. Když si kalhoty přes kárované bavlněné trenky oblékne, skloní hlavu a mírně ji natočí, vidí si holý nárt a kotník. Stojí na dvorku bos. Kalhoty mu jsou krátké. Ale ne moc, pomyslí si zkroucená ruka. Na protesty kalhot, když si k nim invalida obuje své nejlepší tenisky, nebere nikdo zřetel.

Sundá si sluneční brýle, stojí v teniskách v kuchyni vedle postele. Nad starou ledničkou je tam zavěšeno malé obdélníkové zrcadlo v kovovém rámu upleteném z tenkých kovaných kytiček. Tupé nůžky na papír nemají na neudržovaný vous chuť, cukají se, odmítají stříhat. Nakonec okoušou obličej invalidního důchodce jako myši nohy u postele, jen na povrchu, obličej tím však získal obrysy, s nimiž je majitel vousů spokojený. Smetá hnědé chomáčky do

dlaně a sype je do sporáku. Až bude zatápet, shoří.

Do kapsy u lesklých černých kalhot, jež drží kolem hladového pasu hnědý kožený pásek, strká peníze. Neví, kolik přesně, podle tloušťky svazku však tuší, že mu to na jídlo rozhodně bude stačit. Nemá nejmenší představu, kolik peněz ze svého dědictví a prodeje bytu už stihl utratit. A je mu to jedno. Stejně tak si zapomíná chodit na poštu pro invalidní důchod, takže mu ho nakonec mladá poštačka sama vždycky po pár dnech přinese. S každou další dávkou důchodu se žena přibližuje víc k domku. Už se z cesty dostala před práh.

Když invalidní důchodce kráčí dolů z kopce, s nasazenými slunečními brýlemi, na poštačku si vzpomene. Vydechne obavu, že ji mezi kolo-toči a stánky se vším možným potká. Nechce s nikým mluvit. Nechce být vidět. Přeje si jen najíst se. A najít své dva známé. Dole v zatáčce, když mívá první skupinku lidí s papírovými různými a sáčky s tureckým medem, co se na něj kradmo dívají, mu dojde, že jediné místo, kde mu dají najíst, je hospoda.

Ještě tam nikdy nebyl, ví však, kde je. Tam jsou určitě jeho přátelé. Musí tam být. Nic jiného nepřipadá v úvahu. Při představě, že by tam nebyli a on si musel sednout ke stolu k neznámým lidem, se mu zatočí hlava. Slunce mu uštíplo kousek trouchnivějící páteře a odrazilo se zpět od šroubku ve stranici brýlí. Invalidní důchodce stojí na rohu posledního domu ulice ústící na náměstí. Je požírán oslňujícím, ohlu-

šujícím davem, smýkán vírem velkého řetíz-
kového kolotoče točícího se mu nad hlavou
dlani přitisknuté na rozpálený šedý břízolit
domu navzdory. Nohy ve vzduchu kopou,
látka se vzdouvá, dlaně se chytají kovových
sedaček a motají a zamotávají, až dívce z vlasů
odletí růžová sponka a dopadá invalidnímu
důchodci vedle tenisky. V té vřavě ji nikdo
nevidí, ani invalidova noha, jež se rozpačité
zvedá, šlápne na ni a závodním tempem vyráží
k hospodě.

Žízeň vládne. Hrozen lidí se snaží procpat
z prostoru mezi střelnicí a kolotočem s labu-
těmi dovnitř zakouřeného lokálu. Invalidní
důchodce je vcucnut. Když má pocit, že jej
strojek na maso pomele do karbanátků ze
svátečních kravat, vyplivne ho přecpaný jícen
chodby do místnosti s výčepem. Peče se
v troubě s ostatními. Některým už prská tuk,
jak se škvaří.

Klobása s křenem. Utopenec. Dva. A chleba.
Pivo a rovnou tři a k tomu tři rumy. Stůl je
ubryndaná jistota. Invalidní důchodce se chytá
nejistých ramen svých dvou znovu nalezených
společníků; ženě zatne prsty hlouběji do kost-
ry, neboť je vratká a on má pocit, že jej neudr-
ží, ale jí je to jedno; pohled na tác s pivy a ru-
mem, jež přichází k jejich stolu na tlustých
nohách hospodského, ji drží pevně ukotvenou.

Kotvou se pozdě večer stává i stánek s preclí-
ky a perníkem. Hospoda odkládá pokličku,
uniklá pára se sráží na obloze, náves chladne,
motory spí, velký leták má sedadla zamčená

dlouhými řetězy a obehnána lanem. Z lidí zůstávají stíny, jsou věrnější životu než vyštafírované kostry, jež tady korzovaly kůži na kůži v letním žáru ještě před pár hodinami. Těla perníkových srdcí zdobených cukrovými květinami a nápisy se svlékají u tyče veřejného osvětlení.

Poslední opozdilci jsou slepí. Přes černé brýle vidí jen invalidní důchodce; nohy mu šou-pou o dláždění a vyfukávají morseovkou tajný vzkaz. Zítra je neděle, občůdek ve vesnici bude zavřený, volá utopenec z invalidova břicha a buší cibulí do střev, natahuje ruce po preclících s kmínem a mákem, po sladkých pozdravech z pouti mé lásce jediné, hláskuje žaludek nafouklý pivem nápisy na budoucí snídani. Z měsíce zůstal jen okousaný srpek a tak se raději schoval za oblak, stíny stromů i kolotočů se zhmotnily.

„Proč mi kradeš dopisy?“ huhlá invalidní důchodce mezi masitá ňadra v modré poštovní podprsence a snaží se vykroutit hlavu ze sevřených drobných, ale silných rukou.

„Nevěřím. Kde jsou?“ buší invalida slabina-mi do otevřené poštovní přepážky na lavičce u kostela a čím víc se jí to líbí, tím větší zlost na ni má.

„Vím, kdo jsi. Znáš tě. Držím tě v ruce,“ leskne se slina mezi bílými obálkami pošťaččiných zubů, když znovu zaútočí na jeho podstatu a on se poddá.

„Půjdu si stěžovat. Lžeš. Kradeš mé dopisy. Co mi v nich píše?“ mačká invalidní důchodce

její paže přišpendlené k trávníku a v černých sklech brýlí, ležících kus od něj, se odráží její spokojená stehna.

„Napíšu ti vlastní dopis. Musíš na něj odpovědět. Ten dopis je tvůj život. Máš to ve svých rukou,“ vtiskne mu poštačka své naběhlé trumfy do dlaní, obrácených prosebně k nebi jako při pokání.

„Odpověď je nezbytná. Jinak tě pošenu ke zpovědi,“ volají za invalidou její vzdalující se svalnatá lýtka, zatímco on sedí vysíleně na lavičce, zapíná si kalhoty, strká brýle do kapsy a sbírá po trávníku rozházené sáčky s preclíky a perníkem.

Když invalidní důchodce dojde pivním krokem zpět ke švestce, nic nevidí. Lampy končí u susedova domu, za kmenem švestky je rozlité tmavé inkoust. Tuší obrysy, hmatá vibrace zdi domku i dvou betonových schodů, zatlačí do vstupních dveří, ty se s praskotem otevřou. Zády ke zdi se sune podél chodby až ke dveřím do kuchyně. Nerozsvěcuje, po paměti položí na stůl snídani uloupenou v posledním otevřeném pouťovém stánku, skopne tenisky a svalí se do postele. Matně si vybavuje nepříjemné pocity spojené s něčím primitivně příjemným. Zmatek přivolává spánek.

Švestka pláče do noci nad zneuctěním, před kterým ji invalidní důchodce nedokázal ochránit. Poštovní doručovatelka otevírá okno v ložnici své matky, jež opilecky chrápe v oparu z cigaret a piva. V chodbě domu spí na botníku i matčin společník, další místní opilec, muž,

s nímž už roky její matka tvoří nerozlučnou dvojici.

Matka je troska a dcera nedovolí, aby stáhla do svého světa i invalidního důchodce, její lístek do města, za lepším životem.

O tom pošťačka sní od okamžiku, kdy jí matka vyzvracela invalidovy sportovní poháry na kredenci a tretry v chodbě. Mladá žena není hloupá, nosí dopisy a vykrádá lidská tajemství už léta. Ví, co všechno se dá vyčíst z papírů i složenky na důchod. Poštovní doručovatelka nechce ve vesnici zůstat napořád. Invalidní důchodce si oholí vousy a vypere oblečení, poháry se uloží na dvůr a do kuchyně se zavede voda. S vodou v kuchyni a splachovacím záchodem přijde svatba. Po svatbě nastane malování a po něm přijede kupec. Po kupci je na řadě stěhování do města. Páska života se pře-
vine zpět, z invalidy bude opět učitel.

Pošťačka nakrčí nos, když si vzpomene na zápach invalidního důchodce na lavičce. Začne ji svědit tělo, rychle na sebe pouští teplou vodu, nechává se bičovat do zad a naslouchá tepu v podbříšku. Doufá. Ve svém pokoji má fotografii vystřiženou ze starých novin. Je na nich vyděšeně zírající zbitý učitel tělocviku s rukou v sádře a obvazem na uchu. Pošťačka leží v noční košili v posteli, cítí jeho pohled a ví své. Namaže si ruce krémem a zvedne unavené nohy ke stropu. Píchne ji u srdce. V dlaních má třísku z lavičky, jak se pevně držela, aby měl nejlepší přístup k jejímu tělu. Hned ráno ji jehlou vytáhne.

Tím začne její cesta do města. Povede kolem domku invalidního důchodce, pěšinou přes kopeček a přes les na silnici první třídy. Autem je člověk ve městě za půl hodiny.

Silnice vedoucí k invalidnímu důchodci je slepá. Proto si tam také vybral domek. Nepomohlo to.

„Hajzlové,“ přerývaně dýchá invalidní důchodce, když se kolem poledne probudí a vyjde ven. Na zemi vidí ležet čtyři švestky. Nedokáže na ně zaostřit, tančí mu před očima. Strom se s ním nebaví, není co říct. Ze zatačky pod kopcem zasvítí nahá ženská kolena, klapot pat je známý, přinutí invalidního důchodce zavřít vůbec poprvé dveře domku na zámek. Stihne i zabouchnout okno, přestože je vedro k zalknutí a ze dvora se dovnitř dere zápach suchého záchodu.

Puky na zmačkaných smokingových kalhotách se zubí zadostiučiněním, když je invalidní důchodce potichu svleče, přehodí přes židli a v trenýrkách si znovu lehá do postele. Pomalu a co možná nejtíšeji chroupe slaný precílík, zatímco před domem postává jeho možná budoucnost, celá umytá, rozhodnutá a nedočkává.

Čekání ji neomrzí ani další den, týden, ani pak, když skončí léto a její nezaměstnaná opilá matka zase začne chodit do domku, kam se ona zatím nedokázala dostat. Ňadra pošťačky se dmou pod modrou košilí několik týdnů, než začnou kysnout poznáním před stále zavřenými dveřmi.

Matka se jí směje bezzubými ústy zanedbané padesátnice a invalidnímu důchodci nalévá víc než dřív z jeho vlastních lahví. Poštovní doručovatelka už nemůže chodit rychleji, nosit kratší sukni a rozevřenější košili, snaží se, na její stříkající feromony reagují i zvířata ve stájích. Hobluje vzteky lavičku pod stromy na návsi každou noc ve spánku, ale vlhko jako v tu pouťovou noc v ní do rána nezůstane. Vytahuje tedy svou tajnou zbraň pomsty a po celé vesnici střílí ostrými, do všech dveří, míří přímo na hlavu, zasypává každého, kdo jí přijde do cesty, dávkami pravdy o invalidním důchodci, odhalením jeho minulosti. Poštačka míří přesně, nemine nikoho, přesto její palba není tak smrtící, jak doufala.

Právě naopak. Munice je rychle vystřílena, invalidní důchodce opět nezamyká dveře. Poštačka mu už důchod nenosí, naučil se pro něj chodit na poštu. Kradmé pohledy vesničanů vrhané na úchylna podezřelého z vraždy, jež se nestala, slunečními brýlemi invalidy neproniknou; lidé netuší, že je na odsudky zvyklý od dětství.

Jeho stížnost, již sepsal za pomoci vedoucího pošty, že mu nechodí dopisy, na které čeká, a on má podezření, že se někde cestou ztrácejí, byla na vedení pošt shledána lichou.

Mikuláš

První listopadový týden sevřel krajinu do ledových kleští. Předpověď počasí selhala, meteorologové pouze rozpačitě komentují, co vidí z oken.

Dívka leží ve vaně, z teplé mléčně zakalené vody vystupuje její vypouklé těhotenské břicho. Pára, jež se sráží na zrcadle, chutná po levandulové koupelové soli. Jizvy na zápěstí a předloktí jsou i po letech stále viditelné, zanechaly na porcelánově bílé kůži růžový stín. Dívka už je však nevnímá. Minulost vygumovala, když se zamilovala do života s chutí vanilkových sušenek. Když za každou cenu zatoužila po tom ubránit svou existenci, jež byla najednou – poprvé – ve skutečném nebezpečí; alespoň ona si byla jistá, že ohrožení jejího života je reálné.

Nic z toho si teď ale těhotná nahá dívka nevybavuje. Zapomenuty jsou dopisy i otevřená možnost hotelové střechy. Zastrčila podobné myšlenky pod sutiny prázdnoty automatického bytí. Klepe si očima na břicho. Položí na vlhkou vypjatou kůži rozmočenou ruku. Cítí tlak budoucí exploze a pociťuje prázdné štěstí. Přesně jak ho pociťovat má. Krev je otrávena jedem hormonů, mozek nasadil myšlení roubík a dal průchod velké neukojitelné lačnosti. Přeplněné tepající břicho cení pod kůží dásně

a nemůže se dočkat, až se přísaje do světa a urve si svůj kus.

Dívka to vše vnímá jen jako dobíhající vlnku, jako mírné pohazení. Nemá nejmenší tušení, že ve skutečnosti jde o dravou sílu, nad níž nemá kontrolu, že se podřídila pravidlům džungle, podepsala smlouvu se smrtí na dalšího zákazníka, že už není sama sebou, je jen schránkou a nástrojem dočasně požívajícím falešný respekt okolí. Ani si nevzpomene, že přesně tak vnímala ještě před dvěma lety těhotné ženy.

Jak jen jimi pohrdala. Jak je litovala. Zaslepené ženy rozmnožující s jásotem opičí lásky prázdnotu obsahů.

Dívka se na své gigantické břicho usměje. Prudce zatřese hlavou ze strany na stranu, čímž odežene stín, který jí přikryl na okamžik orosené čelo, a jí se zmocnila závrať ze vzduchoprázdna.

Za koupelnovými dveřmi garsonky šelestí nohama v ponožkách otec dítěte. Má na hlavě kraťounké hnědé vlasy; dredy i náušnici z nosu odložil na oltář zodpovědnosti.

Obětní svíčky za správný a spokojený život zapalují s dívkou každý večer při sledování seriálů. Pálí maso a oleje, podřezávají kůzlata, rozbíjejí lebky. Jen jako, o to však krutěji. Smějí se tomu a televize s nimi. Ukájejí se nad katalogy dětského prádla a kočárků. Pouštějí žilou peněženkám svých rodičů a cítí, že jsou v právu. Pak se uzavřou do skafandru společně dělohy, kam na ně drak reality nemůže. Doko-

nale bezdotykový styk prováděný za pomoci kradmých pohledů na budoucnost posvěcuje jejich občanskou a společenskou hodnotnost.

Je to tak opojný pocit, být najednou součástí masy a ne vyděděncem na okraji, patřit do kolektivního vědomí a nemít vlastní kritické otázky a pochybnosti, že dívka neudrží tlak slasti a uprostřed spánku se počůrá. Ne moc, jen trochu. Vlhko ji probudí a ona se podívá na mladíka spícího pod peřinou na druhé polovině rozkládací pohovky. Za týden se budou stěhovat do většího bytu. Dostali ho jako svatební dar od rodičů ženicha. V dívce se pohne svědomí, ale má pocit, že to, co cítí, ono mírné brnění kolem srdce a žaludku, je štěstí.

Potichu dojde potmě do koupelny a vlezte si do vany. Teplým proudem vody si omyje nohy od rozkroku po paty. Když opatrně vylézá z vany, nemotorná, s noční košilí zavázanou pod prsy, vstoupí do koupelny otec dítěte.

„Ten hajzl. Díky bohu, že tě mám. Neumím si představit, co bych dělal, kdybys nebyla,“ poprvé vysloví myšlenku, jež ho od jejich první schůzky pronásleduje. Cítí nezměrnou nenávist k bývalému učiteli tělocviku, jehož nikdy neviděl. Levou rukou uchopí dívku za krk, skloní hlavu mezi její nalitá prsa a pravou ruku jí položí na tepající pupík, jako by bránil svůj majetek. Nikdy se jí nezeptal, co se vlastně mezi ní a učitelem stalo. Neví, o co šlo. Nechce nic slyšet. Žije ve vlastní verzi, v níž je on zachráncem a jiný muž ztělesněným zlem. Díky tomu nemusí myslet na nic jiného. Má ve všem jasno. Je

pohlčen úkolem chránit břicho i rodidla a vše, co z nich vyleze a vyteče. Přitiskne hlavu pevněji na dívčin hrudník.

Právě v tom okamžiku, kdy dívka sykne blahem, neboť otec dítěte jí poskytl největší možnou rozkoš svou absolutní oddaností, uklouzne invalidnímu důchodci noha na namrzlém a zasněženém betonovém schodu před vchodem do domku na konci slepé cesty, letí s nohama vymršťenýma vzhůru k nočnímu oblačnému nebi, dopadá zády na hranu schodu a hlavou se bouchne o práh vstupních dveří. Zůstává ležet bez hnutí.

Naproti tomu dívka vydrží stát bez hnutí na jednom místě jen chvíli, bolí ji záda. Přerušit tedy nerada okamžik mateřské blaženosti, rozváže si noční košili a znovu si zakryje břicho. Jakoby nic pak vezme v chodbě ve skříní čisté prostěradlo a spolu s otcem dítěte jej vymění za mokré. Ještě se spolu té unklé moči zasmějí. Dívka, jež se celý život styděla někomu nahlas říct, že musí jít na záchod, která dokázala být nahá, jedině když kráčela vstříc smrti, a která nikdy nenesla bikiny, najednou pod ochranou mateřského pudu dokáže bez uzardění mluvit o vylučování, nadýmání, stolici i zvracení nejen s otcem svého dítěte nebo s rodiči, ale i s úplně cizími lidmi v čekárně u zubaře nebo ve frontě v lékárně.

Poprvé v životě před sebou dívka nese štít, o jehož moci není pochyb. Poprvé v životě se cítí důležitá a tedy nezranitelná. Dívka přešla na druhou stranu, tam, kam se bývalý učitel

tělocvikovi nikdy nedostane. Se svým budoucím hrobníkem v břichu se přidala k zástupu těch, co opovrhují lidmi, kteří urputně hledají smysl života. Dívka teď přímo nenávidí ufňukané poseroutky, co o životě pochybují namísto toho, aby jej prostě žili. Život je pro dívku největší možný dar. Nemůže to už cítit jinak, protože se sama chystá takový dar dát. Dar bez možnosti odmítnutí, vrácení či výměny.

Dívka leží na čistém a suchém prostěradle, k zádům se jí tiskne spící otec dítěte, které jí zevnitř okopává břicho. Údery rezonují až v kotnících, jsou tou nejkrásnější dívčinou ukolébavkou, přestože jí otrásají tělem.

Ze strany na stranu. Nekompromisně. Tak zase třese něčí ruka s invalidním důchodcem, jenž se stále neprobral a leží na ledové zemi. Kdyby ho viděly děti ze vsi, myslely by si, že je to čert, co se poněkud předčasně ztratil Mikulášovi, tak je invalida zarostlý a špinavý.

„Je po něm. Bože, ten páchne. Nesahej na něj. Žije? Co budeme dělat? Kdyby aspoň nebyla taková zima,“ nohy v teplých vlněných ponožkách narychlo obuté v kozačkách se ještě neprobraly ze spánku, v němž před chvílí muchlaly peřinu jako vodu při plavání v bazénu, o kterém se jim zdálo.

Vedle nich stojí další nohy. Obaleny ve sněhulích jsou o poznání klidnější, lhostejnější, větší a není jim taková zima.

Brzy bude ráno. Svítat však zdaleka nezačíná. Dny jsou krátké. Nohy ve sněhulích jsou zvyklé

vstávat celý rok před svítáním, aby byly v práci první. Jsou to nohy ředitele, takové, co udržují všechny v pozoru.

Ty druhé, třesoucí se zimou v ponožkách, patří ředitelově ženě, která není zvyklá rozlepovat oči před sedmou. Dnes ji ale z postele a z bazénu s urostlým plavčíkem vytáhl ředitel burácením svého mocného hlasu.

„Slyšel jsem ránu. Leží tam bez hnutí. Nevím jak dlouho. Byl jsem na záchodě. Leží tam pořád. Můžeme dělat, že jsme si toho nevšimli?“ stáhl ze ženy peřinu, podal jí ponožky a rozsvítil v ložnici, odkud se z okna podívali na postavu zhroucenou před vchodem do sousední zříčeniny domu.

Fena štěká na chodbě a domáhá se také účasti na výpravě, zatímco se nohy obouvají a těla halí do kabátů.

„Doma budeš. Snad není po něm. A ztichni. Kuš. Dneska mám důležité jednání, to by se mi vůbec nehodilo. Proč jen nemůžeme dělat, že o ničem nevíme?“ dotaz položený už venku před vchodem zůstal bez odpovědi.

Nohy tedy stojí nad ležící postavou, na kterou nyní padá stín; to jak se ředitel ohýbá a poslouchá. Neslyší nic, musí si přidřepnout.

Dech je zrádce. Uniká z těla invalidního důchodce samovolně.

Postava ředitele se s odporem zvedá, mne si ruce: „Je ožralej.“

„Nemá rozbitou hlavu?“ nechce se ředitelově ženě opustit scénu, zároveň je jí ale zima a třese se.

Ředitel jen mávne rukou a zachází kolem garáže za plot.

„Nemá rozbitou hlavu? Můžeme ho tam tak nechat?“ ptá se dál ředitelova žena.

Ředitel ji ignoruje.

„Měli bychom mu pomoci,“ zavírá před zimou dveře ředitelova žena. Ani se na muže ležícího nehybně na zemi pořádně nepodívala.

„Dovedeš si představit, co celé dny dělá?“ ředitelova záda jsou už oblečená v šedé proužkované košili.

Žena ve flanelové noční košili místo odpovědi jen pokrčí rameny.

„A takové lidi platí z mých daní. Kolik mu tak může být? Padesát? Šedesát?“ ředitel pokládá otázky automaticky, už je nastartovaný v pracovním módu. Ani nečeká odpověď, proto je překvapen, když mu ji manželka poskytne.

„Myslím, že je mu kolem čtyřiceti,“ volá za ním z ložnice, kde si vlezla zpátky do postele.

Ředitel jde k ní. Poslouchá invalidův příběh. Manželka mu přehrává repertoár pošťačky.

„Ví to celá vesnice. Jen ty ne,“ ukončí její velká hlava nechápavé poskakování nahoru a dolů, jímž monolog doprovázela.

Ředitel na odchodu jen zamlaská. Když vyjede z garáže svým terénním vozem, schody před sousedovým domem jsou už prázdné. Znovu zamlaská, zakroučí u toho hlavou a opatrně sjíždí ze zasněženého kopce.

Pod hladinou

Probudila ho zima, peřiny na něm ležely jako kry, od úst mu stoupala pára. Slunce je pozor-
ný svědek, ale dovnitř domku přes špinavá
a mrazem počmáraná okna nevidí. Invalidní
důchodce sám sebe nevidí už dávno. O své
podobě má přibližné tušení odvozené z odra-
zů uhýbavých pohledů ostatních, kdykoli jde
ven, dokreslené nakrčenými nosy a obloukem,
jež kolem něj na silnici lidé vykrajují.

Ten odstup a despekt okolí mu ale nevadí;
nikdy nebyl kamarádský a sdružovací typ. To
už víme i my. Učitel byl. Invalidní důchodce
je. To, čemu je nucen říkat život, plyne přes
všechna úskalí dál a bez jeho přičinění.

Zaplnil si dny pohyby pavouka na stropě nad
postelí v rohu pokoje. Dřevo na dvoře schne
mrazu a vlhku navzdory, a tak si může topit.
Kdyby ho to napadlo, klidně by do kamen na-
cpal úzkými dvířky i své nohy, než se mu do
nich dá matčina horkost a otcův červotoč. Tak
málo mu na těle záleží.

Invalidní důchodce však teď rozhodně topit
nehodlá. Leží dál promodralý zimou pod šedo-
hnědě flekatou, původně červeně pruhovanou
přikrývkou, přetáhl si ji přes bradu až k nosu.
Kamna jsou v jiné dimenzi, stejně jako kapes-
ník; invalida hlen automaticky popotahuje zpět
do nosních dírek. Žáda a zadek ho pálí víc než

zbytek těla. Unaveně si pomyslí, že se asi pomočil.

Nic si ze včerejška nepamatuje, a proto je možné vše. Přemýšlí, zda má pohnout rukou, sáhnout si pod záda, ruku poté přesunout opatrně pod peřinou k nosu a zjistit pravý stav, ale ani to se mu nechce.

Pavouk spí. Ode dne, kdy se sem invalidní důchodce přistěhoval, ani jednou neopustil svůj roh. Ale není mrtvý. Dvakrát roztáhl nohy, jako by se chystal spustit k invalidovi. Dopadl by mi těsně vedle hlavy, pomyslí si zděšeně invalida a ruka i záda jsou pro tuto chvíli zapomenuty.

Doma nikdy pavouky neměli. Matka se jich k smrti bála. Pro otce představovali známku nedostatečně udržovaného pořádku. Sestře se hnusili. Jemu byli zřejmě lhostejní, dosud nad tím nepřemýšlel. Když ale nyní uvažoval, co asi pavouk větší než dvacetikoruna udělá, až se jednoho dne dá do pohybu, kolem scvrklého žaludku mu nepříjemně zasyčeli hadi. Tento impuls vyhodnotil jako nutkání střev, což ho přimělo vrátit pozornost ke studeným kamnům a starému proutěnému koši s jedním uchem, v němž se opuštěně krčilo pár třísek. V pokoji nebylo dřevo. Nebylo tam ani moc světla. Teploměr vedle zrcadla dál sestupoval k nule. Zatím však nebylo v pokoji chladněji než venku. O pár stupňů.

V kuchyni ale nebyla chuť ke změně. Invalidní důchodce to respektoval, topit se tedy nebude. Sáhl proto rukou automaticky vedle poste-

le na zem a nahmatal žlutý plastový kbelík. V něm na dně pomalu uhnívalo několik jablek, co sebral na podzim cestou ze statku u cizího plotu. Opatrně se posunul ke kraji postele, aby z něj nespadla příkrývka zajišťující mu alespoň minimální teplo. Nechtělo se mu, střeva ani měchýř neměly potřebu se vyprázdnit. Invalidní důchodce byl zmatený. Příkrývka z něj napůl sklouzla. Teď už neměl výmluvu, proč si nesáhnout i na pálicí záda. Na zádech a na kostrči nahmatal zaschlý strup. Přestože nevěděl, co to znamená, uklidnilo ho to, nepomočil se, to vlhko byla jen usychající krev; přitáhl si peřinu a znovu usnul.

„Psal jsem vám dopisy,“ učitel stojí ve vstupních dveřích malého bytu. Dívka před ním téměř zavře dveře, nakonec se na něj dívá úzkou škvírkou.

„Kočka. Uteče,“ říká učiteli.

„Ano,“ učitel zahlédne stovky černých ocasů ve vybroušených kudrlinkách zrcadla za dívčinou hlavou.

„Psal jsem vám dopisy,“ říká znovu.

Dívá se na výseč dívky v přivřených dveřích; část dívčiny tváře s jedním rychle mrkajícím okem, její drobné prsty drží hranu dveří, bílé bavlněné tričko jí sahá do půli nahých stehien. Vidí její nahá úzká lýtka, bosé nohy. Dívka má prsty na nohou nalakované modrým lakem. Učitel sleduje podrážděně obě bosé nohy, levé chodidlo se opírá zlomeno v půli o nárt pravé nohy. Bledé koleno vystřeluje do prostoru mezi nimi. Ten modrý lak ho dráždí – bůhví proč.

Dívka vnímá učitelův upřený pohled na své nehty. Zasune levou nohu dozadu za pravou.

„Stejně nakonec uteče. Není moje. Patří sou-
sedce,“ zazní do ticha dívčin hlas.

Učitel neví, co by ještě řekl. Čekal odpověď.
Nedostal nic.

Dívka znovu přešlápne a přechytně dveře,
topí se v pocitu trapnosti. Stydí se za učitele.

„Odpovíte mi?“ vypadne z učitele v okamžiku,
kdy černá kočka s bílou náprsenkou zapras-
ká kožichem o dívčiny nohy a vyběhne kolem
něj do chodby domu.

Učitel vidí, že se dívka nadechuje. Oči ji zra-
zují jako první, není co říct. Dívka beze slova
vydechne a zrudne.

„Četla jsem vaše dopisy,“ šeptne nakonec dív-
ka do trapného ticha s pohledem upřeným na
kliku dveří.

„Ano,“ učitel čeká.

„Učil jste mě. Jste můj učitel tělocviku.“

„Myslíte?“

„Neuměla jsem výmyk na hrazdě,“ dveře se
mírně otevírají.

„Výmyk neumí hodně lidí,“ cítí se trapně pro
změnu učitel.

„Dal jste mi nakonec dvojku. Přestože jsem
nechtěla chodit do atletického kroužku.“

„Už atletický kroužek nevedu,“ omlouvá se
učitel.

„Aha. No já zase nechodím na základní ško-
lu. Už několik let.“

„Nechodíte. Kdybyste ještě chodila, tak by to
nedávalo smysl,“ slova učiteli vypadávají z úst

bez jeho vědomí. Zírá na ně stejně překvapeně jako dívka.

„Ale ono to nedává smysl,“ položí si dívka čelo na dveře, takže učitel vidí pěšinku ve vlasech uprostřed hlavy.

I když stojí přímo před ním a před okamžikem se jí díval do očí, nedokáže k dívce stále přiřadit žádný obličej. Nepamatuje si ji. Má v krvi otisknut jen její obrys, kontury nahé duše na pozadí nebe. Tím pro něj dívka je. Symbolem a klíčem. Nadějí. Na ní samotné ani tak moc nezáleží, přestože učitel si myslí, že mu jde právě a jen o ni.

„Ale ono to nedává smysl,“ cítí dívka, jak její jazyk opisuje v ústech znovu stejné pohyby.

Chystá se to zopakovat potřetí, když učitel řekne: „Napíšu vám dopis.“

Dva dny nato bude dívka sedět ve vlaku na jih a z učitele se stane při policejním zásahu invalida; jeho ruka bude silou nevratného pochroumána. Kripl. Slovo, jež učitele napadne jako první, když použije záchod ve vězeňské cele.

Týden poté, co jeho kůže poprvé dosedne na ponižující nerezovou mísu, bude dívka trpět ve stejné budově, jen pár desítek metrů od něj, mlčky příkyvujíc slovům policistů a rodičů. V koutě malé, bíle vymalované místnosti, kvůli dívce přeplněné úkony ramen spravedlnosti, se na ni bude zkoumavě dívat její matka; poprvé dceru skutečně uvidí.

„Napíšu vám dopis,“ přinutí nakonec dívku vyslovit nahlas její otec.

„Další. Dopis. Slyšíte? Napíšu vám dopis,“ dívčin otec má zvučný hlas. Rezonují v něm kousky kovu. Ty do něj vlil boj o pověst otce dcery sebevražedkyně. Hlavou mu už léta zní litanie na téma: co jsem komu udělal?

„Napíšu vám dopis,“ odslabikoval mladý policista bušící do psacího stroje. Později ten den nechá dívku podepsat čtyři kopie a jeden originál. Pak také podá propisku a popsané listy jejím rodičům.

Matka dívky za celou dobu promluvila jednou: „Ano. Tady, vidím. Stačí podpis? Jsem její matka?“

„Dopis,“ opakoval si zamyšleně několik dalších dnů vyšetřovatel a v jeho zubech sídlila pochybnost, jež nakonec vedla k učitelovu propuštění na svobodu.

„Napíšu dopis,“ zamumlala dívka předtím, než s kopajícím břichem na čistém a suchém prostěradle znovu těsně nad ránem usnula, právě v okamžiku, kdy krev na zádech invalidního důchodce zaschla a jemu se ve spánku přehrával obraz kočky otírající se dívce o nohy. Venkovní teploměr ukazoval osm pod nulou. Ochladilo se.

V garsonce však bylo třiadvacet, radiátory hučely. Dívka spala krátce a beze snů. Když pak vstala, už byla doma sama, otec dítěte odešel na přednášky, zapnula elektrickou troubu a teplota vzduchu se ještě o stupeň zvýšila. Do skleněné misky nasypala hrozinky a zalila je rumem, vedle nich položila netečné hnědé vejce, do hrníčku nabrala z velké zavařovací sklenice

vlašské ořechy a na linku položila dřevěný vál. Pak si uvařila kakao. Pokoušela si sednout na parapet okna jako kdysi, ale s břichem se tam nevešla, a tak si jen k oknu přisunula židli. Dívala se ven. Blikající světlo na střeše hotelu nevnímala, neviděla vlastně nic, jen tak zírala a matně se rozpomínala na pocit, který měla, než usnula - že chce něco udělat. Nebo se jí i to jenom zdálo?

Otec dítěte jí včera po dlouhé době připomněl minulost, již vymazala; alespoň se o to snažila. Jeho nenávisť vůči učiteli ji překvapila, nyní, z výšky několika pater a nedotknutelnosti těhotenství, se jí však zdála oprávněná. Nenávisť vůči učiteli snímala z dívky vinu. V noci se na prostěradle dokončila její transformace. Zbytky původní kukly odešly s kapkami moči a probudil se nový tvor s čistým štítem.

Umyla hrnek od kakaa pod tekoucí studenou vodou, utřela si ruce do utěrky a zamyšleně rozhodila po válu hrst hladké mouky. Vytáhla z lednice těsto, rozřízla je na dvě poloviny a jednu jeho část také posypala moukou. S pohledem kočky v zádech, s tíhou rostoucího života před sebou s námahou válela dřevěným válečkem z těsta téměř průhlednou placku. Šlo to ztěžka, těsto bylo hodně ztuhlé, měla je z lednice vytáhnout dřív. Dívka se námahou zadýchala.

Jakmile bylo těsto tak tenké, že přes něj šlo skoro vidět, oloupala šest jablek a přímo nad těstem je strouhala. Už začínala hnědnout, když na ně nasypala mletou skořici, cukr, oře-

chy a rozdrobený starý perník; jablka pustila příliš mnoho šťávy a právě perník ji dokonale vsákl. Poodstoupila a nasála vůni jablek se skořicí. Zamotala se jí hlava. Opřela se tedy břichem o linku a těsto s jablečnou náplní několikrát pečlivě zavinula. Vejce prasklo, vidlička vytvořila jednolitou zlatou pěnu, péra mašlováčky ji pak nanasla na celý závin, už usazený uprostřed plechu na pečícím papíru.

Oko trouby zhaslo, čímž dalo dívce znamení, že je správný čas a teplota. Spokojeně postup zopakovala i s druhou polovinou těsta. Když na druhém plechu odpočíval dlouhý, jablky vydatně nacpaný štrúdl, smetla slupky a jádřince na starý papír a vyhodila je do koše. Na lince zbylo jedno nahnilé jablko. Chvilí se na něj s rozpaky dívala, ale pak musela sama sobě přiznat, že nahnilé ovoce rozhodně nesní. Hodila je do koše k ostatním odpadkům.

Shnilá a nabroušená jablka ve žlutém kbelíku mezitím potáhla nesouvislá vrstva tenkého ledu. V domku invalidního důchodce už bylo pod nulou. Přesně ta teplota, jež ráda štípe ve tvářích, provokuje nos a uši, ale zatím se marně dobývá přes kůži na krev.

„Nenávidím tě,“ křičela na něj jeho budoucí bývalá žena na pláži, když opustil stín olivových stromů i pevnost skalnatého výklenku. Jakmile k ní přišel, po pás v mořské vodě, skočila na něj a vrazila mu hlavu pod hladinu. Byl tak překvapený, že moře vdechl. Pálilo to jako čert.

Přesně jako teď, mne si ještě neprobuzený invalidní důchodce rukama nos. Lapá ústy po

vzduchu. Topím se, volá v duchu o pomoc. Nebo hořím, opraví se, když necítí v plicích vodu. Studený vzduch kolem něj houstne, nadnáší ho. Modrá na šedou mrknou jeho čerstvě otevřené oči na plíseň vedle postele.

Invalida leží bez hnutí a opakuje si jako mantru, že zatopit v kamnech je možné; leží dál v posteli, zatímco jeho třesoucí se tělo se trhaně potácí zpod peřiny, bosé nohy strká do pletených vlněných ponožek, vrže kuchyní, chodbou, dvorem a zpět. Třetí, čtvrtá. Až pátá sirka zapálila vlhkou kouli zmačkaných novin pod třískami, nacpal na ně další kousky dřeva; tak naplnil kamna, že dvířka nejdou pomalu zavřít.

Do pokoje se valí mokrý černý dým. Mazlavě obtéká invalidovo tělo, líbá jej na čelo, vsunuje mu chapadla do nosu a krku. Jen plač, oheň je zázrak.

Plač, máš proč. Byla jsi hloupá, myslí si dívka a utírá slzy z tváří. Nečekaný nával něhy a emocí zaplavuje její střeva, zatímco na stole na tácu leží dva zlatavé štrúdlly.

Jak moc se člověk může mýlit, tepe jí v uších otázka, na niž je jediná odpověď a to, že velmi. A navíc často.

V podstatě se člověk mýlí neustále, neboť nahlíží probíhající situace skly aktuálních brýlí, i když jediné budoucí pohled má smysl. Drtivá většina lidí není schopná nepřetržité analýzy všech minulých skutků, a tudíž žije v naprosto pomýlené představě nejen o sobě samých, ale i o ostatních a světě kolem vůbec, podílí se tak automaticky a nevědomky na vše-

obecně akceptovaném konformním chápání dneška, díky čemuž nemá potřebu o věcech kriticky uvažovat, samostatně myslet a pochybovat, takže vše plyne ve zdánlivém poklidu na vlně šeptající svůdnou myšlenku, že vše je tak, jak má být.

Dívka už dávno neanalyzuje svůj život a svět, a tak už ani nechce ukončit svůj život. Neboť právě sebevražda je častým prvním východiskem z neuchopitelnosti bytí, což bývá obvykle závěr samostatného myšlení jedince při kritickém uchopování světa a života; reálně a s odstupem nahlížená skutečnost aktuálního stavu života bývá většinou natolik odlišná od představ, jež o sobě daný myslící nebožák původně měl, že ji zvládnou akceptovat jen skutečně výjimečně silní jedinci. A jak se všeobecně ví, většinu společnosti výjimeční jedinci netvoří.

Dívka měla, jako mnoho mladých lidí, určitý potenciál, to je třeba jí přiznat. Čím víc koketovala se smrtí, tím ostřeji viděla. Nicméně nakonec ji přílišná blízkost možného skutečného konce, jež měl obličej učitele tělocviku, zlomila a ona se utekla do náruče lásky k životu.

Byla jsem tak hloupá, stočí se v křesle a natáhne ruku po otci svého dítěte, jenž se vrátil z konzultací své závěrečné diplomové práce, odložil skripta a sedí u jídelního stolu a pojídá nakrájený štrúdl.

Teď se zvedne ze židle a s plnou pusou jde k dívce, uchopí nabízenou ruku, sedne si na opěradlo křesla a usměje se na ni.

Takhle vypadá štěstí, pomyslí si pochybovač-

ně nastávající otec a někde uvnitř sklapnou dvířka; jeho žaludek ví, že je v pasti.

Invalidův žaludek na tom také není nejlépe. Je scvrklý jako poslední plod švestky, jenž zvoní uschlý a zmrzlý na holé větvi před invalidovým domkem.

„Mé třetí oko. Skrze ni vidím svět venku. Přes čočku sraštělou zkušeností věků.“

Teploměr na stěně vedle stále čadících kamen se vyšplhal k deseti stupňům nad nulou. Kapka z invalidova nosu s úlevou padá na vyšlapanou prkennou podlahu.

Invalidní důchodce stojí u okna, kriplovskou rukou vyhrnuje záclonu, aby viděl na švestku, zda je jeho třetí oko stále na stráži, pravou rukou topograficky mapuje dlouhý strup táhnoucí se přes polovinu zad až ke kostrči.

Uklouzl jsi na náledí, cinká na dálku jeho stromová spojnice se světem. Když ses vracel z hospody, zaduní i zbytek stromu, neboť invalida je pořád mimo svou stopu, ztratil se a dosud se ještě toulá ve spánku mezi olivami. Postupně si však vybavuje obličej svých dvou společníků. Ano, chodí teď s nimi pít častěji do hospody, protože u něj v domečku bývá chladno a jim se nechce bojovat se zimou.

Pak vidí ještě jeden obličej. Sklání se nad ním a jeho oči jsou chladně pátravé.

„Je ožralej,“ pronesou ty oči a zase se vzdalují do minulosti.

Invalidní důchodce k nim pluje, přitahován nečekanou zvědavostí. Komu ty oči patří? Něco mu vzdáleně připomínají.

Bolím, vypadne z něj obsah žaludku na koberec velkého světlého bytu.

„Jsi nechutný,“ šlehne ho po ohnutých zádech bič parfému. A pak do něj kopne smích.

Jeden, dva, tři. Tři hlasy v jiném čase. On je na všech čtyřech a zvedá se od vyzvraceného zklamání, když po něm ruka bez těla hodí hadr.

„Odcházím,“ zazní dupot několikerých nohou, než zaklapnou vstupní dveře.

„Je to definitivní,“ říká mu stejný hlas o pár měsíců později. Ani tehdy se nezmůže na slovo, i když už není opilý. Je mu to svým způsobem jedno. Pozoruje svou manželku a s ní svůj život netečně, jako film. Jako pozoroval coby malé dítě dřevěné špruše postýlky, v níž byl uvězněný.

„Je to pro tvé dobro,“ šeptala mu tehdy matka.

„Je to pro tebe to nejlepší,“ uzavřela manželství jeho bývalá žena a odešla od soudu zavěšená do jednoho z těch tří hlasů, jež se chechtaly nad jeho zvrátky na tehdy ještě společném béžovém moderním koberci. Stále ten zápach cítí.

Švestka se na něj dívala temně modrým okem, vlastně bylo téměř černé. Nemrklo. Viselo odkojeno zkušeností živé poloviny bezčasého stromu. Vidělo vše. Jak cestou z hospody spadl na dva betonové schody, jak si pádem sedřel záda a praštil se do hlavy, jak následně omdlel, usnul, málem zmrzl a téměř byl zachráněn.

I když své možné nedobrovolné zachránce

neviděl, síla těch očí ho probudila, stejně jako kroky vzdalující se k sousednímu domu, ty ho zvedly na kolena a poté do předklonu. V transu se dovlekl do postele. To vše odezíral z úst pohupující se švestce.

Podle stavu strupu a ztuhlosti těla odhadl, že prospal v ledovém domku minimálně jeden den.

„Samou zimou jsem nezmrznul, jaká škoda.“

Plíce ho pálily, jako by zase obul tenisky a vyběhl v rytmu srdce učitele tělocviku.

Ze zlatého poháru za turnaj ve vybíjené, který stál s ostatními trofejemi předešlého života v krabici na kredenci, vytáhl ruličku bankovek a dvě z ní oddělil. Všechny své peníze měl tam, ve dvou krabicích, mezi suvenýry. Dvě bankovky položil na stůl. Bude čekat, až přijdou jeho společníci, a pošle je pro léky. A pro jídlo.

Nohy měl od červotoče rozežrané, nedokázal s nimi koordinovaně hýbat. Plíce byly propíchnuté tisíci jehlami, kůže se hrozila vznítit. Přicházel požár fatálních rozměrů. Došoural se ke kamnům, sebral prázdný koš a podél zdi se vydal chodbou na dvůr pro dřevo. Polena byla k sobě přimrzlá, musel je namáhavě páčit. Nakonec se mu to povedlo a ještě předtím, než ztratil v posteli vědomí, stihl přiložit.

Jeho kůži štípe studený pot. Má horečku i zimnici. Nic z toho však neví.

Nejisté kroky vyrývají cestou nahoru do kopce v namrzlém sněhu abstraktní obrazce. Tenké vratké nohy jeho časté společnice, alkoholem nasáklé ženy, již lidé ve vesnici říkají podle

jejího nejoblíbenějšího ovoce v tekutém skupenství Meruňka, míří k domku invalidního důchodce. Zastaví u oprýskaných dveří, zabuší na ně, poté na okno, aby nato automaticky vstoupila dovnitř. Až teď ji zarazí, že nikoho neslyší. V domku je teplo a kouř. Obojího jen trochu.

V posteli leží invalida a neví o světě. Žena přiloží do kamen, pořádně si lokne z lahve slivovice stojící na stole, chvíli rozpačitě postává a přemýšlí, pak sebere ze stolu peníze a vykymácí se ven.

O hodinu později už jí společnost dělají svalnaté nohy v teplých kamaších patřící její dceři, poštovní doručovatelce.

Mladá žena stojí jako kyrysar uprostřed kuchyně domku a cítí kromě zápachu také výrazné zadostiučinění.

„Vidíš, jak jsi dopadl,“ cpe blábolajícímu invalidovi do úst prášky a podá mu na zapití zbytek piva, protože v domku nic jiného k pití kromě piva a slivovice není a ji nenapadlo vzít s sebou vodu, neuvědomila si, že tu není vodo-
vod, má jen sáčky s čajem. Sedí pohodlně na posteli a s nakrčeným nosem si prohlíží místnost.

Ale není to tu takové, jak jsem čekala, zlobí se její útočná prsa na blouznícího invalidu v posteli.

Její matka pokládá na stůl zbytek peněz, zůstalo dost, bankovky měly vysokou hodnotu. Dcera jí přikáže, ať si je zase vezme. Žena pokrčí rameny a schová jednu velkou a tři menší

bankovky zpět do kapsy vaťáku. Je jí to však trapné. Nechá dceru v kuchyni a jde pro dřevo. Přiloží.

„Vezmi ten kýbl a jdi k sousedům pro vodu,“ přikáže jí pošťačka, která se rychle vžila do role majitelky domku, jakkoli je ubohý a hnusný.

Její matka poslušně vyhodí z plastového kyblíku shnilá jablka i škvory před dům a jde kolem garáží za červený plot zazvonit k sousedům.

Ani s ní nepromluví, zabouchnou jí dveře před nosem.

Meruňka dál stojí. Mlčí. Neklepe, nezvoní.

Dveře se po chvílce otevřou a anonymní ruka vtáhne plastový kýbl dovnitř. Pak jí ho podá stejná ruka naplněný vodou. A vypustí za ní ven štěkající fenu.

Poštovní doručovatelka vaří čaj. Její matka popíjí z lahve slivovici. Ani jedné se z domku nechce, ale obě by nejraději už byly pryč. Něco je tam však drží. Mladá žena neví, co to je. Její matka tuší, že kolem obchází smrt. I když tentokrát je to jiné. Smrti nejde o ni.

Meruňka si sundá vaťák. V místnosti už je teplo. Její dceři zrudly tváře, bundu i svetr dávno odložila na židli, na červeném tričku má v podpaží propocené koláče. Sedí pořád na posteli, bezvládného invalidu nějak dokázala posadit, záda mu vypořádala polštářem a hlavu mu opřela o své prso, teď mu otevírá ústa a lije mu do nich teplý čaj. Invalida něco polkne, ale část mu stéká po bradě na její hrud'

Pošťačka jen mimoděk registruje matčino chrápání, je plně zaujata čajem a invalidovými

úst. Když už má látku na levém prsu promočenou skrz, odstrčí mu hlavu do peřiny a vítězoslavně si strčí ruku pod tričko. Setře teplou vodu z kůže.

Invalidní důchodce ji už v nejmenším nezajímá. Našla jinou cestu z vesnice, jiného muže, jehož lapila mezi stehna a zavřela do kožené brašny. Těší ji jen pomsta. Její uražená pýcha zažívá orgie, když prochází domkem, nakoukne na dvůr a s nakrčeným nosem se vrací do kuchyně, ložnice a obýváku v jednom. Prošmejdí kredenc, prohlíží si zmuchlané prádlo páchnoucí myšinou a nacpané v poličkách, přejíždí rukou po smokingových kalhotách přehozených přes židli a plných neidentifikovatelných skvrn. Nakonec sundá s námahou z kredence krabice s poháry.

Čte vyryté nápisy na prvních dvou, dokud jí nepadne do ruky zlatá číše z volejbalového turnaje. V ruce drží tlustý svazek bankovek. Rychle se otáčí k oknu, ale matka dál spí zhroutená na stole. Bleskově peníze přepočítá. Oči se jí lesknou, prsty se mění v banku; roste v nich nenasytnost.

Podobných trofejí je v obou krabicích několik.

Zasloužíš si to, pošklebuje se pošťaččino usychající ňadro směrem k posteli, zatímco pošťačka strká svazky bankovek do kapes své zimní bundy.

Nejsem taková svině jako ty, přiloží pošťačka ještě naposledy do kamen, skloní se k muži, jenž mělce dýchá, postaví mu na stůl další hrnek s čajem a jeden svazek bankovek vhodí

zpět do krabice s poháry, které již opět stojí nahoře na kredenci.

„Vstávej, musíme domů,“ zatřese s matkou, pomůže jí obléct se a do ruky jí vrazí už téměř prázdnou lahev se slivovicí.

Když odcházejí, snaží se poštačka dělat co nejmenší hluk. Nikdo neví, že tady byla. U sousedů viděli jen matku.

Její paty se taktak dotýkají sněhu a ledu, tak zlehýnka se nese lovkyně se svou kořistí. Za dva týdny přinese ve své kožené brašně uzdravujícímu se invalidovi úřední dopis sdělující, že byla vyšší mocí překvalifikována jeho invalidita a tedy výrazně snížen jeho invalidní důchod. Na oplátku od invalidního důchodce dostane plato vajec, které prý našel na prahu domku.

Invalidní důchodce si dopis převezme v posteli. Zápal plic a otřes mozku, jež diagnostikoval lékař, kterého nakonec bez dceřina vědomí zavolala poštaččina matka, jej stály příliš mnoho sil, musí většinu dne odpočívat.

Protože ještě nebude vědět o vyplenění zdrojů, zpráva o tom, že už nebude dostávat od státu téměř žádné peníze, nechá invalidu klidným. Znovu usne, velmi zklamaně, neboť stále marně čeká na dopis od dívky ze střechy hotelu. Poslední, co se mu zaleskne v očích, než do nich vstoupí vůně moře, bude zlatý pohár vykukující z papírové krabice na kredenci.

Sestra

„Celý život byl pro ostudu,“ řekla invalidova sestra a zamíchala si kávu v erárním nemocničním hrnku plastovou lžičkou.

Žena sedící naproti ní ve starém koženém křesle mlčela.

Invalidova sestra usrkla kávu a pátravě se na ženu v křesle zadívala. Nikdy nepochopila, jak si mohla jejího bratra vzít za muže. Řekla jí to.

Žena v bílém plášti a džínách se jen pousmála a přehodila levou nohu přes pravou.

„Žije jako zvíře. V noře. Ani mi neotevřel. Naštěstí,“ zavrtěla sestra ostře hlavou ze strany na stranu, když lékařka nereagovala.

„Sourozenci,“ řekla pak její bývalá švagrová plochým hlasem. Paví péro ve váze na okně jen zplihle viselo.

„Neměl se nikdy narodit. To si myslím. Ne. To si přeju. Byl prý nemocný. Hodně. Těžce. Proč neumřel?“ zaútočila sestra a vajíčka jejího pokořeného rodu jí v podbřišku souhlasně zamručela.

Venku těžké mraky téměř ležely na střechách budov a některé zvědavě nahlížely do oken stejně, jako děti sestry invalidního důchodce toužily svými pubertálními otázkami nakouknout pod pokličku rodinného tajemství strýčka; tím svou matku přiváděly do stavů plných výbuchů

beznaděje a vzteku, jež končily nerezovým mlčením.

„Nikdy na nikoho nebral ohledy. Bylo mu vždycky všechno jedno,“ invalidova sestra praskala jednu kuličku vzteku a nenávisti za druhou a s každým explodujícím slovem se cítila líp.

„Pokud vím, změnil si jméno. Nijak už s tebou nekomunikuje. Žije. Sám? Můžeš na něj zapomenout. Nic pro tebe nemusí znamenat,“ lékařka je znuděná. Svou bývalou švagrovou nikdy neměla ráda. Pohrdala jí. Jejich vztah se po rozvodu omezil na to, že od sestry svého bývalého muže brala ze setrvačnosti zdarma vajíčka.

Jediný, ke komu kdy v té rodině cítila něco pozitivního, byl profesor. Obdivovala ho. A zároveň ho nechápala. Jak to, že muž jako on skončil obklopen lidmi, kteří jej nedokážou ocenit? Přitom udělala stejnou chybu jako její idol. Vzala si jeho syna. Záhy po svatbě však pochopila, jak moc pochybila, skončila tu frašku a začala znovu. Proč to neudělal i profesor? Tyto otázky ji zaměstnávaly pravidelně, kdykoli jí někdo rodinu prvního manžela připomněl. Což bylo naštěstí málokdy.

Lékařka nade vše nesnášela slabost. Tolerovala ji jen u sebe, v tom případě ji nazývala pragmatičností. Od ostatních, včetně pacientů, neočekávala nic menšího než morální integritu. Byla tedy věčně zklamaná. Opřela znechucený pohled na plato vajíček, ležící před bývalou švagrovou na stolku, a něco se v ní

zlomilo. Vytáhla zpoza stolu oštěp a natřela jej jedem.

Hodila jím po sestře invalidního důchodce: „Na druhou stranu, je to tvůj bratr. Tvá krev. Jiného nikdy mít nebudeš. Napadlo tě někdy, že jste si s bratrem hodně podobní?“

Kopí se zabodlo pod klíční kost. Sestra si místo sevřela oběma rukama a rozevřela oči překvapením.

Péro ve váze se zaradovalo.

„Budu ráda, když už s vaší rodinou nebudu mít nikdy nic společného,“ otočila lékařka hrotem v ráně a založila si v křesle ruce přes sebe.

Invalidova sestra se dokázala vzpamatovat rychle. Bolest pod klíční kostí polevila. Sestra byla zdatná obchodnice a tvrdá soupeřka, bývala dobrá tenistka. Nadhodila míček přesně a podala esem, takže lékařka nestihla ani napřáhnout raketu a jen se dívala, jak se jí na karty pacientů vyskládané na stole rozlévají bílky a žloutky, na zem se svezly první kousky rozbitých skořápek. Byla to veselá jarní kompozice.

Invalidova sestra přistoupila k lékařce v křesle, jež neschopna slova zírala na spoušť na stole, sehnula se k ní a naznačila polibek na obě tváře. S úsměvem pak opustila ordinaci, paví oko ve váze na okně jí provolávalo slávu. S každým krokem, jímž se invalidova sestra vzdalovala nemocniční chodbou od posledního člověka, který ji s bratrem spojoval, se víko pomyslné urny s lékařčiným popelem uzavíralo v její hlavě těsněji. Cestou z nemocnice zasu-

nula invalidova sestra lékařčin popel za kovovou urnu, do níž hned po zatčení umístila bratra, hezky do zákrytu za otce a matku. Zatřepala hlavou, urny v ní zachrastily. Její mrtví byli pohromadě. Mohli být zapomenuti.

Rádio

Sedí na pupku světa, mne si mozol na ušním lalůčku a poslouchá v rádiu, které nedávno mezi vši zbytnou potravou vesmíru na skládce našel, předpověď počasí. Skládka je hned za kusem lesa, jenž začíná a končí u něj za dvorem. Invalidní důchodce se sem naučil chodit, je to ideální trasa na tříhodinovou odpolední vycházku.

Jeho dva společníci už jej nenavštěvují každý den jako dřív. Nemá jim co nabídnout. Pití má sám málo. Musí tedy nějak zabít čas, když ten nechce zabít jeho.

Se zapnutým rádiem stojí i u zadní zdi hlavní budovy statku. Dveře z kuchyně se otevírají a ruce v gumových rukavicích vystrkují v obláčku páry ven na plastovém tácku knedlíky, zelí a vyškvařené kostičky špeku s cibulí. Je toho pěkná hromada. Invalidní důchodce má dnes štěstí. Rozloží ešus a postupně rukou shrnuje jídlo do malých kastrolů.

Vypne rádio, vytáhne z něj baterky, dá si je do kapsy, uchopí jídlonosič a šourá se kolem statku, přes náměstí, ulicí, do kopce domů.

Tam si sedne na postel, aby si vyzul zablácené gumáky. V dřevých ponožkách jde ke stolu u okna. Lžící škádlí oběd, zbytky z jídelny na statku. Žvýká studený knedlík a otevřenými dveřmi do chodby se dívá na své staré tretry stojící u zdi. V zimě se v nich zabydlely myši. Kolikátá to byla zima v domku na vesnici? Netuší. A je mu to jedno.

Krabice s poháry jsou vystaveny uprostřed skládky. V domku po nich zbyly jen značky v prachu na kredenci a tenká rulička peněz, posledních, co invalidní důchodce má.

Zastrčí baterky zpět do rádia, odhrne těžkou záclonu, z níž prach udělal neprůhlednou a téměř neprůsvitnou clonu. Přes špinavé sklo se dívá ven na švestku. Konzultuje s ní, zda se tentokrát meteorologové ve své předpovědi příchodu jara nespletli. Švestka má nekompromisní názor, hlásá, že žádné jaro už nebude.

Invalidní důchodce s ní nemá proč nesouhlasit. Vpíjí se na dálku očima do kůry a bezmyšlenkovitě hladí papír se jménem a telefonem soudního znalce v oboru nemovitostí. Je to jediný člověk ze světa tam venku, který by mu snad mohl pomoci.

Jaro

Sněženky čekají na slunce už třetí týden marně. Oblačnost se jim vysmívá občasným sněho-

vým popraškem. Ve městě díky tomu vládne bezčasí; silnice a chodníky jsou lepkavě mokré a špinavé, trávníky nemají sílu přejít na zelenou, bílá se na nich už také neudrží, stromy daly pupenům stopku.

Břečtan na bývalém profesorově domě je jednou z mála zelených věcí v širokém okolí. Invalidní důchodce na něj zírá, neuvědomuje si, že se rukama drží nově natřeného bílého plotu, ani jak dlouho tam stojí. Slyší z domu štěkot psa. Má pocit, že je ve svém domku, kde je zlost sousedovy feny kulisou jeho života. V okně v přízemí, tam, kde bývala kuchyň, se pohnula záclona. Invalidní důchodce vidí mlhavě starou ženu.

Pravá ruka se mu automaticky vymrští na pozdrav. Zarazí se v pohybu teprve poté, co se za ženou v okně rozsvítí a její rysy vystoupí z anonymity. Není to jeho matka.

Vedle neznámé ženy se objeví vysoký muž a zle se na nezvaného otrapu dívá. Něco staré ženě říká, pes štěká zlostněji, invalidní důchodce si strká ruku do kapsy, levou se pouští bílých latěk a nechá ji, aby se automaticky vrátila do zmrzačené polohy. Je zpátky ve své roli, útrpně se zašklebí směrem k oknu, kde už je opět jen stará paní. Pozoruje ho, ale invalida neví, zda jej skutečně vidí.

Vstupní dveře se potichu otevírají, vybíhá z nich malý pinč a vrhá se na plot. Téměř celou plochu obdélníku dveří do domu vyplňuje ramenatá mužská postava s krátkými světlými vlasy; oči této osoby nikde nebloudí, vidí přes-

ně to, co mají. Muž jde rázně za psem směrem k invalidovi.

Invalidní důchodce ustupuje od plotu. Má na sobě novou péřovou bundu a nejzachovalejší tenisky, co našel. Křížem přes trup si zavěsil plátenou tašku na popruhu. Zdátky vypadá možná normálně, zblízka se však jeho osud a životní postoj vyjevují v celé kráse začernalými nehty od šmíru, jež nelze smýt ani mýdlem, mastnými vlasy, které nezbavil záliby ve sdružování se v jakýchsi dredech ani šampon a voda.

To vše a mnohem víc vidí vysoký a rozložitý obránce domu pojídaného břechťanem, sílí v něm tedy pocit podrážděnosti a oprávněnost zlosti bytní jistotou.

Invalidní důchodce to cítí, mne si mimoděk mozol na uchu a v hlavě mu křupne vzpomínkou na jeho poslední hodinu atletického kroužku. Invalidovy oči se zaklesnou do ledových panenek ještě o půl hlavy vyššího muže, který mezitím došel až k brance. Takové oči už viděl, nemůže se od nich odtrhnout; invalidovi se vybaví podivuhodně půvabný úhel hlavy muže ležícího na lesklé hraně koleje, sáhne do kapsy bundy a nahmatá lístek na autobus, jímž přijel ráno do města. Vtom mu na předloktí dopadne chatrná hubená ruka v pletené hnědé rukavici. Invalida sebou škubne. I muž za brankou, jenž právě otevíral ústa a s nimi i kudlu v kapse, je překvapen.

„Panebože, já si říkala, jestli jste to vy, nebo ne.“

Invalida musí sklopit hlavu, aby viděl do obli-

čeje malé staré ženy s fialovým plstěným baretem na červených vlnkách řídkých vlasů.

Bývalá profesorova sousedka drží zmateného invalidu oběma pletenýma rukama za kriplovskou dlaň: „To vám udělali? Moc se toho povídalo. Moc. Ale to víte.“

Stará žena s rýhovaným obličejem se otočí k brance a ještě víc zakloní hlavu: „To je profesorův syn.“

Muž se štěkajícím psem mlčí. Jinak než původně, přece však nepřátelsky. Invalidní důchodce vidí, že cizí muž ví. Něco. I to něco však najednou invalidovi, jemuž nevádí jakékoli řeči ve vesnici, zrychluje tep srdce a nutí jej vysvobodit ruku z chabého sevření ruček v hnědé vlně. Nikdy by ho nenapadlo, že se bude stydět. Za co? Nemá nejmenší tušení a ani nad tím nepřemýšlí. Prožívá intenzivní stud, jenž typicky přechází v podráždění, pocit ublíženosti a zlost.

Jediné, co invalidního důchodce napadá, je rychlý odchod. Nevnímá slova staré ženy ani mladého muže. Nedokáže zachytit tón jejich hlasů. Jde pryč, dívá se do země a neví, co má dělat s postiženou rukou; jeho útěk do pózy invalidy mu najednou připadá nemožný.

Když zajde za zatáčku, zpomalí. Slyší křik svého srdce a má strach, neví, že to je srdce, zapomněl, jaký má jeho srdce hlas a že vůbec může mluvit. Zapomněl i, proč do města jel. Proč opouštěl svou slepou cestu a polomrtvou švestku?

V pravé kapse stále svírá lístek od autobusu,

díky němu si vzpomene na jiný kousek papíru se jménem soudního znalce. Vybaví se mu tvář člověka, jenž mu kdysi rozmlouval koupi domku, zdálo se, že mu na invalidovi jaksi profesionálně záleží. Ale to bylo jen zdání, zjistil invalida, když před dvěma hodinami stál znalci tváří v tvář. Nepomohl mu. Nabídl čaj nebo kávu, to ano. Na invalidův domek ale kupce sehnat odmítl, prý je to neprodejná kuča.

Invalidní důchodce se udýchaně zastaví o několik ulic dál a zády se opře o vysoký plot utkaný z kovových paprsků. Do temene hlavy mu promítá znamení oblá kovová socha, kolem níž se mihne obrys ženské postavy plující na alabastrových nohách. Za ženou projde kolem prosklené stěny vsazené v ocelové konstrukci monumentální vily shrbený muž s aureolou bílých vlasů. Zastaví se vedle sochy a dívá se do zahrady; těsně za betonovými základy plotu se křehce kývají zakrnělé sněženky. Muž v okně jen letmo zaregistruje černá záda vysokého muže, který se prohrabuje v tašce a zády se opírá nad sněženkami o plot, znovu se podívá na schoulené bílé kvítky, zašustí seschlými rty a spustí přes sklo ocelové žaluzie.

Zvuk zaklapávajících železných lamel invalidu vyruší, ohlédne se a uvědomí si, že vilu zná. Když jej matka vodila do školy, chodívali kolem ní, občas se tady zastavili a muž z toho domu je nahlas a významně zdravil.

Matka pak měla vždycky hlubší a vlhčí pohled. Nebo se mi to možná jen zdálo, popotáhne nosem invalida a dál studuje v kapesní

mapě cestu, na niž se vydal. Dokud si mapu ve městě nekoupil, byl si jistý, že si cestu pamatuje přesně. Teď vidí, že zná jen začátek a konec. Kolik je to stovek kilometrů, jaké má mapa měřítko? Znovu odhaduje a počítá. Další spuštěná žaluzie a vila uzavírající se neprodyšně jako ocelová nábojnice jej už nevyruší.

Třetí zákon termodynamiky

Na elektronickém panelu červeně blikají světla u čísel vlaků, jež se právě chystají ze stanice vyjet. Invalidní důchodce sleduje, jak se po odjezdu prvního přelije obrazovkou vlna a písmena a čísla aktuálních vlakových spojů, názvy jejich cílových stanic i čísla nástupišť se přeskupí do nového obrazce.

Vlak, kvůli kterému do města přijel, ještě na tabuli není. Sedne si tedy na jeden z mramorových obdélníků, které jsou po rozlehlé a zcela zaplněné hale rozesety namísto laviček; přestože není invalidovo rodné město velké, vlakové nádraží je zásadní komunikační uzel pro široké okolí a velikostí přesahuje význam města.

Invalida znovu studuje mapu a přemýšlí, jak je možné, že si všechno tak špatně spočítal. Když mu u pokladny řekli, kolik stojí lístek do jeho vysněné destinace, odešel. Věděl, že když neprodá dům, nebude tam mít z čeho žít, přesto se musel na cestu vydat. Nenapadlo ho ale, že nemá dost peněz ani na cestu tam. Skončil

by ve městě sto kilometrů před přístavem na druhém břehu. Pro pár drobných, co mu chybí, by se na skálu a olivový háj jen zdálky přes moře díval. Možná, pokud by tam přes kopce dohlédl. Nebo by ho tam někdo zavezl zadarmo? Mohl by to zkusit?

Invalidní důchodce sedí na leštěném béžovém kameni s růžovým žilkováním a počítá bankovky. Ještě jednou. A znovu. S každým dalším součtem, jenž se rovná tomu předchozímu, si uvědomuje, jak blízko svému snu je. A o to víc se sen stává nedosažitelným. Pomalu mu dochází, že i jeho nepodstatný život plně podléhá termodynamickým zákonům, jež řídí vesmír. Zákonům, jejichž studium jej kdysi tak stravovalo a jimž navzdory skončil na trávníku sportovního oválu.

Toto vědomí zažene slanou chuť z jeho jazyka a vyrazí do invalidova srdce černou díru. Nikdy se tam nevrátíš, do toho bodu možné nuly, rezonuje mu v konečcích prstů, které naposledy mnou bankovky jednu po druhé, aby je nakonec smotaly zase do ruličky a zasunuly do vnitřní kapsy péřové bundy, pořízené ráno ve městě na autobusovém nádraží ve stánku se zlevněným oblečením.

Právě v okamžiku, kdy invalidní důchodce vyjde ze dveří vlakového nádraží ven, vstoupí do haly vedlejším vchodem mladá žena s kočárkem. Vedle ní kráčí student. Že jde o studenta, jakkoli je současně i manželem oné mladé ženy, je zřejmé na první pohled; přes rameno má přehozenou koženou tašku na širokém popru-

hu, pod manšestrovým sakem mu vykukuje tlustý vlněný svetr a v ruce drží zlevněnou průkazku na vlak, který zajišťuje spojení města s univerzitním kampusem.

Mladá žena bezmyšlenkovitě houpá kočárem se spícím dítětem a začte se do elektronické informační tabule s aktuálními odjezdy vlaků. U čísla spoje otce jejího dítěte začíná poblíkat červené světlo. Student ji rychle políbí na tvář a vběhne do podchodu vedoucího k nástupišťům. Na posledním řádku obrazovky se objeví číslo mezinárodního vlaku jedoucího daleko na jih. Mladá žena se na něm zastaví očima a přestane houpat kočárkem. V noze ji píchne zapomenutá tříska, dítě se rozplácne, žena prázdným pohledem naposledy přelétne název cílové stanice, kterou osobně zná, sehne se k dítěti, vnutí mu rohlík a odchází pryč; kočár před sebou tlačí jako štít.

Křížová cesta

„Ukřížovanou jabloň?“ zeptal se invalidní důchodce pochybovačně a opřel se pravým bokem o futra otevřených vstupních dveří svého domku.

„Ukřížovanou jabloň,“ odpověděla s funěním Meruňka a dál pomáhala svému společníkovi natočit dvoukolák tak, aby z něj těžká litinová vana mohla sama sjet přímo na kanál, přiklopit ho a uzavřít zdroj zápachu, jenž při každé

změně tlaku radostně vyřázel na návštěvu do invalidova domku, neptal se, zda smí dál, probil se záclonami zabetonovanými prachem a mastným kouřem přímo jim nad hlavy, skloněné nad pitím a kartami u stolu.

„Měla do drátové osnovy vpletené větve,“ roztáhla Meruňka ruce, takže pustila vozík.

Vana na vozíku sjela ke straně, muž držící kárku najednou sám zařval bolestí, neboť kárka se zvrátila k němu a spodní hranou přimáčkla jeho nohu v gumáku s filcovou vložkou k zemi.

„Takhle,“ roztáhla Meruňka ruce ještě víc, pak zase rychle uchopila a narovнала vozík. Řev ustal.

„A na těch dlouhých ukřížovaných větvích rostly tuny jablek. To se musí vidět.“

„Jablka z ukřížovaného stromu?“ přešlápl invalida ve futrech, levá ruka se ještě víc automaticky zkroutila v bok a nahoru.

„To nebyl jen jeden strom. Celý sad. Křížová cesta,“ nakláněla žena znovu opatrně vozík nad kanál, špičku jazyka mírně vysunula z rozpraskaných úst, která se tak ráda vysmívají dceři v poštovní uniformě.

„Nejdřív mi to přišlo divné. Hrůzostrašné. Ale pak? Ty jabloně byly docela nízké, mohl bys je celé otrhat ze země. Když jich vidíš tolik pohromadě, už ti to nepřipadá nenormální nebo nesprávné. Spíš dobře vymyšlené. Jako porodnice,“ vydechla námahou a uskočila právě v okamžiku, kdy vana s hurónským řevem padla na kanál a okrajem narazila do švestky, jež tím úderem zaduněla jako kostelní zvon.

„Já bych ta ukřižovaná jablka nejedl,“ vykročil invalida se starostlivým výrazem ve tváři ke švestce a něžně přešel po kmeni v místě, kde se dotýkal litiny.

„Možná bys to mohl zkusit s tou švestkou. Už je stará a napůl mrtvá, kdyby to nevydržela, žádná škoda,“ sundala si Meruňka děravé pracovní rukavice a zaťukala na strom melodii, která se vnořila do ještě zkřehlé země. „Ale asi je lepší udělat to s mladým stromem, který dokážeš bez odporu ohnout a přinutit k čemukoli.“

„Natáhnout ji na skřipec,“ zaparkoval druhý účastník kanálové operace kárku do zapleveleného čtverce, v němž ještě loni rostly papriky.

„Třeba by pak konečně začala rodit,“ doplnila muže žena.

„Nemyslel jsem strom, ale tu sousedovu ženu, co furt štěká. Neleze vám na nervy? Co jí na nás tak vadí?“ vydal se muž k červenému lačkovému plotu, do jehož betonové podesty narážel praskavě černý jezevčík a hystericky štěkal směrem ke kusu bývalé koupelny na kanále.

„Nejedl,“ řekl si pro sebe invalida a otrásl se, cítil, jako by dřevem jeho kostí provlékli drát.

Jeho dva společníci, muž a žena ve vačácích, šťouchali klackem přes plot do psa s pěnou u huby.

„Co jí tak vadí?“ zeptal se po pár minutách polohlasem znovu muž a pokynul nenápadně Meruňce, aby odstoupila od plotu a otočila se k psovi zády.

Ve dveřích domu s červeným plotem stál majitel psa a v ruce držel brokovnici.

„Dvojka se jí říká,“ zašeptal muž Meruňce a kývl bradou za sebe.

„Takže je myslivec,“ přihodil polohlasem invalida od švestky a přidal se k těm dvěma. Jakoby nic se courali ke dveřím invalidova domku.

„Něco jí na tom bordelu u vás vadí,“ zakřičel na ně soused se zlomenou puškou přehozenou přes ruku.

„Co přesně má na mysli?“ zamrkala na své dva společníky spiklenecky Meruňka a vytáhla z kapsy kabátu umatlanou skleněnou plácačku se slivovicí. Každý si pořádně lokl.

„To bude ta vana,“ zahřměl jim za zády soused. Škubli sebou. Soused držel nepřítčnou fenu na teleskopickém vodítku a pomalu s ní i s puškou přistupoval k trojici, jež zírala s vygumovanými obličejí střídavě na šíleného psa, zlomenou brokovnici a obtažený bílý rolák předvádějící téměř náze úctyhodné břicho jinak celkem štíhlého souseda.

Jako lední medvěd, pomyslel si invalida a levá ruka mu v panice vytvořila běžně nemyslitelný oblouk plný křeče, takže připomínala seškvařený plast. Invalida cítil v ohnutém lokti řezavý pot bolesti, věděl, že medvěd to vidí, že nasává naoko klidnými nozdrami jeho strach a... ano, teď predátor potěžkal kořist na váze ubohosti a nalepil invalidovi na čelo známku pohrdání. Invalida si oddechl; je v bezpečí, tenhle lední medvěd mršiny nežere.

Živá mrtvola, zastavil se soused na krok od

invalidy, jehož takhle zblízka viděl jen jednou, to když ležel rozbitý na zmrzlé zemi. Přesně zlomek vteřiny mu stačil, aby dokonale zaznamenal vrásky špíny v kaňonech vousů v překvapivě mladé tváři. Sousedovo tělo v bílé vlně se zhluboka nadechlo a hlaveň pušky se otřela o invalidu v okamžiku, kdy obrátil svou pozornost k Meruňce.

Železo zbraně vypálilo invalidovi do zdravé ruky cejch očí, jež jsou slepá jen jako, aby zmátla svou budoucí oběť; alespoň tak to invalida cítil a ucukl.

Dvě netečné oči pušky však dál tupě zíraly k zemi, invalida je nezajímal, sledovaly fenu trhající vodítkem, jež soused držel automaticky, zatímco přejížděl očima po pravidelných návštěvnících té lidské trosky, co bohužel žije hned vedle jeho stavebnicového domu.

Hnijí zaživa, zavřel oči soused poté, co na něj Meruňka zhluboka dýchla. Chtěl jim všem vynadat, ale osten zápachu mu přišpendlil jazyk k hornímu patru úst a on musel bolest znechucení překonat převinutím filmu v temné komoře svých zelených očí.

„Ten binec si zase odvezete. Tady není žádná skládka.“ Soused trhl s fenou, když si konečně jazyk odpáral.

„A tohle není váš pozemek,“ nenechal se zastrašit medvědovým hlubokým hlasem invalidův společník.

„Tohle není váš pozemek,“ přidala se Meruňka.

„Pozemek,“ ustoupil ke svému domku invali-

da, když soused pohodil paží, přes niž měl přehozenou brokovnici, a druhou rukou, na které viselo vodítko, zaklesnul automatickým pohybem zlomenou hlaveň do roviny s pažbou. Jeho našťvané panenky na trojici mrkly, oči zbraně ožily; sousedova výhruška na všechny tři padla jako síť.

„Kanál je už na obecním. Takže to bleskově zase naložíte na ten váš vehikl a odvezete, kde jste to sebrali,“ řekl soused hlasem naprosto klidným, o to varovnějším.

Nikdo se ani nepohnul.

„Na ulici skládku dělat nebudete,“ zavrčel na jejich mlčení soused přes semknuté čelisti tak ostře, až se na okamžik i fena zarazila ve své zuřivosti.

Všichni se na vlně jeho hlasu zadívali na vanu.

Je to těžký krám, ten sami na vozík nezvedneme. Měli jsme co dělat, abychom ho sem vůbec dovezli, pomyslela si Meruňka. Takže nás ten magor zastřelí.

Byla to absurdní představa, a přece ji brala jako reálnou možnost, takže se hystericky zachechtala a vytáhla znovu placatku. Lokla si. Podruhé. Potřetí. Řádně.

„Je to těžké, to sami nenaložíme,“ řekl v okamžiku, kdy se Meruňce rozlévala tělem energie švestkového jádra, majitel dvoukoláku.

„Když jste to sem dovezli, tak to taky odvezte. A ty buď zticha,“ trhl soused vodítkem.

Na to je třeba kladka, ale na co by se pověšila? Na mou švestku? Nevydrží. Je křehká jako

klíčnící kost dítěte, dutá, její prach se drolí z kůry rovnou mně do plic. Je to jediný strom, co mám. Je to jediné, co mám, přemítal invalida a díval se upřeně na strom, zatímco soused s mužem a Meruňkou přistoupili k vaně, jež lhostejně spočívala dnem vzhůru částečně na cestě nad kanálem a končila pár centimetry na pozemku invalidy u švestky.

„Varte, mrcho, varte,“ zařval soused, neboť fena se znovu nečekaně vrhla na vanu, štěkala víc, nedbala na jeho křik, drápy se snažila pod vanu podhrabat, trhala vodítkem a jeho rukou tak, až mu nakonec vypadla brokovnice na zem. Při pádu uhodila do litiny a ozvala se ohlušující rána.

„On nás vážně zastřelí,“ začala ječet Meruňka, roztrásla se a rozběhla se dolů z kopce.

Rychle, kličkovat, ať mě netrefí, mumlal její mozek zběsile, zatímco se ve skutečnosti trhaně vlekla po silnici, hluchá k volání za sebou, psala nohama na asfalt varovný vzkaz a náročnost tohoto záchranného manévru, který jí diktoval pud sebezáchovy, jí hrozila vrhnout v pádu na zem, neboť nebyla schopná hladké koordinace pohybů.

„Zabije nás. Zabije,“ chňapla za předloktí v polovině kopce ženu, jež se vyšla před dům podívat, co se to zase nahoře na kopci děje.

„Střelil po mně. Nebo po něm. Já nevím,“ zvracela žena alkoholem provoněná slova zmatené a zvědavé ženě do tváře, pak ji pustila a klopýtala dál, mimo hranice hlasů, jež na ni cosi volaly.

Zabije nás? Když se ozvala rána, zůstal invalida překvapivě klidný. Kov na kov mu rezonoval v srdečních komorách.

A fena štěkala a štěkala. Ještě víc trhala vodítkem, čímž znemožnila sousedovi rychle se sehnout k zemi a sebrat brokovnici, takže se poní vrhl majitel dvoukoláku, ale než mohl s válečnou kořistí nadšeně zamáchat nad hlavou, zůstal civět na hystericky křičící Meruňku, plahočící se dolů z kopce a připomínající rozbitý a zpomalený větrný mlýn.

„Zabije nás. Zabije.“ Neslo se ulicí a lidé v domech pod kopcem zvědavě vyšli ven. Ale viděli jen místní alkoholičku, zřejmě už opět opilou tak, že má halucinace, ze zvyku se podívali nahoru k poslednímu domku, kde spatřili tři muže postávající u železného harampáďí, vrátili se tedy pohledem kolem zahrádek a předzahrádek zpět k sobě dolů, zavřeli branky a rychle se šli ohřát do vytopených domů, protože se zdálo, že jaro letos opravdu odmítlo přijít.

„Dávejte pozor, je nabitá,“ přiškrtl nakonec soused fenu na vodítku s očima upřenýma na muže v lahvově zeleném vatovém kabátu promaštěném časem tak, že jím ani při prudkém dešti voda nepronikla.

„Je nabitá,“ opakoval muž ve vaťáku a držel dál ruce s brokovnicí ve vzduchu.

Síla vražedného kovu dává slepou odvahu. A slepí a zaslepení málokdy minou. To si uvědomil jak invalida, tak soused. Obavy byly na místě.

„Nebyla na vás, chlape, máte rozum?“ z ledního medvěda, vraždícího predátora, se stala plyšová hračka, tak prosebně soused hypnotizoval majitele kárky.

„Nebyla na vás, ale na to, co tak rozzuřilo psa. Něco tam musí být. Pod tou vanou. Poslouchejte. A ty drž tlamu, ztichni,“ zvedl vztekle psa do náruče a vtiskl mu mordou s provazy slin do roláku.

Pod vanou něco šramotilo. Majitel kárky spustil ruce s puškou a zaposlouchal se spolu s invalidou a sousedem. Brokovnice upřela pozorně své nedočkavé oči k zemi a opatrně se ujala vedení výpravy proti oživlé vaně; všichni tři muži sledovali očima směr její hlavně.

„Nic v ní nebylo, když jsme ji vezli,“ přistoupil muž ve vaťáku blíž k sousedovi. Ten pokýval hlavou a odnesl mírně přidušenou fenu za červený plot, kde jezevčice z posledních sil znovu začala štěkat.

„Musíme se pod ni podívat,“ otočil se od plotu soused k invalidovi a muži, jenž stále ještě mimoděk držel brokovnici.

„Počkejte,“ zmizel bočními dveřmi v garáži.

„Vůbec jsem nevěděl, že má do garáže kromě vjezdu ještě nějaký vchod,“ řekl invalida společníkovi s ukořistěnou puškou, teď už opřenou hlavní o zem.

„Ten toho má,“ mávla znechuceně ruka ve vatovém kabátu a to už se bílý rolák vracel zpět a nesl silnou železnou tyč. Ne, dvě tyče. Jednu podal majiteli kárky, který položil pušku bez zájmu na zem, druhou tyč opřel o švestku

a z kapsy u kalhot vytáhl plochou baterku, kterou podal invalidovi.

„Vy tam posvítíte. Budete si ale muset kleknout na všechny čtyři. Zvedneme to jen kousek, aby to nemohlo utéct dřív, než zjistíme, co to je. Kdyby ten kanál nebyl už od zimy ucpaný, řekl bych, že je to potkan nebo krysa.“

Invalidovi se nelíbilo poslouchat sousedovy příkazy, vzal si tedy baterku, ale dál stál bez hnutí: „To bude myš. Mám jich pár doma.“

„Na vaše myši můj pes neštěká, to by dávno přišel o hlasivky,“ odfrkl souseď, sebral tyč opřenou o švestku a zasunul s námahou její konec pod okraj vany.

Muž ve vaťáku udělal to samé.

„Na tři,“ začal souseď z ničeho nic šeptat.

„Dva,“ nadechl se, když neslyšně polkl číslo jedna, stlačil plíce a sevřel tyč, až mu zbělaly klouby na rukách.

„Tři.“

Hekli. Všichni tři. Nejvíce invalida, když přece jen dopadl na všechny čtyři na studenou zem, jeho pochroumaná ruka po letech zapoměla na svou roli a naprosto správně, v pravém úhlu k trupu a chladné zemi, zaujala kotevní místo. Invalida zasvítí baterkou do odhaleného břicha vany, tvář položil na studenou zem.

„Vidím oči,“ vydechl a zapomněl na bolest v ruce i na naběhlé žíly obou mužů s tyčemi.

„Oči! Ale jaké oči? Co to je?“ zafuněl souseď zlostně.

„Já už to neudržím,“ zasyčel do toho majitel kárky.

„Jak mám vědět, co to je? Vidím jen oči. Svítí. Může to být velká myš.“

„Myš! Jak je to velké?“ přecedil přes zuby soused a na krku mu naběhla žíla.

Invalida se na tepající krkavici fascinovaně zadíval. Málem si na ni posvítil baterkou, ale došlo mu, že jednak ještě není taková tma a pak, že soused by pro to nemusel mít pochopení.

„Jako velká myš,“ řekl invalida do rytmu pulzující řeky krve na sousedově krku.

„Ale řekl bych, že je to delší než myš. A tmavé. Má to kožich?“ zaostřil invalida znovu pod vanu, ale ohlušila ho rána padající vany, prach se vznesl vstříc přicházejícímu večeru. Invalida ho měl plné oči, zvedl tvář ze země; nebyl tam ale nikdo, kdo by naslinil kapesník a setřel mu špínu z obličeje.

„Kuna,“ odfrkl do snášejíící se studené tmy soused zrudlý námahou. Tím konstatováním jako by ožil.

„Kuna,“ zopakoval po něm majitel kárky a hned dodal, že on ji s vanou rozhodně nepřivezl.

„Musela být v tom kanále předtím, než jste na něj hodili vanu. Asi se tam schovala a čekala na večer, aby mohla jít lovit,“ tepající žíla se pomalu vracela pod sousedovu kůži, invalida ji spíš tušil, než viděl, baterkou svítil stále na vanu.

„Ten kanál je evidentně zacpaný,“ zopakoval soused, otočil se k vaně zády, vyšel ze slabého světelného pole baterky a zmizel jim z pohledu. Za pár vteřin zahlédli jeho siluetu u gará-

že, pak vedle červeného plotu a nakonec jim souseda vyřezala do sítnic jasná záře žárovky ve dveřích jeho výstavního domu, za kterými zmizel.

Invalida a jeho společník stáli mlčky u vany. Invalida zhasl baterku, muž ve vaťáku odložil železnou tyč na zem, cinkla do hlavně brokovnice. Fena za plotem z nepolevujícího štěkání začala chraptět, i její cholericke výpady proti plotu postrádaly původní razanci, některé drápy měla zlomené.

„Nechal tady pušku.“ Žádost o svolení dovolující znovu zbraň uchopit vibrovala mužovým hlasem v ocelové tónině.

Invalidní důchodce mu neodpověděl, postával nerozhodně s modrou hranatou baterkou v pravé ruce a přešlápl z nohy na nohu; levá ruka mu visela volně podél těla, jako by posledních pár let nebyla postižená; nikdo si toho nevšiml, ani invalida, neboť bolest z jejího prudkého narovnání pomalu odezněla a on přemýšlel, zda se očekává, že zůstane hlídat venku u vany, nebo je po všem a může jít také domů.

„Určitě na ni zapomněl. Co myslíš? Mám mu ji zanést? Nebo si ji mám vzít a počkat, jestli si na ni vzpomene? Už je zase pěkná zima. Ty asi nemáš doma nějaké rukavice, co? Vozík mě bude zábst,“ muž si zapnul vaťák až ke krku a dýchl na prokřehlé ruce. Dotyk rtů se studenou kůží hřbetu ruky mu připomněl krabičku cigaret v kapse; pro samé vzrušení zapomněl kouřit. Rozhodl se to hned napravit, chuť na

cigaretu se probudila razantně; škrtl zapalovačem a mohutně vtáhl teplý kouř.

V tom jim narazil do zad světelný tunel, jež před sebou hrnula sousedka. Obrovská halogenová svítidla se stojanem činila ze sousedovy ženy mimozemskou entitu a málem jim, nepřipraveným, ochromila šokem mozek.

Za ženou kráčel rozhodným krokem soused. Rolák obrnil prošivanou hnědou vestou s mnoha kapsami, v pravé ruce nesl vidle, očima zdálky fixoval svou nabitou zbraň ležící stále na zemi.

Muž ve vaťáku nervózně zrychlil nádechy a výdechy cigaretového kouře, na brokovnici si netroufl pohlédnout, aby sousedovi neprozradil své myšlenky.

Sousedka postavila zdroj mimozemského světla kus před švestku a namířila jej ze strany na vanu.

„Teď to zvednete všichni tři,“ prošel kolem invalidy a kouřícího muže soused, za chůze se sehnul pro pušku, zvedl ji a obešel vanu. Pak se zastavil, zopakoval svá slova a naznačil, jakým směrem mají vanu zvednout.

„Hlavně stůjte takhle zezadu a nikam se nepřemisťujte, ať ji můžu pořádně trefit. Jednu zastřelenou jsme tady už dneska měli,“ zasmál se suše soused a jeho žena pobaveně zahýkala na znamení, že je o útěku pomatené alkoholičky zpravena.

„Trefit?“ probral se invalidní důchodce a vstoupil do hry.

„No minout ne. Když zastřelit, tak se musím

trefit. Víte, co taková kuna nadělá škody? Zadáví slepice, vypije vejce,“ odfrkl soused.

„Nemáte slepice. Ani já ne.“

„Ty nemáš nic,“ pronesla polohlasem sousedka.

„Je to prostě škůdce. Až vám na půdě udělá hnízdo a moč vám proteče do pokoje,“ soused se uprostřed rozhořčené věty zarazil, když pohledem zabloudil k obrysům polorozpadlého invalidova domku. Zbytek promluvy polkl. Olízl si rty a vrátil hlas do bezvýrazné tóniny: „Na tři to zvednete.“

„Je to nesportovní,“ udělal invalidní důchodce krok k sousedovi, čímž sám sebe překvapil a vyděsil.

„Nesportovní?“ zařízl se mu do uší kousavě sousedčin smích.

„A to jí máme dát náskok?“ rozchechtala se.

„Nesportovní,“ zakroutil hlavou nevěřičně soused a zlomil hlaveň brokovnice, aby zkontroloval náboje.

„Nestřílejte na ni,“ zahnal invalida sám sebe do úzkých, když to vyslovil, a na podporu svého stanoviska přistoupil k sousedovi a zbrani na dva kroky.

Večer se konečně projevil tichem; muž ve vaťáku dokouřil a potřeboval si odskočit, invalidovi se žaludek proměnil v seschlou vševidoucí švestku, fena vysílením zmlkla.

„Nemůžete ji jen tak zabít, nic vám neudělala,“ změkl invalidovi hlas vědomím vlastní nedostatečnosti a jasné prohry, mozol na uchu zabrněl. Cítil, že jeho slova působí trapně.

Majitel kárky se za invalidu zastyděl a popudilo ho to. Dosud se k případnému střelení a popravě kuny stavěl spíš neutrálně; vše sledoval, ale věděl, že po něm se rozhodnutí ani střelba vyžadovat nebudou, tak byl nad věcí. A totéž očekával od invalidního důchodce. Teď se však na svého společníka podíval s nakrčeným nosem, což značilo znechucení, zastrčil poslední cigaretu zpátky do kapsy.

„Co je teda podle vás sportovní? Vzal jsem vidle, aby ji pak bylo čím uklidit, ale jestli chcete, můžeme ji propíchnout. Což je ovšem zas nehumánní, protože by kuna mohla trpět déle, než když bych ji zastřelil.“

Invalidní důchodce jasně cítil, že slovo nesportovní už použít nemůže, přesto byl o jeho oprávněnosti přesvědčen. Věděl, že se chová jako idiot, ale nemohl si pomoci. Páteř zkroucená vysycháním zavržala a polínka lýtek prožraných červotočem žadonila o zasazení do země; spojila by se s kořeny švestky a společně by zemřely, aby se z pecky posledního plodu, jenž snad letos v létě vyrostе, mohly znovu narodit a být následně po letech ve tvaru polínek spáleny v cizích kamnech. Invalida hlasitě mlčel, byl poražen.

„No dobře,“ přerušil ticho soused. „Žádné střelení. Žádné vidle.“

Sousedka se zklamaně nadechla k protestu, muž ve vaťáku zvedl údivem obočí a soused se zasmál: „Uděláme to sportovně. Muž proti muži. Tedy zvíře proti zvířeti. Příroda rozhodne.“

„To je fér,“ pokýval hlavou majitel kárky, přestože vůbec nechápal, o čem je řeč.

Soused zašel za plot a pohladil nabuzenou fenu. Sousedka se uchechtla. Invalidní důchodce si uvědomil, kam zmizel pavouk z rohu jeho pokoje; to, čeho se chtěl ráno napít, nebyl zbytek staré kávy.

Zbytečná láska

Naproti invalidovu domku je přes cestu travnatý břeh okupovaný akáty. Rok od roku je jich víc, omamněji voní a pletou invalidovi hlavu. Lákají ho svými lístky a květy, ale marně; invalidní důchodce těm agresivním nájezdníkům nevěří.

Když se sklonil nad rozervaným tělem kuny ležícím u paty krajního akátu, jejíž vnitřnosti roztahala sousedova fena po silnici, aby své triumfální vítězství stvrdila pečlivým podpisem do zaprášeného asfaltu, zapomněl na ostražitost a mladý strom mu ihned zapíchl trn do hlavy; elegantním bodcem otevřel invalidovi kůži na spánku a natrhl ji až k obočí. Invalida se slzami v očích po zákeřném útočnickovi neprozřetelně sáhl, ten mu zaryl se smíchem do dlaně další bolestivý pozdrav. Invalidní důchodce tedy opatrně vycouval na cestu, v předklonu, s přivřenýma očima; v obavě, že se akáty rozběhnou za ním.

Nezlobím se na tebe, vzkázal invalida akátu

po švestce, jejíž živá polovina už byla unavená žitím za dva a rozhodla se také rozpadnout v prach vzpomínek na nalité květy.

Je mi smutno, ale respektuji tvé přání, zatnul invalida do jejího kmene sekyru vypůjčenou od muže s kárkou, topůrko ho tlačilo do rozpíchané dlaně.

Mám pocit, že jsem kdysi něco chtěl. Ale nevím to jistě. Je to jen pocit. Přiložil vyschlý, téměř dutý špalíček švestkového kmene do kamen, postavil nad ně na sporák kastrol s vodou a vhodil do něj tři klobásy.

„Jaro je konečně tady,“ řekl invalida a na pařez, jenž po švestce u cesty zůstal, postavil židli z kuchyně; kývala se.

Přesto si na židli sedl, oblékl svetr, nasadil sluneční brýle a zkroutil levou ruku, jež už ho nebolela, ale jen tak visící podél těla jakoby byla zdravá, jej zneklidňovala. Pohoupával se vratce, musel udržovat balanc. Vrzal. On nebo pařez nebo židle. Vyšlo to na stejno.

Není třeba o život bojovat. Je k máni zdarma a bez námahy. Kdykoli jsem se o něco snažil, byl jsem potrestán. Nelituji se. Neobhajuji neobhajitelné. Běhám. Mám dlouhý krok, vznáším se nad zemí, jedním odrazem urazím desítky kilometrů. Každé ráno si zaběhnu k moři, zevnitř mě na víčkách štípe slaná mořská voda. Každý den v poledne si lehnu na hustý popravčí trávník a nechám si pustit žilou. Jsem zahradník, starám se o závlahu. Pak si zase obuju tretry, prokličkuji mezi olivovníky, přeskočím na druhý břeh a běžím zpět. Někdy se

odrazím málo, letím nízko a proud vzduchu obtékající mé tělo rozhoupe loďky rybářům; cítím v zádech jejich pohled a volám na ně omluvu. Ale nezvolňuji kvůli tomu, pádím dál, běžím, dýchám, odrážím se od hlav a dávám pozor, abych na temenech miliard lidí sehnutých k zemi neuklouzl. Švestka mne chodí v noci strašit, vyčítá mi, že jsem mohl olivový sad koupit a ji tam vzít s sebou, přesadit. Když ji vyháním z bezesného spánku, začne mi dělat scény. Promarnil jsem její život, šustí listy a tluče mě větvemi, nechal jsem ji napospas, vzlyká a ťuká mi do čela seschlými švestkami. Umí promítat nevyužité možnosti do mozku. Přehrává mi tam učitele tělocviku, ženy a děti, domy a byty, auta a televize, letadla a hotely se sterilně čistými plážemi. Vysílá v digitální podobě dokument o úspěchu, jenž na mne zajiště čekal, a má podobu upravené zahrady se švestkovým sadem, po níž se já, vymodelovaný z umělé hmoty a ne pomíjivého dřeva, procházím se sekačkou, na jednom lokti mám zavěšený košík plný švestek, na druhém rameni mi sedí výskající dítě a směje se do korun stromů. Ale já vím, že jsou duté, když do jejich kmenů sekačkou narazím, slyším, jak jsou prázdné. Do dítěte páchne větev a zakvičí jako prasklý balonek; vypouští se, je samozřejmě také prázdné, jeho jekot mi vypaluje oči. Vidím pak skrz věci jako bystrozraký.

Invalida se kývá na židličce den za dnem.

Muž vedoucí cestou do práce na statku své jízdny kolo z prudkého kopce kolem invalidova

domu jej znovu zdraví pokývnutím hlavy; slepá dcera už s ním nechodí, přes všechnu svou lásku ji musel dát do ústavu, nedokázal jí poskytnout takový život, jaký pro ni společnost předepsala.

Poštačka se občas zastaví, i když pro invalidu v brašně nic nenese; někdy jen doprovodí svou matku s cinkajícím nákladem. Je zksylá, neboť se sice vdala, ale cesta do města nevyšla; vzala si ještě většího budižkničemu, než je invalida, přiznává nahlas se smutným smíchem a okopává jemně špičkou pevné kotníčkové boty pařez mezi invalidovými nohama. Na krku ve žlábků mezi prsy jí zplihle visí tlustý zlatý řetěz s mohutným křížkem, před poštaččiným domem parkuje nové, naleštěné, velké auto. Invalida o tom neví, ale jsou to vlastně dary od něj.

„Ubožáku, srabe, hajzle,“ pláče invalidova sestra v autě zaparkovaném dole pod kopcem a dívá se přes rozmazané boční okýnko nahoru. Přestože bratra vymazala ze života a jeho urnu zasunula ve své duši na nejzazší místo, krev jí houstne a těžkne beznadějí; dobře ví, že řečiště žil, jež by ji dokázalo naředit, existuje. Tam nahoře na kopci.

Odjíždí zpět do města, aniž by na kopec vůbec vyjela; plato vajíček spí nerušeně v kufru auta.

Ve městě pak sestra na přechodu našťvaně troubí na ženu táhnoucí za ruku malé dítě, jež se vzpírá a nechce jít, stojí uprostřed bílé zebry na silnici a dívá se zpupně na hlučící stroj; matka tedy dítě uchopí do náruče a s nadávkami

ho přenáší na chodník, kde na ni čeká mladý muž v odrbaném saku; lhostejně sleduje její zápas s dítětem, ani jí nepomůže strčit vřesťící holčičku do kočárku, jen zklamaně kroutí hlavou: Tohle je teda všechno? Nic víc? To je můj život?

„Zradil jsi mě,“ trhá v noci mladá žena na cáry rozepsanou diplomovou práci a hází ji manželovi na hlavu.

„Nikdy jsi mě skutečně nemiloval,“ vyčítá mu a dívá se na něj ve spánku z druhého konce gigantické manželské postele zakotvené uprostřed mrtvého zálivu ložnice nového bytu. Na druhém konci města jí k tomu blahopřejně kyne paví pero ve váze.

„Jsi to jediné, co mám. Zbožňuju tě,“ říká mladá žena, když stojí nad dřevěnou postýlkou, v níž zhluboka oddychuje její dítě, které se do spánku muselo proplakat.

Vzala jsi mi všechno, nechci tě, ozývá se současně kdesi za jejím levým uchem.

Před očima mladé ženy bloumající nočním bytem se předvádí červené světýlko ze střechy hotelu; provokuje, připomíná, vysmívá se.

Když je dobrá viditelnost a invalida stojí na kopci uprostřed lesa, kus za svým domkem, zahledne někdy zvečera světýlko ze střechy hotelu i on. Splývá mu s odlesky majáku, který neviděl už věčnost. Je však přesvědčený, že když bude každý den běhat sedmimílovými kroky, jednou jej znovu objeví, protože kde je pobřeží, skála a moře, tam musí být světlo pro zbloudilé námořníky.

Invalidní důchodce se dívá na hromadu odpadků, kde na zbytku staré umakartové desky omotané cáry policejní pásky s vpleteným kusem jednorázových rukavic stojí dnem nahoru jeho hrnek na kávu. Sleduje, zda se přece jen nepohnul a jeho tlustý obyvatel, kterého nakonec náhodou našel spát pod svým polštářem, nevylezl ven a nevydal se na cestu zpět do domku.

Vzduchem zavonělo přes kopec od statku zelí, invalida nasává příslib zítřejšího oběda. Z rádia, do něhož zasunul baterky, promlouvá do krajiny hlas rozezleného účastníka stávky za kvalitnější život, invalidní důchodce v něm slyší svého souseda: „Potřebujeme nová pracovní místa. Že je ta výroba zdravotně riziková? Nestrašte nás budoucností, žijeme teď.“



Photo © Radek Brousil, 2016

Nadějné dítě, jež obklopeno milující rodinou nepoznalo lásku; učitel tělocviku, který žije, protože mu nic jiného nezbývá; romantický neúspěšný vrah; invalidní důchodce spokojeně přežívající na okraji společnosti. To vše v jediném, svým způsobem běžně banálním osudu bezejmenného hrdiny. Jména nejsou potřeba, všichni jsou zaměnitelní ve světě, kde se život prostě jen tak přihodí; není třeba o něj bojovat, jen je nutné ho nějak přežít.



Photo © Radek Brousil, 2016

Nadějně dítě, jež obklopeno milující rodinou nepoznalo lásku; učitel tělocviku, který žije, protože mu nic jiného nezbývá; romantický

Novinky

Ladislav Šerý, Nikdy nebylo líp

Jurij Andruchovyč, Moskoviada

Petr Borkovec, Zlodějíček

Álvaro Enrigue, Podchlazení

Krisztina Tóthová, Akvárium

František Kautman, Alternativy

Sylwia Chutnik, Kapesní atlas žen

Jana Šrámková, Zázemí

Připravujeme

Guillermo Cabrera Infante, Tři truchliví tygři

Gabrielle Wittkopová, Nekrofil